

M. A. Akşit Koleksiyonundan/Collection

1

Enstitü Yapılanmasına Giriş*

M. Arif AKŞİT**

*Bireylerin akademik kadroda olmadan, teknolojik beceri ve daha geniş bilimsel araştırma için, Enstitü Modelinin avantajları işlenmektedir, Enstitü şeklinde yapılanmanın gerekçesi vurgulanmaktadır.

** Uzman Dr. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Neonatoloji/Yenidoğan ve Pediatrik Genetik, emekli,

Her yaklaşımın, en üst düzeyde, bununda eğitim boyutu ile yapılması arzu edilir. Bir bitki yetiştirirken, onun yetiştirme boyutunu bilimsel olarak bilerek yapmak önemlidir.

Eğitim anlam olarak, belirli işlevden sonra, onun hakkında araştırma yanında, öğrenmek, başkasına da bildikleri, tecrübeyi paylaşmak önemlidir. Yaratılış devamlı bir değişim, gelişim, ilerleme üzerindedir. Bu açıdan bilim devamlı detaylarda anlaşılır olmaktadır.

Ziraat profesörününün genel bilgi sahibi olduğu, uygulama yapamadıkları gözlenmektedir. Tek bir çiçek yetiştirmediği, ancak çiftçilere genellikle kitabı bilgileri aktardıkları gözlenmektedir. Uzman beceri gerektiren sebze yetiştiricilere öneriler sunduğu görülerek, algılama hataları yapmaları da sık gözlenir. Bu açıdan Pamukkale Üniversite bünyesinde, Devlet Üretme Çiftlikleri Enstitü gibi işletilerek halka eğitim hedeflenmiştir. Çiftçiler kimyasal gübreyi fazla verince tarlanın yandığını, ancak belirli dozda, belirli şekilde verince faydalı olduğunu, Mikrobiyomlar ile fermante etmenin faydasını uygulamalar ile görmeli ve öğrenmelidirler. Bir inek 1-2 litre süt alırken, çiftliklerde 10 litre/gün alınması, daha sonra ise 30-60 litreye kadar çıkabilmeleri bu şekilde olabilir.

Bu açıdan uygulamaya yönelik birimlerin olması, özellikle Enstitü modelinin önemi giderek daha iyi anlaşılmaktadır.

Her insan yaşamını bir şekilde sürdürmektedir Eğitim ile bu yaşamın farkındalığını algılayabilir. Akıl, vicdan ve beceri boyutunu bireye özgüdür, sorgulanmamalıdır, ilerleme ve gelişme bilimsel boyut ile eğitim sayesinde sağlanması hedeflenmelidir.

Bize çocuklukta verilen eğitim ile her şartta sevgi ve insanlık üzere olmamız, kızdığımız bir kişiye “Islah olasin” deyin denirdi. Tanrı kelimesini de kullanmamamızı, farklı algılayabileceklerini, bu açıdan genel tanım olarak “Yaratılış” şeklinde belirtmemiz istenmiştir. Bunun faydasını gördüm. Bir kişi sopa ile üzerime yürüdü, koşup, kucakladım, *hepimiz kardeşiz, bana niye kızdın, özür dilerim* sözünü ben dedim. Birden durdu, yere oturdu, ben ne yapıyorum dedi. Sorun çözüldü.

Bir şeyi çözmek için önce soru haline getirmeli, ne, nerede, nasıl ve neden gibi yapılanma ile çözüm bulunabilir. Eğer *nasıl* diye bize soru gelirse, çözümü de internetten, Google araştırma

yaparak sunmalısın, ama tercih önemlidir. Çözüm olmayan şey için kızmayın denildi. Çözüm varsa, bilgilendirme ve öğüt sunmamız istenmiştir. Elbet dayanak, insanlık ve sevgi üzere olmalı, rıza şartı olmadan yaklaşım yapılamaz, ikna ve zorlamanın hiçbir şekilde kabul göreni de olamaz denilmiştir.

Her insanın kendisine özel, özgün bir yaşamı varsa, sizin gibi başkalarının da olacağı algısı ile, sevgi içinde olursanız, sevgi ile karşılaşsınız, insanlıkta olan insanlıkta bulunur denilmiştir.

Uygulamalar bu yapı ile öne alınmalı, bunun için bir örgüt oluşturulması, enstitü boyutu ile zamanımızda olası görülmektedir.

Özet

Enstitü Yapılanmasına Giriş

Amaç: Üniversite bir eğitim müessesesi olarak en üst düzeydedir, ancak Üniversiter diploması olmayan, sanayi hizmetlerinde çalışan, araştırma yapanlar için, Enstitü Modelinde olasıdır. Turgut Özal ve Doğramacı önerisi ve Pamukkale Üniversitesi ve Pamukkale Eğitim Vakfı yapılanma boyutunda gerçekleşmemesi üzerine, zaman süreci olarak geçmiş olmasına karşın, yeniden irdelenmekte ve gündeme getirilmektedir.

Dayanaklar/Kaynaklar: Yazar, M. Arif Akşit'in doğrudan kendi düşünceleri ile literatür, Wikipedia kaynağından aldığı bilgileri yorumlamıştır.

Genel Yaklaşım: Eğitimin, Üniversite yapısında teorik ve pratik bilinenlerin öğretilmesi kadar, yeni araştırma ve geliştirme yapısında da olmalıdır. Sanayi ve Teknoloji boyutunda olanların, Üniversite elemanı olacak diploma düzeyi olması, Enstitü tarzında bir yapıyı gerekli kılmakta, ayrıca Teknoparklar yapısının da farklı bir boyutu oluşturulmalıdır. Bu konu irdelenmektedir.

Sonuç: Eğitim Kurumu yeni araştırmaları, geliştirmeleri yapabilmesi için, kendisinin laboratuvar kurması ötesinde, mevcut fabrika ve teknolojik birimde çalışma yapması daha uygun niteliktedir. Bunun için özel araştırma merkezi açılabilir, daha ehven olanı bu konuda Enstitü açmasıdır.

Yorum: Gelişim ve değişim olabilmesi açısından, teknolojik boyutun eğitim ile araştırma ve geliştirmede yapılması önemlidir. Bunun mekanizması, kurum olarak Enstitü en ideali olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Enstitü yapılanması, eğitim; öğrenim ve beceri ötesidir

Outline

Introducing the Concept of Institute

AIM: Universities are highest educational organizations, thus, for research and working, non-university diplomas owned person, industry working people, the best as Institute Models. As Prime President Turgut Özal and Higher Education President Doğramacı were indicated, thus at Pamukkale University and Pamukkale Educational Foundation as a Rector, not being established, this perspective even a long time passed, it is again in activity.

Grounding Aspects: Directly Author, M. Arif Akşit, indications being at this Article, with references as Wikipedia, about this concept.

Introduction: At University education, as practice and lecture, as given information, new research and progress is required, at Fabrics and Industry as Technology advances, not at higher education status, so, being Techno-parks and such research centers as Institutes are the best solution. This Institutional construction is evaluated at this Article.

Notions: For performing advances in Industry, and education the preferred place is the fabrics, the process performed places. New establishing units are not so satisfactory. Institute formation is the required solution as such problems, thus indicated in this Article.

Conclusion: For developing and progressed in advance, research is essential, so, under university-controlled situations is need, so, such organizations are Institutes for special subject.

Key Words: Reasoning for establishing institutes

Giriş

Eğitimin, bir işe, işleve yaraması hedeflenmektedir. Bir hekim, bebeğin beslenmesi, idrar ve kaka yapmasını sağlaması, kakasını temizlemesi, bunların izlemi ve anlamını kavramalı, kısaca uygulama yapmalıdır. Uygulama yapmamış ise nasıl öğüt ve öneri yapabilecektir. Pişik sorunu olan bir bebeğin altını daha önce yaklaşım yapmayan bir hekim, öneri ile çözebilmesini beklememelidir.

Bunun gibi, bir bitki yetiştirmeyen ziraatçı olmamalıdır.

Okumayı öğrenen okuması değil, anlaması, kavraması, daha ileriye taşınması, insanlık boyutunda olarak sevgi oluşturması için ilerletme, güzelleştirme, kendisinden bir değer katmalıdır. Örneğin İngilizce öğrenen kişi, onların kültürel yapısı ile katkı sağlamalıdır. İngilizce öğretici olarak hemşirelere ders verirken, merhaba “Hello” şeklinde yaklaşımda bulunup, hepsinden her biri farklı ve kendilerine uygun yaklaşım, selam vermelerini istedim. Ertesi gün yaptıklarını da algıladım. Bir hocaya hello denilemeyeceğini algılamaları gerektiğinin farkına vardıklarını gördüm.

Hekimlik mesleğinde de çocukları, bebeği sevmeyen kişinin bu mesleği icra etmesi anlaşılır değildir. Tıbbiyeye girerken, Babam dahiliyecisi olduğu için İç Hastalıkları, Endokrin uzmanı olmak istemişim, örnek aldığım Endokrin hocam kanserden ölüncü, kararsız kalmışım, Stajyerlik döneminde, servis hemşireleri beslemem için bebek vermiş, bu uygulama sonrası bebekleri, çocukları sevmeyi kavrayarak kararımı vermişim. İntörn iken Başasistanlar geldi, niye Pediatriye başvurmadın dediler. Stajyerlikten beri bazı öğrencilerin takip edilen bir yapı imiş, ben gerekçeleri sıraladım, Doğramacı istemiş gelmişler, sonuçta varlığım sonuç, Neonatoloji, bebekler, Yenidoğan ve prematürel oldu. Ülkemizde ilk Neonatolog uzmanlarından oldum. Bu açıdan sevmeyen yapmamalı, insanlıkta olmayan yapmamalı, bizim görevimiz tedavi etmek değil, sevmek olmalıdır. Seven zaten bebeğe özgü gereken tüm insancıl yaklaşımları öğrenecek ve yapacaktır, bu çalışarak medikal değer üretmenin bir boyutudur.

Her işin bir boyutu, bir okulu varsa, sevginin eğitimi de evde, anne kucağında, emzirirken başlar. Bireyin kendisi bunu algılamalı, yaptığınız çaba ona değil, size etkin olmalıdır. Mutluluk endojen hormonların oluşması: dopamin, serotonin, oksitosin ve endorfin ile insanın giderek artan bir isteği oluşturmaktadır. Bu açıdan olay bir diploma ötesinde ele alınmalıdır. Diplomalar sevgi değil, bir otorite getirebilir, bir zorlamaya neden olabilir. Anneye sık sık emzir demek ve saat takvimi yerine, bebeğin istemesine göre ver, 2-3 saati geçmesin denebilir. Sınır koymak isteniyorsa, en üst hudut olabilir.

Üniversiter eğitimde de beceri kazanmalı, tecrübeli olmak istenir. Bilgi tek başına değil, uygulamalı olmalıdır. Bu açıdan Neonatoloji 'de sadece hekimler değil, doğuma giren, kadın doğum elemanları, doktor, hemşire, anestezi uzmanı ve hemşiresi ile Pediatri uzmanı ve hemşiresi, tümü ayrıca Yenidoğan Canlandırma sertifikalı olmalıdır.

Sevgi boyutunda endojen mutluluk hormonları salgılanır, bu bebekte de salındığı gözlenmekte, bilinmektedir. Bu maddelerin hücresel fizyolojik boyutları belirgindir. Bu açıdan, tüm yaklaşımlarımızda, mutluluk boyutu oluşmalıdır. Tek bir hücre tüm bedeni etkileyebilir, buna göre birimiz, hepimiz, hepimiz birimiz gibi, toplu değil, bireysel boyut ile başlanmalı, insan temelinden yola çıkılmalıdır. Bireyin eğitim ile kendisini algılaması ve ilerleme ve değişim önemlidir.

Kısaca bu birey temelli bir ekip işi olup, diploma değil eylem boyutu öne çıkar. Uygulama, bir yükseköğretim boyutunda, enstitü yapısında olması beklenir.

Enstitü Kavramı

Olay incelemeden önce, bir yaklaşım, bir araştırma, bir sorun boyutunda, sadece akademik değil, tüm bireylerin birlikte yetişmesi, beceri kazanması ve etkinliği giderek arttırarak yüceltmesi olmalıdır.

Görüşleri sunmadan önce kaynaklardan bu konu hakkında bilgi sorgulama yerinde olacaktır.

Enstitü ne demek (nedirnedemk.com)¹: Bir üniversiteye bağlı veya bağımsız bir kuruluş olarak genellikle araştırma yapan ve bazı durumlarda öğretime de yer veren eğitim kurumu olarak tanımlanmaktadır. Bireye yatırım yapılmasının bir yöntemidir.

Ülkemizde Üniversite kapsamı içinde yer almaktadır.

Konu geniş anlamda ele alırsak, ilk planda enstitü kavramı üzerine eğilmelidir.

Enstitü Nedir? Üniversite ile Enstitü Arasındaki Farklar (ienstitu.com)²

“Kendinizi geliştirmek, yetiştirmek istiyorsanız, işinizle gücünüzle ilgili olmayan konularla da ilgileneceksiniz.”
Prof. Dr. İlber Ortaylı

Eğitim, bir anlamda bireyin topluma kazandırılmasıdır. Bu sebeple sadece okuldan ibaret değildir. İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite şeklinde devam eden eğitim-öğretim süreci bireyin hayatını şekillendirmesinde, meslek sahibi olmasında ve topluma fayda sağlamasında etkilidir. Peki, yeterli midir? Bu sorunun cevabı tartışmaya fazlasıyla açıktır. Özellikle günümüz şartlarında genç işsizlerin ve işinden memnun olmayanların oranı düşünüldüğünde okul eğitiminin yeterli olmadığı kanısına varmak kaçınılmaz.

Burada Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göz atmak faydalı olacaktır. Bu verilere göre **genç nüfustaki yani 15-24 yaş arasındaki işsizlik oranı %26,1. Üniversite mezunu işsizlerin sayısı ise 1,4 milyona yaklaşmış durumda.** Bu rakamlara işinden memnun olmayanların ancak “daha iyi bir iş bulamayacağı” gerekçesiyle çalışmaya devam edenler de eklenince durumun önemi fazlasıyla ortaya çıkacaktır. Elbette bu verilerin altında yatan birçok sebep bulunur ve bu sebeplerin incelenip ona göre plan program yapılması gerekmektedir.

Yazıyla bağlantılı kısmına gelecek olursak bu istatistikleri eğitim-öğretimin yeterli olmadığına göstergelerinden biridir. Birey iş hayatında kendine yer bulabilmek için, okul eğitimiyle birlikte kişisel gelişimini de yetkinliklerini de arttırmalıdır. Arttırmalıdır ki fark yaratsın, tercih sebebi olsun ve işsizler ordusu arasından sıyrılabilin. Bu noktada yaşam boyu öğrenme kavramı ortaya çıkıyor. Yaşam boyu öğrenme hem iş hem de sosyal hayatın daha iyi bir şekilde devam etmesi amacıyla bilgi, birikim ve yetkinliklerin geliştirilmesidir. Her yaşta bireyin topluma kazandırılması için de yaşam boyu öğrenme önemlidir.

Yaşam boyu öğrenme kavramı, yetişkin eğitimiyle bağlantılıdır. Eğitimin diğer bir ifadeyle yaşam boyu öğrenmenin öneminin farkına varan kişiler, hayalindeki mesleğe ulaşmak için azami düzeyde çaba sarf eder, belirli bir alanda uzmanlaşmak ister. Bunun içinde bazı fırsatları yakalamak ve değerlendirmek amacıyla arayışa girer. Arayışın sonucu kişileri enstitülere götürür.

Yetişkin eğitiminin ayrılmaz parçası olan enstitü; bireyi hayallerine, hayalindeki işe bir adım daha yaklaştıran kurumlardır. Peki, enstitü nedir? Neden önemlidir? Faydaları nelerdir? Yazının devamında birlikte öğrenelim.

Enstitü Ne Demektir?

Enstitü nedir? Belirli bir amaç doğrultusunda oluşturulan, kurulan organize yapılardır. Mesleki eğitim kuruluşlarıdır. Spesifik bir amaç üzerine araştırma yapmak için de kurulurlar. Öğrenciler için enstitüler; üniversiteye bağlı yüksek lisans yapabilecekleri yani akademik kariyere devam edebilecekleri yerlerdir. Buradan enstitünün sadece üniversiteye bağlı olduğu anlamı çıkmasın. Zira üniversitelerden bağımsız, mesleki eğitim veren ve araştırma yapan enstitüler de vardır. İstanbul İşletme Enstitüsü gibi.

Peki, enstitü ne demektir? Tanım için Türk Dil Kurumu'nun sözlüğüne kulak verelim. Enstitü kelimesi, Fransızca “institut” sözcüğünden dilimize geçmiştir. TDK sözlükte tanımı şöyle yapılır. **“Bir üniversiteye bağlı veya bağımsız bir kuruluş olarak genellikle araştırma yapan ve bazı durumlarda öğretime de yer veren eğitim kurumu.”**

Bilim ve araştırma amacıyla kurulan enstitü, ilgi duyduğunuz alanda gelişebilmeniz için bilimsel araştırmalar yapar. Hem dünya hem de ülkemizin gelişimi için önemli yere sahiptir. Çünkü bireyin yetişmesi ve gelişmesinin; yaşam boyu öğrenmenin ayrılmaz bir parçasıdır.

Üniversite eğitimi alamayan ya da üniversite eğitimini yeterli görmeyen kişiler için enstitü, vaz geçilmezdir. Enstitülerde verilen eğitimler sayesinde, kendilerini geliştirirler ve mesleki yeterlilik kazanırlar. Her enstitünün kuruluş amacı farklıdır. Kendine özel bir alan belirler, belirlediği alan üzerine de eğitimler verir ve araştırmalar yapar.

Teknoloji çağı ile birlikte pandemi de enstitülere olan ihtiyacı artırmaktadır. Dijital çağ sebebiyle bilgiye erişmek kolaylaşmıştır, çoğu kere Google'da yapılan aramalar bir tık uzaktadır. Bilgiye ulaşmakla kolaylaşmış olsa da bu kolaylık bilgi kirliliğini de beraberinde getirmiştir. Mesleki eğitimler ve kişisel gelişimler konusundaki doğru bilgiye ulaşmak için de "Enstitü nedir?" sorunun cevabının doğru verilmesi, bulunması gerekir.

Pandeminin eğitime etkisi ise yüz yüze eğitime ulaşma konusundaki zorluklardır. Yüz yüze eğitimin zor olduğu durumlarda online eğitimler devreye girer. Online eğitimler de enstitülerin önemini bir kez daha ortaya koyar. Enstitü sayesinde doğru bilgiye ulaşmak, ev ortamında mümkündür. Ev konforunda, mesleki eğitimleri kişinin ayağına getirir. "Kendimi geliştirmeye vaktim yok", "trafik sebebiyle yeni eğitime başlayamıyorum" gibi bahanelerin de önüne geçer. Eğitim konusunda yapılan araştırmalar; pandemiden sonra da örgün ve online eğitimlerin iç içe olacağını göstermektedir. Üniversiteler bunu ilk adımını hibrit eğitim kararıyla atmış oldu. Üniversitelerin hibrit eğitim konusundaki kararının detaylarını "[Üniversiteler ve Hibrit Eğitim](#)" başlıklı yazımızda bulabilirsiniz.

Burada hatırlatmamız gereken bir nokta var. Enstitü kavramı zaman zaman üniversiteler ile karıştırılmaktadır. Enstitüler ve üniversiteler arasında fark var mıdır? Varsa bu fark nedir?

Üniversite ile Enstitü Arasındaki Farklar

Enstitüler ve üniversiteler arasındaki en önemli fark; zaman ve mekân kısıtlamalarını kaldırmasıdır. **İstanbul İşletme Enstitüsü** başta olmak üzere bütün enstitülerde öğrencilerin günlük yaşamlarına uygun olarak eğitimler düzenlenir. Bu sayede öğrenciler derslere kaçırmadan katılabilmektedir. Üniversite ile enstitü farkı ilk olarak burada ortaya çıkmaktadır. Enstitülerde istediğiniz saatlerde eğitim alabiliyorsunuz. Katılımcıların kendi belirledikleri yerde eğitim almaları da enstitü sayesinde mümkün hale gelmiştir. Üniversitelerde eğitim alan kişiler, fakültelerde bulunan dersliklere her gün gitmek zorundadır. Ancak İstanbul İşletme Enstitüsü kapsamında alacağınız eğitimlere isterseniz evinizden isterseniz işyerinizden katılabilirsiniz. Zaman kısıtlaması olmadığı gibi yer kısıtlaması da yoktur.

- Enstitüler, gündüz eğitimleri dışında akşamları da eğitim vermektedir. Bu sayede çalışan ya da yalnızca akşam saatlerinde zaman bulabilen kişiler, enstitü kapsamında verilen eğitimlere katılarak gelişimlerini tamamlamaktadır. Bu da zaman sıkıntısını ortadan kaldırmıştır.
- Üniversitelerde birinci ve ikinci öğretim ayrımı bulunmaktadır. Birinci öğretim kapsamında eğitim alan öğrenciler, gündüz saatlerinde düzenlenen derslere katılmak zorundadır. İkinci öğretim öğrencileri ise akşam saatlerinde düzenlenen eğitimlere katılmaktadır. Öğrencilerin programlarına göre özel ders saatleri düzenlenmemektedir.
- Üniversitelerde ikinci öğretim eğitimleri karşılığında belirli harç ücretleri alınmaktadır. Ancak enstitü kapsamında verilen ücretsiz eğitimler sayesinde aldığınız eğitime herhangi bir ücret ödemezsiniz. Bu da ekonomik bir avantaj sağlar.
- Üniversitelerde sınıf ortamında tanıyacağınız kişilerden çok daha fazla kişi ile iletişim kurmanız, enstitü sayesinde mümkündür. Bu sayede etkin bilgi alışverişi de sağlayabileceksiniz.
- İnternet, bilgisayar ve tablet teknolojilerini en iyi şekilde kullanan enstitü, eğitimleri almanız için sınıf ortamında bulunma zorunluluğunu ortadan kaldırmıştır. Evinizde oturduğunuz yerden telefon, tablet ya da bilgisayar ile eğitimlere katılabilirsiniz.
- Daha fazla bakış açısı ile karşılaşmanızı sağlayan enstitü, bilgi akışının da etkili olmasına yardımcı olur.
- Sosyalleşmenin de önemine değinen enstitülerde birçok farklı şehirden arkadaşlar edinme şansı elde edersiniz. Üniversitelerde ise yalnızca o üniversiteye kayıtlı olan kişiler ile iletişim kurabilirsiniz.
- Okul ve üniversite, öğretmenlerin ve akademisyenlerin yönetimi altında öğrencilerin eğitimi amacıyla öğrenme ortamları sağlamak için tasarlanmış bir kurumdur. Dünyadaki pek çok ülkede belli bir seviyeye kadar okul eğitimi zorunludur.
- Okullar ve üniversiteler kamu otoritesine bağlıdır. İlkokul, ortaokul ve lise düzeyindeki eğitim kurumları (kamu ya da özel fark etmeksizin) Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen müfredata uyma zorunlulukları bulunur. Üniversiteler ise Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenen kurallar çerçevesinde eğitim verir.
- Enstitüler de ise üniversiteye bağlı olanlar YÖK kurallarına tabidir. Özel enstitüler bağımsız yapıdadırlar ve kurallarını kendileri belirler.
- Enstitü eğitimleri geleneksel okul binası dışında yapılır. Üniversitelerden ve okullardan farklı organizasyon yapısına sahiptirler.

- Üniversitelerde yaş sınırı olmasa da eğitim gören kuşağın ortalama yaşı bellidir. Enstitülerde ise [X kuşağı](#), [Y kuşağı](#) ve [Z kuşağı](#) birlikte eğitim alabilir.

Son dönemlerde ülkemizde çok sık tercih edilen uzaktan eğitim sisteminin en güzel örnekleri İstanbul İşletme Enstitüsü tarafından sunulmaktadır. İstedığınız alanda kendinizi geliştirmeniz için gerekli olan kapsamlı eğitimler verilmektedir.

Burada yine küçük bir hatırlatma yapmak gerekir. Üniversiteler ve enstitüler birbirinden ayrılsa da ortak amaçları bireyi yetiştirmek ve hayata kazandırmaktır. Ayrıca üniversiteler çatısı altında da enstitüler bulunmaktadır. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Enstitüsü gibi. Üniversite çatısı altındaki enstitülerde yüksek lisans ve [akademik kariyer](#) yapılır.

Köy Enstitüleri

Enstitüler hem ülkemizde hem de dünyada yetişkin eğitiminin ayrılmaz bir parçasıdır. Türkiye’de “Enstitü nedir?” sorusunun akla getirdiği ilk cevap Köy Enstitüleri’dir. Peki, Köy Enstitüleri ne zaman kurulmuştur? Türkiye’nin eğitim sürecindeki payı nedir?

Ülkemizde “Enstitü nedir?” sorusu ilk olarak Köy Enstitüleri ile hayatımıza girmiştir. Köy enstitüleri için çalışmalar 1935 yılında başlamış olsa da açılışları 17 Nisan 1940 tarihindedir. Kurtuluş Savaşı, Birinci Dünya Savaşı ve öncesindeki yoğun savaş yıllarından çıkan halk için eğitime ulaşmak kolay olmamıştır. Nüfusun büyük bölümün kırsal kesimde yaşadığı ve savaş yıllarının getirdiği yoksulluk da düşünülünce eğitim hizmetine ulaşmanın zorluğunun katladığı bir gerçektir. Bu zorluklarla beraber enstitü konusunda ilk adımlar atılmıştır.

1930’lu yılların ortalarında milli eğitim hamleleriyle şehirde yaşayan halkın okuma yazma oranı %60’a ulaşmıştır. Ancak köylerdeki oran bu rakamın çok altında kalmıştır: %22 civarında. O yıllarda ülkede 40 bin köy bulunmaktadır. Bu söylerden 31 bininde okul yoktur. Okul olan köylerde ise öğretmen yetersizliği sebebiyle eğitim düzenli bir şekilde yürütülemediği.

Ülke nüfusunun kırsal kesimde yaşayan %80’inin tek problemi de okur yazar olmamak değildi. Üretim altyapısındaki yetersizlikler, bulaşıcı hastalıklar ve bu problemlerle mücadeleler köylünün gündemiydi. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren köylüye hizmet götürme ilk hedeflerden biriydi. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, “Türkiye’nin asıl sahibi ve efendisi, gerçek anlamda üreten köylüdür. O halde herkesten daha fazla kalkınmayı ve refah içerisinde yaşamayı hak eden köylüdür.” demişti. Ancak ülkenin içinde bulunduğu şartlar bu amacın sağlanmasını geciktirmişti.

Köylüye hizmeti kendi içinden yetişen bireyler götürmeliydi. Köy Enstitüleri Hasan Ali Yücel’in Millî Eğitim Bakanlığı döneminde kuruldu. İsmail Hakkı Tonguç’un İlköğretim Genel Müdürlüğü’ne atanması bu süreci hızlandırdı. Zira Tonguç köylü çocuğuydu. Köy Enstitüleri için yapılan çalışmalar da hızlanmış oldu. Bu sebepler çerçevesinde köy enstitülerinin açılmasının ilk planı 1936 yılında yapıldı.

Köylere gönderilen öğretmenlerle-öğretmenlerle birlikte okuma yazma öğretmekle kalmadı. Ziraat ve hayvancılık konusunda da teknik bilgiler verildi. Köylünün var olan problemlerine çözümler üretilmeye çalışıldı. Çok yönlü eğitim içeren okullara da enstitü adı verildi. Okullardaki eğitimlerde öğretmenlerin yanı sıra, tarımla ilgili zamanlar, sağlık memurları ve teknisyenlerde yetiştirildi. Köy Öğretmen Okulları adıyla başlayan süreç 17 Nisan 1940 tarihinde Köy Enstitülerine dönüştü.

Ülkenin dört bir tarafına kurulan Köy Enstitülerinden bazıları;

- Adapazarı-Arifiye Köy Enstitüsü
- Ankara-Hasanoğlan Köy Enstitüsü
- Antalya-Aksu Köy Enstitüsü
- Aydın-Ortaklar Köy Enstitüsü
- Balıkesir-Savaştepe Köy Enstitüsü
- Bahçe-Düziçi Köy Enstitüsü
- Eskişehir-Çifteler Köy Enstitüsü
- Ergani-Dicle Köy Enstitüsü
- Erzurum-Pulur Köy Enstitüsü
- Isparta-Gönen Köy Enstitüsü
- İzmir-Kızıllı Köy Enstitüsü
- Lâdik-Akpınar Köy Enstitüsü
- Lüleburgaz-Kepirtepe Köy Enstitüsü
- Kastamonu-Gölköy Köy Enstitüsü
- Kars-Cılavuz Köy Enstitüsü
- Kayseri Pazarören Köy Enstitüsü
- Konya-Ereğli-İvriz Köy Enstitüsü
- Malatya-Akçadağ Köy Enstitüsü

- Vakfıkebir-Beşikdüzü Köy Enstitüsü
- Van- Erciş Köy Enstitüsü
- Yıldızeli-Pamukpınar Köy Enstitüsü

Köy Enstitülerinin Amacı Neydi?

İlk amaç köylerde yaşayabilecek öğretmenler yetiştirmek. Köylülere rehberlik etmeleri bir diğer hedefti. Eğitim yoluyla köylüyü bilinçlendirmeleri bekleniyordu, böylece tarım ve hayvancılık konusunda verim arttırılacaktı. Halka okuma yazma öğreteceklerdi. Köyü ve köy halkını her anlamda geliştireceklerdi.

Bu amaçlar doğrultusunda uygulamalı dersler; ahırda, bahçede, tarlada ve bağda yapıldı. Hayvancılık, tarım, arıcılık ve balıkçılığın geliştirilmesi hedeflendi. Müzik, resim, halk oyunları ve tiyatro gibi dersler de verildi. Köylere kütüphaneler kuruldu. Köy Enstitüleri mezunları köylerde öğretmenlik yaptı ancak sadece öğretmen değillerdi. Köylünün ihtiyaçları çerçevesinde yeri geldiğinde inşaat ustası, yeri geldiğinde marangozluk, yeri geldiğinde ziraat memuru, yeri geldiğinde ise sağlık memuru olarak görev yaptı.

Köy Enstitüleri, köylerde ve kırsalda yaşayan halkın eğitiminde önemli rol üstlenmiştir. Verilen eğitimlerde teori ve pratik iç içedir. Öğretmenler, köy halkına bilimden yararlanan eğitimler götürmüştür. Böylece eğitimin toplumun her kesimine ulaşabileceği kanıtlanmıştır. Köy Enstitüleri kuruluş amacını aşmıştır ve kırsal alandaki halkın sorunlarına çözüm üreten bir neslin yetişmesini sağlamıştır. Enstitülerin Türk eğitim tarihindeki yeri büyüktür.

Ülkedeki siyasi rekabet sebebiyle Köy Enstitüleri çok fazla tartışıldı. Bu tartışmalar da Köy Enstitülerinin kapanması ile sonuçlandı. 27 Ocak 1954 tarihinde Köy Enstitülerinin faaliyetlerine son verildi ve bu kurumlar İlk Öğretmen Okulu adını aldı.

Türkiye'deki Enstitüler Nelerdir?

Köy Enstitüleri ilk olsa da günümüzde Türkiye'de hizmet veren enstitülerin sayısı bir hayli fazladır. Bunlardan bazıları şu şekilde açıklanabilir

Tarih Araştırma Enstitüsü

Dünya'daki uygarlıkların gelişmesine büyük katkı sağlayan Türk uygarlığının birçok alanda izlerine rastlamak mümkündür. Kuşaktan kuşağa aktararak günümüze kadar gelen Türk tarihinin derin araştırması yapılarak, Türk milleti bilgilendirilmektedir. "Geçmişini bilmeyen, geleceğine yön veremez." düşüncesi kapsamında Türk tarihinin geçmişi bu enstitüde araştırılmaktadır. Üniversiteler bünyesinde bulunan Tarih Araştırma Enstitülerinin yanı sıra tarih konusunda araştırma yapan özel enstitüler de vardır.

Yer ve Uzay Bilimleri Enstitüsü

Bulduğumuz doğayı tehdit etmeyen, bu doğa tarafından tehdit edilmeyen insan yerleşimlerinin ortaya çıkarılması amacıyla ihtiyaç duyulan bilgilerin elde edilmesi ve bunun analizinin yapılması sağlanır. Yer ve Uzay Bilimleri Enstitüsü Eskişehir'dedir. İsmi enstitü olmasa da yeni kurulan Türkiye Uzay Ajansı da uzay bilimleri alanında çalışma yapacak. Bu sebeple de enstitü olarak kabul edilebilir. Türkiye Uzay Ajansı'nın hedefleri 2021 yılı içinde açıklandı. Bu hedeflerle ilgili detaylı bilgiler, "[Türkiye Ay'a Ne zaman Çıkacak?](#)" başlıklı yazımızda okuyabilirsiniz.

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Dil bölümlerinden hukuk bölümlerine, felsefeden maliyeye kadar geniş bir alanda bilimsel araştırma yapılarak eğitim alınmasını sağlayan enstitüdür. Geleneksel olan akademik paradigmaları, teknolojinin gelişmesi ile ortaya çıkan yenilikçi programlar ile birleştiren bu enstitüler, üstün niteliklere sahip olan kişilerin başarılı bir şekilde eğitilmesini sağlar. Bu enstitülerden mezun olan kişiler, uluslararası alanda nitelik kazanırlar. Yaratıcı özellikleri ile ileri düzey araştırmalar yapabilecek seviyeye gelirler. Elde ettikleri beceri ve yetkinlikler ile sosyal bilimler alanında bilime ve çalıştıkları kuruma katkı sağlarlar. Sosyal Bilimler Enstitüsü daha çok üniversitelerin çatısı altında bulunur.

Fen Bilimleri Enstitüsü

Üniversitelerin çatısı altında bulunan bir diğer enstitü Fen Bilimleri Enstitüsüdür. Fizik, biyoloji, matematik, kimya, mühendislik, siber güvenlik, yazılım bilişim ve iş güvenliği dallarında eğitim verir. Bu ana dallar altında çok fazla [yüksek lisans](#) ve doktora programları bulunur. Mühendislik alanında örnek vermek gerekirse; [Bilgisayar Mühendisliği](#), Metalurji ve Malzeme Mühendisliği, Mekatronik Mühendisliği, Makine Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği ve Tekstil Mühendisliği sıralanabilir. Açılan [doktora](#) ve yüksek lisans programları üniversitelere göre farklılık gösterir. Fen Bilimleri Enstitüsünün amacı bilim ve teknoloji alanına katkı sağlayabilecek donanımda ve uluslararası düzeyde rekabet edebilecek yetkinlikte araştırmacılar yetiştirmektir.

İstanbul İşletme Enstitüsü Hakkında

2012 yılında hizmet vermeye başlayan **İstanbul İşletme Enstitüsü**, işletme bilimi ile kariyer üzerine araştırmalar yapmaktadır. Öğrencilerin istedikleri alanda yeni bir bakış açısı kazanması için her türlü olanak sağlar. Belirli bir

alanda uzmanlaşmak isteyen kişiler için en doğru adres olan **İstanbul İşletme Enstitüsü**, ücretsiz olarak düzenlediği [sertifika](#) programları sayesinde mesleki becerilerin gelişmesini sağlar. Bu sayede hayallerini kurduğunuz mesleğin yetkinliğine sahip olabilirsiniz.

İstanbul İşletme Enstitüsü hem uzaktan hem de örgün eğitim sunan bir enstitüdür. Bilginin çok değerli ve pahalı olduğu günümüzde kendinizi geliştirmeniz için en iyi fırsatlar sağlanmaktadır. Kurulmuş olduğu yıldan bu yana geçen sürede kendini kanıtlamış olan İstanbul İşletme Enstitüsü, verdiği kaliteli eğitimler ile sektöre başarılı çalışanlar kazandırmıştır. Birçok Sivil Toplum Kuruluşu ile de çalışmalar yapan enstitüde, alanında uzman akademisyenler eğitim vermektedir.

Özellikle toplumsal fayda sağlayan eğitimlere de önem veren **İstanbul İşletme Enstitüsü**, işaret dili alanında da fark yaratmıştır. Öğrenme isteğine daima önem veren kurum, başarının sürdürülebilir olması için elinden geleni yapmaktadır. Birçok farklı alanda eğitimler verilerek kişilerin gelişmesi sağlanır. Eğitim sonrasında İstanbul İşletme Enstitüsü imzalı verilen sertifika uluslararası alanda geçerli olup, kariyeriniz için büyük fırsat yaratır. Rakiplerinizi geride bırakmak ve çalıştığınız sektörde kısa sürede yükselmek için bu avantajı kaçırmamanız önerilir.

İstanbul İşletme Enstitüsü'nde eğitim alabilmeniz için o alanda bilgi sahibi olma zorunluluğunuz yoktur. Bilgisayarı ve interneti olan herkes, istediği zaman istediği eğitimlere katılabilirler. Alanında uzman olan öğretim görevlileri ve akademisyenler tarafından sunulan eğitimler sayesinde istediğiniz alanda kendinizi ekonomik ve etkili bir şekilde geliştirebilirsiniz. Eğitimin pahalı olduğu günümüzde ücretsiz ve kaliteli eğitim almanın avantajlarından sizlerde yararlanabilirsiniz.

Kişisel gelişiminize katkıda bulunacak olan araştırmaları da istediğiniz zaman okuyabilirsiniz. Ayrıca kaçırdığınız eğitimleri yeniden dinleme şansı da sunulmaktadır. Eğitim alanında sunulan materyaller sisteme yüklenerek istediğiniz zaman ulaşmanız sağlanır. Deneyimli ve başarılı bir ekip tarafından sürdürülen eğitim programlarından istediğinize katılarak, kariyerinize güçlü bir katkı sağlayabilirsiniz. Eğitim sonrasında alacağınız sertifika ile İstanbul İşletme Enstitüsü'nün kalite farkını her alanda hissedebilirsiniz.

İstanbul İşletme Enstitüsü'nün önemi pandemi yılında yani 2020'de fazlasıyla anlaşılır oldu. Eğitimler pandemi döneminde umut ve motivasyon kaynağıydı. Online eğitimler pek çok insanı hayaline bir adım daha yaklaştırdı. Sertifikalar pek çok kişiye yeni iş kapısı oldu. Peki, bu kadar önemli eğitimler hangi başlıktaydı? Kaç eğitim vardı? Cevapları birlikte öğrenelim.

İstanbul İşletme Enstitüsü bünyesinde bulunan eğitimlerin kategorileri özetle şöyle: [Kişisel Gelişim Eğitimleri](#), Satış ve Pazarlama Eğitimleri, İletişim Eğitimleri, İş Hayatı Eğitimleri, Finans-Muhasebe Eğitimleri, Yabancı Dil Eğitimleri, İşletme Eğitimleri, İnsan Kaynakları Eğitimleri, [Yazılım ve Bilişim Eğitimleri](#), Yazarlık -İçerik Oluşturma Eğitimleri ve Kurumsal Eğitimler. Bu başlıklar altında toplamda 200 farklı ders mevcut.

Eğitilmeye kaç kişi mi katıldı? **2020'de 1 milyon 585 bin 721 kişi İstanbul İşletme Enstitüsü'nün eğitimlerine katıldı** ve sertifika almaya hak kazandı. Peki, en çok tercih edilen, katılım sağlanan eğitimler hangileridir?

2020'de en çok kaydolunan 10 ders:

En Çok Kayıt Olunan Ders Dersi Alan Kişi Sayısı

Doğru ve Etkili Konuşmanın Temelleri	43156
İnsan Kaynakları Yönetimi-----	42111
İngilizce Eğitimi-----	36806
Diksiyon Eğitimi-----	30748
İngilizce Eğitimi-----	30323
Blog Yazarlığı Eğitimi-----	29531
Dijital Pazarlama Eğitimi-----	28156
Etkili İletişim Stratejileri ve Beden Dili	27229
İşaret Dili Eğitimi-----	26896
Hafıza Teknikleri-----	24486

Bu derslerin çoğunun ücretsiz olduğunun hatırlatmasını yaparak geçelim bir başka başlığımıza.

Enstitünün Faydaları Nelerdir?

Hayallere ve bağlantılı olarak başarıya ulaşmanın ilk adımı "çok çalışmaktan" geçer. İş hayatı veya sosyal hayat ayrımı yapmadan emek vermek, kendini geliştirmek başarının ve hedeflere ulaşmanın amacı olacaktır. Pek tabii, başarı kavramı görecelidir? Ancak hayatımızda önemli yer tutan atasözlerinden biri "Emeksiz yemek olmaz." der. Emek ve başarının doğru orantılı olduğunu düşünenlerdenim.

Günümüz insanı çoğu kere ihtiyaçlarının farkında bile değildir. İhtiyaçlarının farkında olduğu durumlarda da o nasıl karşılayacağını bilmez veya eksik bilir. Ya da az emekle çözüm üretme yolunu seçer. Yazının en başında da değindiğim gibi, işsizlik ordusunun bireyi olmaktan çıkmak için kendine yatırım önemlidir. Bu "Enstitünün faydaları nelerdir?" sorusunun da ilk cevabıdır.

İstanbul İşletme Enstitüsü başta olmak üzere enstitülerden alınan mesleğe yönelik eğitimler; iş yetkinliği konusunda bireyi öne geçirecektir. Alanında daha donanımlı olmayı sağlayacaktır.

Enstitülerde eğitim almanın zaman ve mekân sınırı yoktur. Evet, isteyen enstitülerdeki örgün eğitimlere ve workshop çalışmalarına katılabilir. Ancak, vakit bulamayanlar için online eğitimler bulunmaz bir fırsattır. Online eğitimler canlı yapılıyor ve bu canlı derslerde eğitime soru sorma fırsatı da doğmuş oluyor. Canlı derse katılma imkânı bulunmadığında da dersin video kaydı izlenebiliyor.

Alınan eğitimin sertifika sınavları yapılıyor. Bu sınavda 70 puan ve üzeri alındığında başarı sağlanmış oluyor. İstenildiği durumlarda sertifika basılı halde sipariş edilebiliyor. Ya da sertifika kodu alınabiliyor. Sertifika kodu da LinkedIn da paylaşılabilir. CV'ye eklenen sertifikalar iş görüşmeleri sürecinde de fayda sağlıyor. Kendine yatırım yapan kazanmış oluyor.

Enstitü eğitimlerinin gelecek konusunda da büyük faydaları var. Mutlu olunmayan işe devam edilirken, enstitü eğitimleri sayesinde birey kendini geliştirebilir ve hayalini kurduğu işi de gerçeğe dönüştürebilir.

Enstitü bünyesindeki eğitimlerde oluşturulan sohbet grupları aynı amaç içinde olan bireyleri bir araya getirir. Bu da iş ağı, network oluşturmanın önünü açar.

Kendini yetiştiren kişi iş hayatının yanı sıra bilgilerini paylaşarak topluma da katkı sunar. Bu anlamda enstitülerin yeri fazlasıyla önemlidir. O zaman ne yapalım; İstanbul İşletme Enstitüsü'ndeki eğitimleri detaylı bir şekilde inceleyip, gecikmeden kendimize yatırıma başlayalım.

Sıklıkla paylaşılan eski bir Çin şiiirinin dizeleriyle de yazımızı tamamlayalım.

- “Bir yıl sonrasını düşünüyorsan tohum ek,
- On yıl sonrasını düşünüyorsan ağaç dik,
- Yüz yıl sonrasını düşünüyorsan insan yetiştir.”

Enstitü Kavramı Nedir?

Özel konular üzerine araştırma yapmak için oluşturulan enstitüler, mesleki kuruluş olarak da kullanılabilir. Herhangi bir üniversiteye bağlı olabilen enstitüler, üniversitelerden bağımsız olarak da araştırma yaparak eğitim vermektedir.

Enstitü Ne Zaman Hayatımıza Girmiştir?

Enstitü hayatımıza Köy Enstitüleri ile girmiştir. Köy Enstitüleri için çalışmalar 1935 yılında başlamış olsa da proje ancak 17 Nisan 1940 tarihinde hayata geçirilmiştir. Köy Enstitüleri kuruluş amacını aşmıştır ve kırsal alandaki halkın sorunlarına çözüm üreten bir neslin yetişmesini sağlamıştır. Enstitülerin Türk eğitim tarihindeki yeri büyüktür.

Üniversite ile Enstitüleri Birbirinden Ayıran Özellik Nedir?

İstanbul İşletme Enstitüsü başta olmak üzere bütün enstitülerde öğrencilerin günlük yaşamlarına uygun olarak eğitimler düzenlenir. Bu sayede öğrenciler derslere kaçırmadan katılabilir. Üniversite ile enstitü farkı ilk olarak burada ortaya çıkmaktadır.

Yorum

Bir insanın önce insanlık, bunun kaynağı da elbet sevgi olmalı, buna göre yaklaşım yapmalıdır. Burada ifade edilen “*Kendinizi geliştirmek, yetiştirmek istiyorsanız, işinizle gücünüzle ilgili olmayan konularla da ilgileneceksiniz*” yaklaşımı önemlidir. Özellikle hekimlikte sanat ve edebiyat boyutu yanında spor ile gücün korunması da önemli boyuttur. Ne, nerede, nasıl ve niçin gibi sorgular ile felsefe boyutu, bilim ve gerçek veri ile desteklenmesi bir değerlendirme boyutu olmaktadır. Hekimlerin eğitiminde bu boyutların olması, gelişimin, değişim ve muasır medeniyet ötesinde bir yere ulaşma açısından önemlidir.

Eğitim, bireyin topluma kazandırılması ve topluma fayda sağlaması için yapılması boyutu önemli ama birey mutluluk yakalamak istediği için eğitim yeterli olmadığı kanısına varılmaktadır. Kişiler farklı şeylerde istemekte, devamlı börek, baklava yeseler bile, farklı tatlar tatmak istemektedirler. Eğitimli olan ve aktif çalışma yaşında olanların %25 gibi bir oranının işsiz veya iş aramakta oldukları tahmin edilir.

Yazar olarak kendimden örnek verilecek olursam: Üniversite sınavında 6 seçenek vardı. Bunlar seçiliyor, adınız çıkıyor, geçici veya kalıcı kayıt yaptırılıyordu. Ben kazanma olasılığı olarak, daha önce giriş puanlarına göre bir sıralama yaptım. Arkadaşım sen hekim olmak istiyorsun, diğerlerini kazanırsan, yine tıbbiyeye girmek istemeyecek misin dedi. Bunun üzerine 5 Tıp fakültesi vardır, bir de Tıbbi Teknolojiye işaretledim. Babamın Hekim olması bir faktör ama, zaten gençlikte ilgim vardı. Çeşitli testler içinde hepsi biyoloji, öğretmenlik ve hekimlik listede vurgu olarak bulunuyordu.

İlk 6. Sırada Erzurum Tıp, fakat ad ve soyadı farklı, Mustafa Akıt idi, ama kayıt numarası aynı idi. Ankara Üniversitesi, Hacettepe Tıp ve buna bağlı Erzurum Tıp kaydımı yaptıırken, daha sonra kaydımı Ankara Tıp ve sonra Ankara Üniversitesi Hacettepe Tıp olarak değiştirdim. Burada gezdiğim ve olanakların bana rahat ve huzur duyacağım yer olarak seçmişim. İnsanlar yaşadığı, sevdiği, varlığını hissettiği, akademik gelişebildiği yer olmasını ister. Dolayısıyla benim değişim boyutum %30 civarında olmuştur.

Bir insanın varlığı, sevgisi ve insanlığı ile eğitimin, öğrenimin yeterli olup olmadığı irdelenebilir. Eğitim, insanın kendisini bilmesi, tanınması, farkında olması ile oluşur. Devamlı ilerleme, gelişim boyutu bir eğitim değil öğrenim yaklaşımıdır. Bununla mutlu olması ile eğitim olabilir. Bir bebeği beslemek değil, beslerken mutlu olmak eğitim ile oluşabilir. Bebeğin mutlu olmasını sağlamak, çift taraflı kazanç olmaktadır.

Bazı yaklaşımlar, topluma kazandırmak bir makine gibi algılamak olmaktadır. Topluma karşı çıkmak, katkıda bulunmak, itiraz ve tenkit yapmak daha çok şey katabilir. Önemli olan kavga ve nefret değil, katkı, bilgilendirme boyutudur.

Yaşam boyu öğrenme, eğitim kavramı yetişkin için belirtmekte, her yaş içindir, ama, zaten belirli yaşta eğitim, okullarda sürmektedir. Gerçi doğada yürümek bile bir eğitim, öğrenme alanı, bir dersane gibidir, eğer başınızda bir eğitici varsa, telefon ile bilgi sorgularsanız, farkına varırsınız.

İnsanlar devamlı arayış içinde, sevgi ile mutluluk boyutunu yakalama peşinde ise, her boyut bir ders niteliğinde olur. Eğer üst düzey, akademik istenirse enstitü yapısında olacaktır.

Bir bahçeli evimiz olunca, tahminen 36 kadar, hemen hepsi yabancı kaynaklar ile bahçecilik, daha önce ev çiçekleri yerine bahçe boyutuna geçtim. Sonra da her bir alan, bir araştırma ve uygulama birimi oldu. Temel uğraşı Bellis perennis (anlamı: kalıcı güzellik), kısaca papatya oldu, tüm bahçe sadece onlarla kaplıdır.

Enstitü, belirli amaç doğrultusunda oluşturulan, organize bilimsel yapılar, kuruluşlardır. Hedef Bellis perennis ise, bunun hastalıkları, tohum ile çoğaltılması, verimi, gelişimi ve dölllenme ile yeni nesiller oluşturmak bunun içindedir.

Üniversitelerde bağımsız olanlar vardır, zaten akademik anlamda olursa, Üniversiter yapısında olurlar. Meslek eğitimi de hedeflenmelidir.

Her gün, bir değişimdir, bunun gelişime yönelmesi için, konu araştırma, inceleme olarak görülmelidir. Bu bir enstitü amacıdır, bir işlevi yapmak, aynı zamanda da araştırmaktır. Eğitim de bir gayesi olmakta, benim bahçem, çevredeki birçok bahçıvan için bir emsal olmaktadır, hayvan gübresi kullanmadan (içinde tetanos olduğu için bir defa kullanma ile 14 yıl üstüne basılmamalıdır), böceklerle zehir değil, biyolojik maddeler ile kontrol yapılan bir yerdir.

Bir özelliği de bu yerlerde çalışmak için, akademik sıfat ve bir sınav, derece kazanmak gerekmez. İlgi olması yeterlidir.

Türkiye toplum eğitimi için Devlet Üretim Çiftlikleri oluşturarak, örnek yapısı ile çevreye hayvan yetiştirme, üründe gübre, çabalama, sulama gibi konularda bir gösterim ile eğitim yapmışlardır. Büyük katkısı olmuştur. Bunlar bir bakıma enstitü yapısında yapılmıştır.

Üniversitelerde eğitim dersane ve okulda olurken, enstitüde çalışma alanında, sütü sağılması, hayvanın temizlenmesi dahil işlemler uygulama yerinde yapılmalıdır. Aynı zamanda eğitim vereneler özel eğitim almış, büyük oranda eğitici işlevi olan öğretim elemanlarıdır.

Benzer durum Neonatoloji Canlandırma ve Uygulama merkezlerinde eğitim doğrudan aktif verilmektedir. Bu açıdan süre uzun olabilmektedir.

Enstitülerde eğitimin özellikleri:

- Bir iş için doğrudan yararlanılmalı, bu açıdan verilen eğitimlere katılarak gelişimlerini tamamlamaktadır. Yenidoğan Canlandırma Kursları başarısız olanlara onay verilmez.

- Öğrencilerin programlarına göre özel ders saatleri düzenlenmemekte, çalışmalarına engel olunmaması amaçtır. Birçok fabrika bu nedenle stajyer gibi gelmekte ve iş görmektedirler.
- Çalışanlar için bir imkân olması, bu açıdan ücretli değil, ücretsiz sıklıkla işlerindeki beceri geliştirme amaçlıdır. Enstitü kapsamında verilen ücretsiz eğitimler sayesinde aldığınız eğitime herhangi bir yan boyutu olmaz. Yenidoğan Canlandırma Sertifikalı olmayan kişiler şimdi doğumhaneye girmemektedirler.
- Aynı konuda bir kurs gibi, çok daha fazla kişi ile iletişim kurmanız olanaklı olmakta, tümü le aynı hedefte olmak da insanı mutlu kılmaktadır.
- Zamanımızda, bilgisayar ve tablet teknolojilerini en iyi şekilde kullanan enstitü, eğitimleri almanız için sınıf ortamında bulunma zorunluluğunu ortadan kaldırmıştır, artık uzaktan eğitim olanağı oluşmuştur.
- Dersler için belirli kişiler değil, uluslararası internet kanalı ile iletişim sağlanabilmekte, daha fazla bakış açısı ile karşılaşmanızı sağlamaktadır.
- Enstitüde, birçok farklı şehirden arkadaşlar edinme şansı elde edersiniz. Üniversitelerde ise yalnızca o üniversiteye kaydolunanlar ile iletişiminizin olması doğaldır.
- Üniversite, öğretmenlerin ve akademisyenlerin yönetimi altında öğrencilerin eğitimi amacıyla öğrenme ortamları sağlamak için tasarlanmış bir kurumdur. Dünyadaki pek çok ülkede belli bir seviyeye kadar okul eğitimi zorunludur. Enstitü ise belirli konuda bilim ve beceri yaklaşımı öğretilmektedir.
- Üniversiteler ise Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenen kurallar çerçevesinde eğitim ve öğretim olur. Enstitüler, sanayinin gereksinimine göre yapılandırılmalıdırlar.
- Özel enstitüler bağımsız yapıdadırlar ve kurallarını kendileri belirler, ancak bunlar da YÖK denetimindedirler.
- Enstitü eğitimleri geleneksel okul binası dışında, aktif uygulama yerlerinde, iş yerlerinde de yapılır. Üniversitelerden ve okullardan farklı organizasyon yapısına sahiptirler.
- Üniversitelerde öğrenci olmak için belirli kurallar vardır. Yaş sınırı olmasa da eğitim gören kuşağın ortalama yaşı bellidir. Enstitülerde konuya ilgi duyanlar ve gelecekte öğrenip, beceri kazanmak isteyenler katılırlar.

ÖZET: Hekimlik mesleğinde birçok beceri gerek stajyer şeklinde gerek sertifikasyon ve kurslar şeklinde verilmektedir. Bunların temel eğitim prensibi enstitü şeklinde olmasıdır. Temel Ülkemizde Üniversitelerde enstitüler olmakta, bunlar kanalı ile akademik çalışmalar yapılmaktadır, yüksek lisans ve doktora programları olmaktadır.

Atatürk 1933 yılında Üniversite Reformu yapmıştır. Bundan önce, 1930 yıllarında Ülkemizin durumunu yurtdışı bilim adamları kanalı ile inceletmiş ve bir hamleye başlamıştır. Medreseler temelde Arap Harfleri ile Türkçe eğitimi ek olarak verirken, Türk Alfabeti olarak okuma ve yazma yaklaşımı da başlatılmıştır, Yazarın Babasının 9 yaşında eğitim yaptığı bilinmektedir. Fen Okulu (Darülfünun) Osmanlı Döneminde açılmış, ancak standart bilgi verilmesi üzerine yaklaşım yapıldığı için 1933 yılında Üniversite Reformu ile hocaların yarısından fazlası ilişki kesilerek yeni bir boyuta geçilmiştir. Bu amaçla İlköğretim Okulları açılarak hoca açığı ve uygulama açısından eğitilmiş insan yetiştirilmesi amaçlanarak 1940 yılında, Atatürk'ün ölümünden iki yıl sonra, 1940 yılında, Köy Enstitüleri açılmıştır.

Programları Rusya Kolhozlara benzediği için, bazı politik, halkın adetlerine uygun olamadığı şeklinde tenkitler alınmıştır. Birçok tanıdık, buradan mezun olan öğretmenler olarak, ömürleri boyunca eğitime katkıda bulunmuşlar, bu açıdan sorun, politikacıların yorumunda olduğu kanısındayım. Kuranlar 6 yıl sonra kapatmışlardır, altı yıl bir işlevin net ortaya konulması açısından yeterli süredir. Yüksek eğitim 3-6 yıl içinde mezun olanların irdelenmesi için yeterli süreyi kapsamaktadır.

Köy Öğretmen Okulu şeklinde başlamış, İlk Öğretim Okulları adı ile Köy Enstitüleri format değil, isim değiştirmiştir.

Çok amaçlı eleman yetiştirilmesi ile öğretmenlik kavramı ile işçi, çiftçi kavramları karışmış olmuştur.

Üniversitelerde Bilim Dallarında olanlar, bir akademik yükseltme için, kendi konularında çalışmayı, ilgili enstitüye başvurarak yaparlar. Bunlar: Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri, Biyolojik Bilimler şeklindedir. Bunun dışında da bazı ek enstitüler kurulabilir.

Enstitünün faydası insanın kendisine yatırım yapması, gelişerek değişmesini kendi sağlamasıdır. Belirli esaslar belirlenir, ama temel ilgi alanı önemlidir.

Bu açıdan temel fark yazarın ifadesi ile *“bütün enstitülerde öğrencilerin günlük yaşamlarına uygun olarak eğitimler düzenlenir. Bu sayede öğrenciler derslere kaçırmadan katılabilmektedir. Üniversite ile enstitü farkı ilk olarak burada ortaya çıkmaktadır”* şeklindedir. Kişinin ilgi alanı, istediği ve gelişimini tamamlamak amacı ile seçtiği bir daldır.

Burada Üniversiteler artık sanayi ve bireylerin gelişimi açısından konuları etkilemek yoluna gitmelidirler.

Birey ve konu temelinde yapılanma, amaç boyutu önemli, akademik kariyer değil, hedefe yönelmelidir. Atatürk sonu kurulan (1940) sistem, yine yapılanmadığı için 1946 yılında Öğretmen okulu olarak dönüşmüş, çünkü adı konmuş ama enstitü sistemi kurulmadığı için değişmiştir.

Institute (Wikipedia)³

An **institute** is an [organizational](#) body created for a certain purpose. They are often [research](#) organizations ([research institutes](#)) created to do research on specific topics, or can also be a professional body.

In some countries, institutes can be part of a [university](#) or other institutions of [higher education](#), either as a group of [departments](#) or an autonomous educational institution without a traditional university status such as a "university institute" (see [Institute of Technology](#)). In some countries, such as [South Korea](#) and [India](#), private schools are sometimes referred to as institutes, and in [Spain](#), secondary schools are referred to as institutes.

Historically, in some country's institutes were educational units imparting vocational training and often incorporating libraries, also known as [mechanics' institutes](#).

The word "institute" comes from a [Latin](#) word *institutum* meaning "facility" or "habit"; from *instituire* meaning "build", "create", "raise" or "educate".

Yorum

Ülkemizde Enstitüler Üniversite kapsamındadır, ancak yine özel, amaca yönelik yeni enstitülerin kurulması da olanaklıdır.

Burada, beceri aktif uygulama temelinde olduğu için, eğitim boyutundan ayrılmaktadır. Ancak sağlık boyutunda uygulama içinde olduğu için tümü bir enstitü modelindedir. Hacettepe kuruluşu da Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enstitüsü olup, uygulama yeri de Hastane olmuştur, Üniversite ve Tıp Fakültesi olmadan, Ankara Üniversitesi çatısı altında sayısız Uzman Pediatriyen yetiştirmiştir, uzmanlık doktora derecesine muadildir.

Institution (Wikipedia)³

Institutions are humanly devised structures of rules and norms that shape and constrain individual behavior.^{[1][2][3][4]} All definitions of institutions generally entail that there is a level of persistence and continuity.^[5] Laws, rules, social conventions and norms are all examples of institutions.^[6] Institutions vary in their level of formality and informality.^{[7][8]}

Institutions are a principal object of study in [social sciences](#) such as [political science](#), [anthropology](#), [economics](#), and [sociology](#) (the latter described by [Émile Durkheim](#) as the "science of institutions, their genesis and their functioning").^[9] Primary or meta-institutions are institutions such as the [family](#) or [money](#) that are broad enough to encompass sets of related institutions. Institutions are also a central concern for [law](#), the formal mechanism for political rulemaking and enforcement. Historians study and document the founding, growth, decay and development of institutions as part of political, economic and cultural history.

Definition

There are a variety of definitions of institutions.^{[10][11]} These definitions entail varying levels of formality and organizational complexity.^{[12][13]} The most expansive definitions may include informal but regularized practices, such as handshakes, whereas the most narrow definitions may only include institutions that are highly formalized (e.g. have specified laws, rules and complex organizational structures).

According to [Wolfgang Streeck](#) and [Kathleen Thelen](#), institutions are in the most general sense "building blocks of social order: they represent socially sanctioned, that is, collectively enforced expectations with respect to the behavior of specific categories of actors or to the performance of certain activities. Typically, they involve mutually related rights and obligations for actors."^[13] Sociologists and anthropologists have expansive definitions of institutions that include informal institutions. Political scientists have sometimes defined institutions in more formal ways where third parties must reliably and predictably enforce the rules governing the transactions of first and second parties.^[13]

One prominent [Rational Choice Institutional](#) definition of institutions is provided by [Jack Knight](#) who defines institutions as entailing "a set of rules that structure social interactions in particular ways" and that "knowledge of these rules must be shared by the members of the relevant community or society."^[8] Definitions by Knight and Randall Calvert exclude purely private idiosyncrasies and conventions.^{[8][12]}

[Douglass North](#) defines institutions as "rules of the game in a society"^[14] and "humanly devised constraints that structure political, economic and social interactions."^[1] Randall Calvert defines institution as "an equilibrium of behavior in an underlying game."^[12] This means that "it must be rational for nearly every individual to almost always adhere to the behavior prescriptions of the institution, given that nearly all other individuals are doing so."^[12]

[Robert Keohane](#) defined institutions as "persistent and connected sets of rules (formal or informal) that prescribe behavioral roles, constrain activity, and shape expectations."^[7] [Samuel P. Huntington](#) defined institutions as "stable, valued, recurring patterns of behavior."^[15]

[Avner Greif](#) and [David Laitin](#) define institutions "as a system of human-made, nonphysical elements – norms, beliefs, organizations, and rules – exogenous to each individual whose behavior it influences that generates behavioral regularities."^[2] Additionally, they specify that organizations "are institutional elements that influence the set of beliefs and norms that can be self-enforcing in the transaction under consideration. Rules are behavioral instructions that facilitate individuals with the cognitive task of choosing behavior by defining the situation and coordinating behavior."^[2]

All definitions of institutions generally entail that there is a level of persistence and continuity.^[5] Laws, rules, social conventions and norms are all examples of institutions.^[6] [Organizations](#) and institutions can be synonymous, but Jack Knight writes that organizations are a narrow version of institutions or represent a cluster of institutions; the two are distinct in the sense that organizations *contain* internal institutions (that govern interactions between the members of the organizations).^[8]

An informal institution tends to have socially shared rules, which are unwritten and yet are often known by all inhabitants of a certain country, as such they are often referred to as being an inherent part of the culture of a given country. Informal practices are often referred to as "cultural", for example clientelism or corruption is sometimes stated as a part of the political culture in a certain place, but an informal institution itself is not cultural, it may be shaped by culture or behavior of a given political landscape, but they should be looked at in the same way as formal institutions to understand their role in a given country. The relationship between formal and informal institutions is often closely aligned and informal institutions step in to prop up inefficient institutions. However, because they do not have a center, which directs and coordinates their actions, changing informal institutions is a slow and lengthy process.^[16]

According to [Geoffrey M. Hodgson](#), it is misleading to say that an institution is a form of behavior. Instead, Hodgson states that institutions are "integrated systems of rules that structure social interactions."^[17]

Examples

Examples of institutions include:

- **Family:** The family is the center of the child's life. The family teaches children cultural values and attitudes about themselves and others – see [sociology of the family](#). Children learn continuously from their environment. Children also become aware of class at a very early age and assign different values to each class accordingly.^[18]
- **Religion:** Some religion is like an ethnic or cultural category, making it less likely for the individuals to break from religious affiliations and be more socialized in this setting. Parental religious participation is the most influential part of religious socialization—more so than religious peers or religious beliefs.^[19] See [sociology of religion](#) and [civil religion](#).
- **Peer groups:** A peer group is a social group whose members have interests, social positions and age in common. This is where children can escape supervision and learn to form relationships on their own.

The influence of the peer group typically peaks during adolescence however peer groups generally only affect short term interests unlike the family which has long term influence.^[20]

- **Economic systems:** Economic systems dictate "acceptable alternatives for consumption", "social values of consumption alternatives", the "establishment of dominant values", and "the nature of involvement in consumption".^[21]
- **Legal systems:** Children are pressured from both parents and peers to conform and obey certain laws or norms of the group/community. Parents' attitudes toward legal systems influence children's views as to what is legally acceptable.^[22] For example, children whose parents are continually in jail are more accepting of incarceration. See [jurisprudence](#), [philosophy of law](#), [sociology of law](#).
- **Penal systems:** The penal systems act upon prisoners and the guards. Prison is a separate environment from that of normal society; prisoners and guards form their own communities and create their own social norms. Guards serve as "social control agents" who discipline and provide security.^[23] From the view of the prisoners, the communities can be oppressive and domineering, causing feelings of defiance and contempt towards the guards.^[23] Because of the change in societies, prisoners experience loneliness, a lack of emotional relationships, a decrease in identity and "lack of security and autonomy".^[24] Both the inmates and the guards feel tense, fearful, and defensive, which creates an uneasy atmosphere within the community.^[23] See [sociology of punishment](#).
- **Language:** People learn to socialize differently depending on the specific language and culture in which they live.^[25] A specific example of this is code switching. This is where immigrant children learn to behave in accordance with the languages used in their lives: separate languages at home and in peer groups (mainly in educational settings).^[26] Depending on the language and situation at any given time, people will socialize differently.^[27] See [linguistics](#), [sociolinguistics](#), [sociology of language](#).
- **Mass media:** The mass media are the means for delivering impersonal communications directed to a vast audience. The term *media* comes from Latin meaning, "middle", suggesting that the media's function is to connect people. The media can teach norms and values by way of representing symbolic reward and punishment for different kinds of behavior.^[28] Mass media has enormous effects on our attitudes and behavior, notably in regards to aggression.^[29] See [media studies](#).
- **Educational institutions** – [schools](#) ([preschool](#), [primary/elementary](#), [secondary](#), and [post-secondary/higher](#) –see [sociology of education](#))
- **Research community** – [academia](#) and [universities](#); [research institutes](#) – see [sociology of science](#)
- **Medicine** – [hospitals](#) and other [health care](#) institutions – see [sociology of health and illness](#), [medical sociology](#)
  - [Psychiatric hospitals](#) ([history](#))
- **Military** or [paramilitary](#) forces – see [military sociology](#)
- **Industry** – [businesses](#), including [corporations](#) – see [financial institution](#), [factory](#), [capitalism](#), [division of labour](#), [social class](#), [industrial sociology](#)
- **Civil society** or [NGOs](#) – [charitable organizations](#); [advocacy groups](#); [political parties](#); [think tanks](#); [virtual communities](#)

In an extended context:

- **Art** and **culture** (See also: [culture industry](#), [critical theory](#), [cultural studies](#), [cultural sociology](#))
- The **nation-state** – Social and political scientists often speak of the state as embodying all institutions such as schools, prisons, police, and so on. However, these institutions may be considered private or autonomous, whilst organised religion and family life certainly pre-date the advent of the nation state. The **Neo-Marxist** thought of [Antonio Gramsci](#), for instance, distinguishes between institutions of political society (police, the army, legal system, etc.), which dominate directly and coercively—and civil society (the family, education system, etc.).

Social science perspectives

While institutions tend to appear to people in society as part of the natural, unchanging landscape of their lives, study of institutions by the social sciences tends to reveal the nature of institutions as [social constructions](#), [artifacts](#) of a particular time, culture and society, produced by collective human choice, though not directly by individual intention. Sociology traditionally analyzed social institutions in terms of interlocking social [roles](#) and expectations. Social institutions created and were composed of groups of roles or expected behaviors. The social function of the institution was executed by the fulfillment of roles. Basic biological requirements, for reproduction and care of the young, are served by the institutions of marriage and family, for example, by creating, elaborating and prescribing the behaviors expected for husband/father, wife/mother, child, etc. ^[citation needed]

The relationship of the institutions to human nature is a foundational question for the social sciences. Institutions can be seen as "naturally" arising from, and conforming to, human nature—a fundamentally conservative view—or institutions can be seen as artificial, almost accidental, and in need of architectural redesign, informed by expert social analysis, to better serve human needs—a fundamentally progressive view. [Adam Smith](#) anchored his economics in the supposed human "propensity to truck, barter and exchange". Modern [feminists](#) have criticized traditional marriage and other institutions as element of an oppressive and obsolete [patriarchy](#). The Marxist view—which sees human nature as [historically 'evolving'](#) towards voluntary social cooperation, shared by some [anarchists](#)—is that supra-individual institutions such as the market and the state are incompatible with the individual liberty of a truly free society.

Economics, in recent years, has used [game theory](#) to study institutions from two perspectives. Firstly, how do institutions survive and evolve? In this perspective, institutions arise from [Nash equilibria](#) of games. For example, whenever people pass each other in a corridor or thoroughfare, there is a need for customs, which avoid collisions. Such a custom might call for each party to keep to their own right (or left—such a choice is arbitrary; it is only necessary that the choice be uniform and consistent). Such customs may be supposed to be the origin of rules, such as the rule, adopted in many countries, which requires driving automobiles on the right side of the road.

Secondly, how do institutions affect behaviour? In this perspective, the focus is on behaviour arising from a given set of institutional rules. In these models, institutions determine the rules (i.e., strategy sets and utility functions) of games, rather than arise as equilibria out of games. [Douglass North](#) argues, the very emergence of an institution reflects behavioral adaptations through his application of [increasing returns](#).^[30] Over time institutions develop rules that incentivize certain behaviors over others because they present less risk or induce lower cost, and establish [path dependent](#) outcomes. For example, the [Cournot duopoly](#) model is based on an institution involving an auctioneer who sells all goods at the market-clearing price. While it is always possible to analyze behaviour with the institutions-as-equilibria approach instead, it is much more complicated.^[citation needed]

In [political science](#), the effect of institutions on behavior has also been considered from a [meme](#) perspective, like game theory borrowed from biology. A "memetic institutionalism" has been proposed, suggesting that institutions provide selection environments for political action, whereby differentiated retention arises and thereby a Darwinian evolution of institutions over time. [Public choice theory](#), another branch of economics with a close relationship to political science, considers how government policy choices are made, and seeks to determine what the policy outputs are likely to be, given a particular political decision-making process and context. [Credibility thesis](#) purports that institutions emerge from intentional institution-building but never in the originally intended form.^[31] Instead, institutional development is [endogenous](#) and [spontaneously ordered](#) and institutional persistence can be explained by their credibility,^[32] which is provided by the function that particular institutions serve.

In history, a distinction between eras or periods, implies a major and fundamental change in the system of institutions governing a society. Political and military events are judged to be of historical significance to the extent that they are associated with changes in institutions. In European history, particular significance is attached to the long transition from the [feudal](#) institutions of the [Middle Ages](#) to the [modern](#) institutions, which govern contemporary life.

Theories of institutional emergence

Scholars have proposed different approaches to the emergence of institutions, such as spontaneous emergence, evolution and social contracts. Some scholars argue that institutions can emerge spontaneously without intent as individuals and groups converge on a particular institutional arrangement.^{[33][34]} Other approaches see institutional development as the result of evolutionary or learning processes. Other scholars see institutions as being formed through social contracts^[35] or rational purposeful designs.^[36]

Theories of institutional change

In order to understand why some institutions, persist and other institutions only appear in certain contexts, it is important to understand what drives institutional change. Acemoglu, Johnson and Robinson assert that institutional change is endogenous. They posit a framework for institutional change that is rooted in the distribution of resources across society and preexisting political institutions. These two factors determine de jure and de facto political power, respectively, which in turn defines this period's economic institutions and next period's political institutions. Finally, the current economic institutions determine next period's distribution of resources and the cycle repeats.^[37] Douglass North attributes institutional change to the work of "political entrepreneurs", who see personal opportunities to be derived from a changed institutional framework. These entrepreneurs weigh the expected costs of altering the institutional framework against the benefits they can derive from the change.^[38] North describes institutional change as a process that is extremely incremental, and

that works through both formal and informal institutions. Lipsky argues that patterns of institutional change vary according to underlying characteristics of issue areas, such as network effects.^[39]

In a 2020 study, Johannes Gerschewski created a two-by-two typology of institutional change depending on the sources of change (exogenous or endogenous) and the time horizon of change (short or long).^[40] In another 2020 study, Erik Voeten created a two-by-two typology of institutional design depending on whether actors have full agency or are bound by structures, and whether institutional designs reflect historical processes or are optimal equilibriums.^[41]

Institutional persistence

North argues that because of the preexisting influence that existing organizations have over the existing framework, change that is brought about is often in the interests of these organizations. This produces a phenomenon called path dependence, which states that institutional patterns are persistent and endure over time.^[42] These paths are determined at critical junctures, analogous to a fork in the road, whose outcome leads to a narrowing of possible future outcomes. Once a choice is made during a critical juncture, it becomes progressively difficult to return to the initial point where the choice was made. James Mahoney studies path dependence in the context of national regime change in Central America and finds that liberal policy choices of Central American leaders in the 19th century was the critical juncture that led to the divergent levels of development that we see in these countries today.^[43] The policy choices that leaders made in the context of liberal reform policy led to a variety of self-reinforcing institutions that created divergent development outcomes for the Central American countries.

Though institutions are persistent, North states that paths can change course when external forces weaken the power of an existing organization. This allows other entrepreneurs to affect change in the institutional framework. This change can also occur as a result of gridlock between political actors produced by a lack of mediating institutions and an inability to reach a bargain.^[44] Artificial implementation of institutional change has been tested in political development but can have unintended consequences. North, Wallis, and Weingast divide societies into different social orders: open access orders, which about a dozen developed countries fall into today, and limited access orders, which accounts for the rest of the countries. Open access orders and limited access orders differ fundamentally in the way power and influence is distributed. As a result, open access institutions placed in limited access orders face limited success and are often coopted by the powerful elite for self-enrichment. Transition to more democratic institutions is not created simply by transplanting these institutions into new contexts, but happens when it is in the interest of the dominant coalition to widen access.^[45]

Natural selection

Ian Lustick suggests that the social sciences, particularly those with the institution as a central concept, can benefit by applying the concept of [natural selection](#) to the study of how institutions change over time.^[46] By viewing institutions as existing within a [fitness landscape](#), Lustick argues that the gradual improvements typical of many institutions can be seen as analogous to hill-climbing within one of these fitness landscapes. This can eventually lead to institutions becoming stuck on [local maxima](#), such that for the institution to improve any further, it would first need to decrease its overall fitness score (e.g., adopt policies that may cause short-term harm to the institution's members). The tendency to get stuck on local maxima can explain why certain types of institutions may continue to have policies that are harmful to its members or to the institution itself, even when members and leadership are all aware of the faults of these policies.

As an example, Lustick cites Amyx's analysis of the gradual rise of the Japanese economy and its seemingly sudden reversal in the so-called "[Lost Decade](#)". According to Amyx, Japanese experts were not unaware of the possible causes of Japan's economic decline. Rather, to return Japan's economy back to the path to economic prosperity, policymakers would have had to adopt policies that would first cause short-term harm to the Japanese people and government. Under this analysis, says Ian Lustick, Japan was stuck on a "local maximum", which it arrived at through gradual increases in its fitness level, set by the economic landscape of the 1970s and 80s. Without an accompanying change in institutional flexibility, Japan was unable to adapt to changing conditions, and even though experts may have known which changes the country needed, they would have been virtually powerless to enact those changes without instituting unpopular policies that would have been harmful in the short-term.^{[46][47]}

The lessons from Lustick's analysis applied to Sweden's economic situation can similarly apply to the political gridlock that often characterizes politics in the United States. For example, Lustick observes that any politician who hopes to run for elected office stands very little to no chance if they enact policies that show no short-term results. Unfortunately, there is a mismatch between policies that bring about short-term benefits with minimal sacrifice, and those that bring about long-lasting change by encouraging institution-level adaptations.^[citation needed]

There are some criticisms to Lustick's application of natural selection theory to institutional change. Lustick himself notes that identifying the inability of institutions to adapt as a symptom of being stuck on a local

maximum within a fitness landscape does nothing to solve the problem. At the very least, however, it might add credibility to the idea that truly beneficial change might require short-term harm to institutions and their members. David Sloan Wilson notes that Lustick needs to more carefully distinguish between two concepts: multilevel selection theory and evolution on multi-peaked landscapes.^[46] Bradley Thayer points out that the concept of a fitness landscape and local maxima only makes sense if one institution can be said to be "better" than another, and this in turn only makes sense insofar as there exists some objective measure of an institution's quality. This may be relatively simple in evaluating the economic prosperity of a society, for example, but it is difficult to see how objectively a measure can be applied to the amount of freedom of a society, or the quality of life of the individuals within.^[46]

Institutionalization

The term "institutionalization" is widely used in social theory to refer to the process of embedding something (for example a concept, a social role, a particular value or mode of behavior) within an organization, social system, or society as a whole. The term may also be used to refer to committing a particular individual to an institution, such as a mental institution. To this extent, "institutionalization" may carry negative connotations regarding the treatment of, and damage caused to, vulnerable human beings by the oppressive or corrupt application of inflexible systems of social, medical, or legal controls by publicly owned, private or not-for-profit organizations.

The term "institutionalization" may also be used in a political sense to apply to the creation or organization of governmental institutions or particular bodies responsible for overseeing or implementing policy, for example in the welfare or development.

Yorum

İnsanın davranışları, yaptıkları işlere göre oluşmakta, daha ileri akademik ve araştırma amacını taşımaktadır. Bu açıdan yasal veya uygulamalı olanlar olarak farklılıklar göstermektedir.

Birçok kurum enstitü adı verilse de yasal anlamda, kurum kültürü bir esaslar içindedir. Bazı açılardan oluşan sosyal etkileşimleri, sosyal kurallar şekline dökülmesidir. Bir Kurum kültürü yapısında bir kuruluştur. Konu hakkında bilgi, bu kurumdaki bireylerde olduğu düşünülür. Bir bakıma sosyal yaşamdaki oynanan oyun kurallarıdır. Kalıcı ve devamlı kuralları olursa, anlaşma ve uyum sağlanabilir. Kurallar sosyal paylaşılan esaslardır.

Başlıca enstitü yapısındaki yapılar:

- *Aile, Kabile Kültürü yapısında olmak:* Sosyal anlamda bir aile, sülalenin bir felsefesi, adetleri, kuralları ve yaklaşımı olursa bu bir enstitü modelidir. Akşitler bir sosyolojik yapısı vardır, bunu farklı kullananlar dışlanır, kabul edenler içeri alınır. Meslek edinince, bazı kişiler, eğer sülale yapısına uygun ise bildirilir. Tıp Fakültesi mezun olunca, Medrese İcazetli (36 yıl eğitimli, İstiklal Savaşında yüzbaşı olan dedemin kardeşi) dedem tarafından Miras olarak iletilmiştir.

Akşit Aile Mirası (Enstitüsü yapısı)

Bir kere söylenir, adam olana söylenir

Dinlemek için koşul

İyya kenağbudu iyya kenastain demek, buna inanmak ile olur

(Yalnız Allah'a ibadet ederiz ve yalnız Yaraticıdan yardım dileriz)

İnanma, emin olma, güvenme, dayanma ve yapma, eylemdir

Biz yalnız sana ibadeti (çalışarak değer üretir) algılar ve ancak senden yardım dileriz.

Çoğul kökü, insan tek sorumlu ama toplumdaki da sorumlu

Uyarı, tebliğ etme görevi, her algılayan, fark eden için gerekir

Bu açıdan da bu miras aktarılmaktadır.

İyyâ-ke (yalnız sen, ancak sana), na'budu (bud insan demek-kul tanımından farklıdır)

(insan olarak), iyyâ-ke (yalnız sen, ancak senden) nestâinu (istiane: yardım isteriz)

BURADA FİTNE:

(1) (Allah'ım!) Yalnız sana kul oluruz ve yalnız Senden İSTİANE (mürşidimizi, mürşidimizin kim olduğunu öğrenmek) isteriz (*) Ancak sana ibadet ederiz (senden başka ibadete lâıyk yoktur) ve (hem ibadetlerimizde hem de bütün ihtiyaçlarımızda) yalnız, ancak senden yardım isteriz. (*) Sade sana ederiz kulluğu, ibadeti ve sade senden dileriz avni, inayeti Yarab

NOT: 1) Mürşidimizi isteriz, o bize doğruyu gösterebilir, bizim rehberimiz papazımız olsun demek ile ALLAH ikinci planda put, tanrı olur.

2) İbadet; çalışarak değer üret, Kevser talep et, kurban/yakın ol, dik dur iken tapınma değildir, put ve tanrı yapılamaz, Yaratılış, Yaratandır. İhlas Suresi tanımlamaktadır.

Allah Ehat (yalın, örneği olmayan sahiptir), Allah Samet (Yaratan, sebep, muhtaç olmayan), Doğurmamış, doğmamış, doğurulmamış, Onun dengi hiçbir şey olmamıştır. Bir obje olarak tapınılamaz demektir.

Bana bırakılan miras ile benim bırakacağım miras nedir diye soruyorsun
Miras olarak denilenler, bırakılanları belirtiyorum

Dedemlerden bu yana; Hilmi, Zühtü ve Abdullah Amcam/Dedemlerden
Ailemden, aldığım mirasımı devredebilirim, başka bırakacak şeyim yoktur
Bu ailede, nesilden nesille geçen bir mirastır, bize böyle söylenen
Başka bir miras bırakılmadı, gerekte yoktur zaten

Meslek edindin, hekim oldun, yolun insanlığa hizmettir
Her hasta, her olay, her durum bir öğüt, bir ders, bir eğitim, bir örnektir
Örnek ise emsal alınır, tekrarlanır, ibret ise kaçınılır, tövbe edilir yapılmaz
Tümü bir ders alınmak için bir sınavdır bilesin

Aklını ve gönlünü bütünleştirerek, bilgini genişleterek ilerleyeceksin
Hiçbir şeyi sorgulamadan, kural, emir olarak algılayamazsın
Kendi kararın olmadıkça yapamazsın, hesap verirken cevabın olmalı
Amacın, gerekçen, dayandıkların, yapılış ve işleme tarzın sorgulanacaktır

Din konuları senin mesleğin değildir, ama inanç açısından sorgulamalısın
Yaptıklarından önce niyetin, güdün, eylemin sorgulanacak
Rab'dan başka kimseye boyun eğme, bir şey ve dilek de talep etme
Mirasın öğüt olmalı, mal mülk, para, pul sağ iken dağıtılır, bırakılmaz

Bu sözler ancak ve sadece duymak için değil, yaşamak için söylenir
İki defa değil, bir defa söylenir
Bu sözler sadece anlayıp, kavranması için, bunu yaşam edeceklere söylenir
Anlamak, kavramak senin işindir, biz öğüt veririz, yapmak, yaşamak sana aittir

Yargılayan biz değiliz, karışanda olamayız, bizler gelip geçiciyiz
Bizler sana çocuk iken de inandık, senin çocuk sözlerini dinledik, yaptık
Niyetinin temiz olduğunu gördük, eskiden olduğu gibi, ne dersin kabulümüzdür
Hatırlarsan, senin yorumun, değerlendirmeni dikkate alır ve buna göre yapardık

Sülalede çocuklar büyüklerin görüşlerini dinledikten sonra, daha insanlı, adaletli davranır
Büyükler arasındaki ilişkileri bilmediği için daha gerçekçi davranırlar bilesin
Ben eğitim almış, ben bilirim, ben yaparım deme, ilk önce dinle
Düşün, yorumla ve fikir al, danış, çocuklar bile senden daha doğru ve gerçekçi olabilir

Yaradan bize kitap, öğüt göndermiş, ders almak, düşünmek akli çalıştırmak için
Herhangi bir ayet bile senin içinde olduğun durumu açıklar, yol gösterir

*O andaki durumunu açıklar, sen yeter ki düşün, algılamaya çalış
Doğrudan sana, insanlara hitap etmektedir, Peygamber ileticidir, onun yaşantısı, sözleri,
geçmiş bir örnektir*

*Her olay, her durum, her kişi farklıdır
Sen "Peygamber olsa ne yapardı" diye düşünerek yapmalısın, örnek budur
Her kelimenin, her ifadenin farklı anlamları, vurguları olabilir,
İncele, araştır, düşün, sorgula ve sonra karar ver, bilmiyorum demek yüce iştir*

*Güzel, iyi ilkeler temelinde yol al, dik dur, eğilme, hak ve adaletten ayrıılma
Her zaman şükret, sev ve sevgi ile dolu ol
Zalime karşı çık, onunla değil, eylemi ile mücadele et, o zavallı ve açınacak kişidir
Duada bile bizler bir şeyler istemeyiz, sadece şükrederiz, bizlere akıl ihsan et deriz*

*İstediklerimden daha iyisi olduğu bir zaman sürecinde, istemenin gereksizliği net yaşadın,
tecrübe ettin, anladın, değil mi?
Bizler sadece şükrederiz. Niyeti gerçekleştirmek hedefimiz, amacımız olmalıdır
Olup olmaması imkân ve şartlara bağlıdır, sorumlusu olamazsın
Sen, yola devam etmek ve hakkı ifade etmek görevindir*

*Anlamını bilmediğimiz, kavramadığımız hiçbir Kuran ayeti bile olsa doğrudan okumayız,
söylemeyiz
Başkası okuyabilir, ama bir hekim, üniversite mezunu bunu yapamaz
Anlamadığın, sorgulamadığın bir şeyi okuyamazsın, anlamış gibi de görünemezsin
Yorumun, tüm Kuran temeline uygun olarak olmalıdır*

*Ölüme giderken kılınacak namazda; Kevser ve İhlas suresi okunur bunlar yeter, ancak
anlayarak, kavrayarak okunmalıdır
Muhakkak ki biz verdik sana o Kevser'i (bilim, şerefi, zenginliği, güzellikleri)
O halde Rabbin için Salata yaşa ve benliği kes, kurban ol
Muhakkak ki sana hıncı-düşman var ya asıl soyu kesik olan odur*

*Deki hu Allah Ehaddır (sınırsız), Allah Sameddir (her şeyi kapsayan-eklenmeyen)
Doğurmamış ve doğurulmamıştır
Ona hiçbir küfüv olmadı (hiçbir şeyin dengi değildir)
Tanrı (ilah) ve put değildir*

*Doğru ve hakikatin yolunda yürü, sapma olursa hemen yolunu değiştir
Yalnız olduğunu sanma, bu yaşam sonsuz değildir, bir süreçtir,
Rabbin sana senden yakındır, koruyup, gözetendir
İlim adamının sınavı ikilemlerdir. Benliği yenip, durumu, bireyin hakkını düşünmelisin*

*Hak edişe göre hakkı vermelisin
Kendi benliğine bile haksızlık yapmamalısın
Hakka tecavüz bile kabul edilemez
Zarar zaten amacın olmaz, oluşursa gönül al, zararı tazmin et*

*Hakkı zedeleyecek olanlar için dik dur, güzel örnek ol
Zayıf korunmaya muhtaçtır, canlı, cansız ne olursa olsun
Çirkin ve kötü daha belirgindir, onlardan ibret al, sakın ve kaç
Atalarının iyiliklerini, sevgilerini örnek, yanlışlarından ibret al*

*Canlı ve cansızın bile farkı yoktur, bir süre sonra yok olacaklardır
Korkma, korku yoktur, korkunca Rabbine sığın
Endişe bile duyma yoluna devam et, zarar benlikten gelir
Başarmak veya başarmamak değildir, niyettir önemli olan*

*Bize düşen yürümek, doğruluk ve güzellikte yürümek, hakkı belirtmektir
Hedefe varmak nasiptir, yeter ki ifade et, belirt hakkı, hakikati
Niyetin daima insanlık, sevgi ve saygı olsun
İnsan sevgi üretmek, sevgiyi yaygınlaştırmak için yaratılmıştır*

*Para, pul hiçbir zaman yeterli olmaz bilesin
Harcadığın kadar harca, zaten amacın bellidir, sadakadır
Mezara sadece kefen ile ineceğiz, yanında mal olmasın
Ölmeden malını dağıt, itirazlarını önden sana söylesinler, arkadan değil. Sonra ödeyemezsin
hatayı düzeltemezsin ki bilesin*

*Sadece kendinin yöneticisi ol, kendini yönet, arzularını değil. Sadece şükret, isteme bir şey,
güzellik ve sevgi dışında
Yaptıklarını kimse bilmesin, bilen bilir, anlayan anlar. Anlatman bile gereksizdir, açıklamalar
bile anlamsız olabilir
Bu sözler tanınan, bilinen ve algılayana söylenen sözlerdir. Her bireye söylenemez,
yapamayacaklara da belirtilemez
Başına gelen tüm sorunlar, dertler, sadece alacağın hayrı arttırır. Gururlanma, benliğine
kapılma, ataların ile övünme*

*Sınav devamlıdır, ölümden sonra bile hayırla anılmalısın
Sadece konu seninle ilgili değil, senin bıraktıkların ile ilgilidir
Sevgi bırakmışsan eğer, işte buna miras denir
Sizlere bırakılan yegâna miras da budur, sevme ve sevilmedir*

*Atatürk'ün başındaki yazı" Ve Rablerinin çağrısına gelirler ve ayakta tutarlar, ilişki ve iletişimleri
ve ilerini danışma, şura ile yaparlar, aralarında rızıklanan şeylerden infak eder, paylaşırlar"
Kuran sözüdür.
Celal Bayar'ın başucundaki yazı "sadece sana kulluk eder ve bunun farkındalığını niyaz ederiz"
olup, temel ilkedir
Bana senin ki nedir diye Bayar sormuş Kevser suresi dedim. "Kevser'i talep et (zenginlik, ilim ve
yönetim), bu yolda dik dur, eğilme, karşı çıkanların sonu kesiktir".*

*Ayrıca hayat felsefesi olarak; muhakkak ki insan hüsrân içindedir, ancak inanıp, bunun gereğine
uyanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler müstesnadır"
Hakkı tavsiye ve hak nedir sorgusu da eğitilmenin amacıdır, özetidir
Durma, ara verme, son nefese kadar yola devam esastır*

Miras budur ve mirasa giden yol da budur

**1972 yılında mezun olduktan sonra BANA Müderris Azmi Abdullah Akşit /Dedemin
Kardeşinin ve BABAMA da mezun olunca Rahmetli Müftü Mehmet Arif, Dedem tarafından
iletelenlerdir.**

2015 yılında miras olarak özetlenmiştir.

- *İnanışlar*: İnsanlar bir grup oluşturur, bunlar kendi aralarında bir inanış geliştirirler, bunların dayanakları dini kitaplardan çok, epik hikayeler, destanlardır ve masalsı şeylere inanırlar, bundan da mutlu olurlar.
Bir arkadaş bana sordu, Kuran 109/6 “*senin inanışın sana, benimki bana*” demekte. Sorgulama, sorgu yasaktır, her kişi genetik açıdan da (Covid ispattı da vardır) aynı anne ve babadan doğma isek, kardeş isek, karışamayız. Fiile bakar, zarar ve zulüm varsa bilgilendirir, sorumlu kendisidir, zarara göre yaklaşırız. Hiçbir inanışı tanımlamayız. Kuran Hristiyan, Musevi ve Güneşe tapanlar arasında inananlar olduğu (2/62), inandık diyenler ise inanmamış, kalıba uydukları vurguları (49/14) vardır. Bu açıdan Mevlâna, Ahmet Yesevi, Bektaşî, Yunus Emre gibi görüşler, farklı tüm kardeşlik içinde görürler, inanca grup yapmazlar. Faile değil, fiile bakılır, somut eylem irdelenir. Bu bir enstitü gibi yapı olsa da bunların tarihsel ayrımlaşlıkları de gözlenmektedir.
- *Dernek veya belirli gruplar*: İçinde bulunduğumuz dernek, Yenidoğan, Neonatoloji Derneği olup, bu tanrılaştırılması, emir ve düzen olarak bir üst akıl olarak görülmemelidir. Yasa, her dernek ve kuruluşu bir birey gibi görür, ona göre irdeler. Ekip değil, birey görüşü gibi ele alınmalıdır. Bu derneğin bir kuralına uymak, bir gelişim, değişim olsa bile bir enstitü modeli yapısındadır.
- *Ekonomik sistem*: Oturduğunuz ev, çevreniz sizi belirli bir yapı içinde bakmak istemektedir. Bahçeli evinizde, çocuklar domates değil, çiçek yetiştirmemizi istediler, sadece saksıda, sarı, siyah domates yetiştirmek uygun dediler. Bunun gibi sizler toplumun bir kural zinciri altında, belirli bir hedef, amaç ve kısaca bir bakıma enstitü içindedir. Enstitü bir kalıp değil, gelişim ve değişim olarak projelendirme ve araştırma birimi olarak nitelendirilmelidir.
- *Hukuk bağlantılı olanlar*: Bir konuyu savunurken, aynı grupta olanlar ile bütünleşirsiniz. Bir komisyonda olan, jüride olanlar, aynı görüşü benimserler, aykırı düşünce yerine ortak görüş benimsenmesi sıklıkla olur. Ancak her bireyin kendine özel ve özgün görüşü, toplum altında bütünleştirilemez, bu durumda, bireysel bakış, felsefe ve fikir oluşmaz.
- *Aynı cezayı almış olanların grubu*: Yassıada mahkumlarının çocukları dahil hukuksuz bir mahkemenin verdiği cezaları kabul etmek olası olamaz. Derhal bir yapı oluşur. Bunun nedenleri, savunmalar, gerekçeler gibi çoklu bir yapı oluşur. Bu aynı fikirde olmak, demokrasi temelinde birleşmedir.
- *Dil*: Bir toplantıda, konferansta Royal Kolejli bir İngiliz, Londra’da hasta tartışmalarına çalıştığı yerde 1970 yılında bulunduğumu belirtmiş (kendisi 1972 doğumlu imiş), kısaca bir ilişki oluşturmuştum, yemeğe gidelim diye sorunca, ben yedim, yükümü boşaltma gerekli dedim. Türk arkadaşlar sordular, bir İngiliz aristokratına tuvalete gideceğim denilmez dedim. O anlamıştı, ben yükümü boşaltıp, yemeğe geldim dedi. Lisan ilişkiler açısından önemli olmaktadır.
Aynı dönemde, bir İngiliz Edebiyat Hocası hastam oldu, safra yollarına T tüpü takılı olduğu için, yatağa bağlı, benden gelip konuşmamı istedi. Ben konuşmaları tam anlamıyorum dedim. Sen resmi İngilizce konuşuyorsun, kullanılan dil ile sokak lisanı vardır, ayrıca argo vardır dedi. Bu açıdan seninle konuşmak isteme, resmi bir İngilizce uzun süre emekli olduğumdan beri konuşmadım dedi. Sakın dilini bozma dedi.
Kısaca bir sınav yapılırsa, İngilizce gramerden geçeriz, ama Türkçe gramerden geçemeyeceğimizin farkında olmalıyız. Dil, konuşma, bizi biz yapandır, sevgi dile ile nefret dili konuşmalar, aynı kelimeleri kullanılsa bile etkileri çok farklıdır. Konuşma bir sohbet duygu paylaşımı, sevginin ortaya konulması, bu anlamda lisan bütünlüğü olmalıdır.
- *Sosyal Medya*: Öğrenciler, sizinle iletişimde kalmak istiyoruz dediler. Nasıl olacak diye sordum, sosyal medya, Facebook’ta bir site açın dediler, sizi dinlemek istiyoruz dediler. Açtım 4950 takipçim oldu. Her gün bir satırlar ifade ediyorum, yazıyorum, şiirsel format ile, okunması ve vurgulanması için.

- *Eğitim:* İnsanların eğitim aldıkları okullar, bir eğitim modeli, sizi siz yapan kurumlardır. Bu bir enstitü gibi sizi siz yapmakta, bunun için bir çaba sarf etmekteyiz.
- *Araştırma Grubu:* Bir konuda konuşurken, birden siz katılanlar olabilir, sorular ve cevaplar ile bir boyut yakalarsınız. Papatyanız da Bellis perennis, küf hastalığı oluşur, ziraat eğitimi almış olanlar tanı koyamaz, bir konuşmada, internet kanalı ile Puccinia küfü olduğunu öğrenince bir bütünleşme olur. Kükürt ile sorun çözülmediği, özel ilaç olması gerektiğini öğrenir, soruna çözüm bulur ve bunu paylaşırsınız.
- *Tıp grubu:* hekim olmak ayrı bir yapı, insanlığı sevgi ve yaşamsal varlıklarını korumak, gözetmek ce sağlıklı olmasını sağlamak çok farklı boyuttur. Bir bebeği korumak, beslemek, bir prematürenin yaşamını sağlamak, bir canlandırma ile ölü denileni ağlaması ve yaşamasını görmek, dünyada en değerli boyutudur bu açıdan, bu yaklaşımlar bir nevi bir tutku, bir mücadele ve bir yaşam anlamıdır. Bu açıdan seve, seve, koşarak bu enstitü ferdi olursunuz. Neonatoloji bir enstitü boyutudur.
- *Askeri ortaklık:* Askerlikte yaşam, ölüm ve bir varlık mücadelesi olduğu için, bir enstitü gibi varlık ömür boyu, hatta ömür ötesinde bile sürecektir.
- *İş ortaklığı:* Çalışma arkadaşlığı, özellikle Neonatoloji Yoğun Bakım Ünitelerinde bir ekip olarak ölecek denilenleri yaşatmak ve taburcu etmek, bir mucize grubunda eleman olmanın kıymeti tartışılmaz.
- *Sosyal yapı:* Her bireyin bir sosyal yapısı vardır. Küçüklükten beri, doğa ve yaratılış hakkında oluşanları bir bilinmez görüp, ansiklopedi karıştırdım. Şimdi telefon ile internet kanalı ile sorgulama yapmak daha öne çıkmaktadır. Bilmiyorum ama sorguluyorum derim.

ÖZET: Her bir kişinin kendi kişisel yapısı ile, birçok yapıda bir eleman, bir enstitü çalışmanı olmaktadır.

Genişletilmiş Kapsam olarak:

- *Sanat ve kültürel yapı:* Yaşam bir sanatsal işlem olmalıdır. Güne başlamak, çalışmak ve bunun gibi birçok boyut, bir değer yaratmak, sanat eseri gibi olmalıdır. Selam vermek, almak, gülümsemek bir sanatın takdimidir. İlkokul 4 sınıfta yaptığım bir resim, ilkokullar arası birinci oldu, ödülleri verildi. Özelliği, derinlik ve resme bir anlam kattığım söylendi. Bu bana ilham verdi, daha sonra devamlı karalama yaptım. Rektör olunca, Eğitim Fakültesi Resim Bölümü hocaları her uğradığımda bir kâğıda çizim yapmamı isterlerdi. Bir keresinde, sizin kendinizi bulmanız önemli, bir spor salonunda binlerce resim arasından sizin yaptığınızı belli olacak olmalı dediler. Bana iki resim defteri ve füzen kalem verdiler. Sakın çizim kitaplarına bakmayın, etkilenmeyin, kendinizi bulun diye de eklediler. Ben de kendim bir tane aldım, üç defteri 10 gün içinde arkalı, önlü doldurdum ve taktim ettim. Bir ufak pencereden çizdiğim, bu ayrıcalıklı dediler. Bu tarz 10 adet çizdim, götürdüm, tenkit edildim, yine 10-15 çizdim, sonra büyük boy geçtim. Belirli süreç sonra insan resmi çizmeye başladım, öncekiler bir çizim kopyası olmakta idi. Kısaca bir kendini bulma işlevi oldu. Sanat duygu ifade etmeli, bu açıdan da ne aracı kullanırsanız kullanın, bir anlam ifade ediyorsa sanattır. Kültür konusunda Sosyal Antropoloji Dersleri almış, ödev hazırlamış ve sonra hocam Bozkurt Güvenç ile çeşitli ortamlarda saatlerce fikir alışverişinde bulundum. Kültür: aile, kaynaklar, çevre, eğitim, yönetim boyutları (inanış, devlet, yaptırım), insan, sanat, sağlık, teknoloji parametrelerini kapsar. Tek bir kültür değil, her birey kendisine göre bir karma kültür oluşturmaktadır. Her gün yazılan, günlük gibi ifadeler, çekilen resimler, yapılan karalamalar ve yazılar bir bakıma insanın gelişim ve devalı değişimini sağlamalıdır. Devamlı ilerlemeli, ideal değil, yarar ve nimet üzere olması demek, sevgi içinde insanlıkta bulunmalıdır.
- *Yönetim, bulunduğu Yapı:* İnsan önce kendisini yönetmelidir. Bir bakıma yetişme olarak her söylenene katkı, kimine göre itiraz, kimine göre kabul gibi yaklaşım yaparak, söylenene

sessiz kaldığımı hatırlamıyorum. Ansiklopediler şimdi telefona indiği için, daha kolay araştırmak kolay olmaktadır.

ÖZET: Geliştirilmiş kapsam insanın kendisi, daha ileri, gelişim ve değişimde olmasıdır.

Sosyal Bilim Bakış Açısından bakarsak:

Örf, adet ve gelenek üzere olanlarda, buna göre şekillenir. Kalıpları kırmak, muasır medeniyet ötesine göre yapılanmak gereklidir.

İnsanın kendi yapısı ve eğitimi ile bunu aşabildiği gözlenmektedir.

Enstitü yapısının sürdürebilir olması açısından iki önemli boyutu vardır: 1) Gelecekte ne olacak, uyum, gelişim sağlayabilecek midir? 2) Çeşitli durumlarda nasıl davranacaktır, buna göre hazırlanmış mıdır?

Planlama, tedbir, hazırlık, korunmalar faydalı olacaktır, ancak gerçek olay olduğu ve gelişince netleşecektir.

Kurumsala farklı yaklaşımlar

Hukuki olarak kurum, dernek ve yaklaşımlar bir insan gibi ele alınır, gücü ancak bu kadardır. Bilirkişiler de aynı şekilde anlamı kazanan, gücü olan değil, belirttikleri ile, bilim ve gerçeklik üzere yorum ve hukuki anlam kazandırır.

Kurumsal Değişim

Kurumdaki değişim, zaman boyutu olarak bir gerçeklik olmalıdır. Buna uyamayanlar, geri planda kalacaklardır.

Kurumun Kalıcılığı

Bir işlev, bir bilimsel anlamı varsa, şekil değişir ama kurumlar kalıcıdır. Neonatoloji bir olgu olması ile ilerlemiş ve gelişmiştir. Geçmişte olmaması, gelecekte daha ileri ve gelişimsel olmasını irdelemektedir.

Doğal Seçim

Neonatoloji Çocuk Bilim Dalı içinde iken, teknoloji ve prematürelere etkin yaşam hakkı sağlanması, Yoğun Bakım Üniteleri ile varlığı oluşmuş ve gelişmektedir. Ancak sınırda yaşam olan ve intrauterin yaklaşımlar öne çıkması ile yeni bir boyutun oluşması beklenebilir. Bu teknolojinin gelişimi ile oluşmaktadır.

Yönetim Boyutu:

Bilgi ve öğüt verilir, birey kendi rızasına göre yapar ve sorumludur. Her birey bir resul gibidir, aklını kullanmalı, düşünmeli ve sevgi temelinde, insanlıkta etik ilkelerde bir buluş, bir karar, bir inovasyonda bulunmalıdır. Toplum kararı, vicdanı, mahalle kültürü, ortak akıl ve aile, kültürel örf, adet gibi kural yerine kendi görüşünü uygulamalıdır. Şura, destek, danışmanlık almalı ama karar kendisindedir. Suç belirgin, somut eylemdir. Fiile kızılır, faile kızılmaz, terbiye esastır, bu bilgi ve yaklaşım ile kendisinde değişimi yaşamasıdır.

Sizin için başkası karar verirse, siz onun kölesi olursunuz, bu kabul edilemez. Farklı görüşler olabilir ama uygulayıcısı tek, siz olabilirsiniz. Kuvvet ayrılığı sizin içinizde olabilir ama beyin ile gönül tek olarak sizdedir.

Enstitü Boyutu:

Bir boyut, ilerleme ve gelişime açık ise, bağımsız bir yapı ile enstitü boyutuna girmelidir. Zamanımızda da giderek, farklı ve özgün enstitü yapısı olmalı, bu şekilde Üniversite akademik kadro ve öğrenci dışında da toplumun elemanları ile katkı sağlanabilmelidir.

ÖZET: Burada zamanla her bir beceri boyutunun bir bilimsel, araştırma boyutu ile enstitü yapısına girmesi beklenilmelidir.

Institutionalization (Wikipedia)⁴

In [sociology](#), **institutionalisation** (or **institutionalization**) is the process of embedding some conception (for example a belief, norm, social role, particular value or mode of behavior) within an organization, social system, or society as a whole. The term may also be used to refer to committing a particular individual or group to an institution, such as a mental or welfare institution. The term may also be used in a political sense to apply to the creation or organization of governmental institutions or particular bodies responsible for overseeing or implementing policy, for example in welfare or development. During the period of the industrial revolution in Europe many countries went through a period of "institutionalization", which saw a large expansion and development of the role of government within society, particularly into areas seen previously as the private sphere. Institutionalization is also seen as an important part of the process of [modernization](#) in developing countries, involving again the expansion and improved organization of government structures.

History

During the period from 1850 to 1930 many types of institutions were created by public subscription, Parliament and local authorities to provide housing, healthcare, education, and financial support for individuals in need. At the upper end of the scale, public boarding schools such as [Eton](#) and [Harrow](#) were founded or greatly extended to meet the growing demand for the education of the children of those in colonial service overseas. These were seen as models of social improvement, and many inferior imitations followed for the lower social orders. Virtually every borough in the UK was required by legislation to make provision for paupers, homeless, released prisoners, convicted criminals, orphans, disabled war veterans, older people with no means of support, deaf and blind schools, schools and colonies for those with learning disabilities or mental health problems.

Distinguishing features of such institutions were frequently, but not exclusively: [\[1\]](#)

- communal dormitories
- communal kitchens and dining facilities
- rural, isolated locations
- restrictions on personal liberty and possessions
- uniforms
- oppressive, authoritarian regimes
- strict systems of rules and codes of conduct
- boards of visitors or trustees, usually drawn from the ranks of the upper middle classes, the so-called "great and good"
- hierarchical systems of management
- compulsory religious attendance
- involvement of inmates as unpaid or poorly rewarded labour in return for small privileges
- widespread abuse of human rights, dignity
- rigid separation of the sexes
- excessive reliance on medication and physical restraints

Many of these organisations, whilst originally expressing idealistic aspirations and aims, became "total" institutions within a generation or two of their foundation, providing in some cases cradle-to-grave housing, occupation and social control. Founding charters usually proclaimed beneficial outcomes of "reform" (or rehabilitation) of character through moral and occupation education and discipline, but in practice inmates were often trapped in a system that provided no obvious route of escape or promotion. As late as the 1950s, in [Britain](#), several hundred thousand people lived in [Victorian](#) asylums and "colonies".

Yorum

Enstitü şeklinde kurumların oluşması, belirli bir plan, inançla oluşturulan bir hedef, belirli usul ve kurallar ile gerçekleşme boyutu, sosyal etkileri, katkıları ile, bir kurumsal yapı oluşturularak, sosyal yapıya kazandırılmak olmaktadır. Bu bilimin akıl ve gelecek için, sevgi temelinde, insanlık için, araştırmalar için yapılandırılmasıdır.

Bu açıdan ülkelerdeki parlamentoların, bu yapıdaki kuruluşları, yer, imkân, maddi katkı ile destekledikleri görülmektedir.

Tarihsel açıdan tüm sosyal yardım kurumları bu amaçla yapılandırıldığı görülmektedir. Farklı görüşler, bir seçim ile belirli oyu alması, kısaca toplum tarafından kabul görmesi ile anlamlı olacağı kabul edilmektedir.

Sosyal yardımın yaygınlaşması amacı ile reklam yapılır, teşvik edilmeli denilir, ancak bu zaten yardım yapacak olan için değil, reklam kokusu alınır. Yardımların, gizli yapılması, bilinmemesi, iki tarafında; kim verdi, kime verdinin belli olmaması esas alınmalıdır. Burada bir insanlık sevgisi yol gösterici olmaktadır.

Bilim parkı (Tekno-park) Wikipedia⁵

Bilim parkı veya **teknopark**, üniversiteler tarafından oluşturulan alanlarda araştırma-geliştirme yapacak firmalara kiralanarak firmaların büyümesini teşvik edici düzenlemelerle desteklediği; ticari amaçlı bilimsel veya endüstriyel araştırma yapılan binalardan oluşan bir bölgedir.^[1] **Araştırma parkı**, **teknoloji parkı**, **teknopolis**, **teknokent** ve **biyomedikal park** gibi terimler de kullanılır. Hangi terimin kullanıldığı yapılan araştırma ve geliştirme türüne bağlıdır. Bilim parkları ulusal ekonominin gelişmesine, yeni teknoloji firmaların desteklenmesine, yabancı yatırım çekmek ve ihracatı artırmaktadır.

Dünyada ilk üniversite bilim parkı [Stanford Üniversitesi](#) tarafından 1951 yılında [Stanford Üniversitesi Araştırma Parkı](#) olarak kurulmuştur.^[2]

Teknopark ve benzerleri genelde merkezî bir yönetim yapısına sahiptirler. Tipik olarak parktaki kurum ve şirketler ürün geliştirme ve yenilik yapmaya odaklıdır. Buna karşın [sanayi siteleri](#) imalata yoğunlaşmıştır, "iş parkları" ise idarecilik işlevlerine ağırlık verir. Teknoparklar küresel çapta "Bilgi Ekonomisi"nin altyapısını oluşturan; İnovasyonunu, teknolojinin ticarileştirilmesinde devletler, üniversiteler, özel girişimlerin birlikte hareket etmesini sağlamaktadır.

Bu parklar, binalar için bir arazi sağlamanın yanı sıra, bazı ortak kaynaklar sunar: kesintisiz elektrik, telekomünikasyon santralleri, resepsiyon ve güvenlik hizmetleri, idare ofisleri, lokantalar, banka şubeleri, toplantı merkezi, otopark, toplu ulaşım araçları, eğlence ve spor tesisleri gibi. Bu bakımdan parklar, kiralık mekânlardan daha avantajlıdır, çünkü bu hizmetlerin masraflarının paylaşılmasını sağlarlar.

Bilim ve teknoloji parkları devlet veya yerel idareler tarafından teşvik edilirler, çünkü bu parklar yeni şirketleri cezbeder, istihdam yaratır ve vergi gelirlerinin artmasına yol açar. Yeni şirketleri bilim ve teknoloji şirketlerine çekmek için genelde ilk birkaç yıl için [emlak vergisi](#) ve diğer bazı vergilerden muafiyet verilir.

Science Park (Wikipedia)⁶

A **science park** (also called a "university research park", "technology park", "technopark", "technopole", or a "science and technology park" (STP)) is defined as being a property-based development that accommodates and fosters the growth of tenant firms and that is affiliated with a university (or a government and private research bodies) based on proximity, ownership, and/or governance.^[1] This is so that knowledge can be shared, innovation promoted, [technology transferred](#), and research outcomes progressed to viable commercial products. Science parks are also often perceived as contributing to national economic development, stimulating the formation of new high-technology firms, attracting foreign investment and promoting exports.^[2]

Background

The world's first university research park, [Stanford Research Park](#) was launched in 1951 as a cooperative venture between [Stanford University](#) and the [City of Palo Alto](#).^[3] Another early university research park was [Research Triangle Park](#) in [North Carolina](#), which was launched in 1959. In 1969, Pierre Laffitte founded the [Sophia Antipolis Science Park](#) in [France](#). Laffitte had travelled widely and developed a theory of "cross-fertilisation" where individuals could benefit mutually by the exchange of thoughts in many fields including culture, science and the arts.

Science parks are elements of the infrastructure of the global "[knowledge economy](#)". They provide locations that foster innovation and the development and commercialisation of [technology](#) and where governments, universities and private companies may collaborate. The developers work in fields such as [information technology](#), [pharmaceuticals](#), [science](#) and [engineering](#). Science parks may also offer a number of shared resources, such as incubators, programs and collaboration activities, [uninterruptible power supply](#), [telecommunications](#) hubs, reception and [security](#), management offices, [bank](#) offices, [convention center](#), [parking](#), and internal transportation. Science parks also aim to bring together people who assist the developers of technology to bring their work to commercial fruition, for example, experts in [intellectual property law](#). They can be attractive to university students who may interact with prospective employers and encourage students to remain in the local area.

Science parks may be designed to enhance the quality of life of the workers. For example, they might be built with sports facilities, restaurants, crèches or pleasant outdoor areas. Apart from tenants, science parks create jobs for the local community.^[4]

Science parks differ from [high-technology business districts](#) in that they are more organized, planned, and managed. They differ from [science centres](#) in that they lead to commercialized products from research. They differ from [industrial parks](#) which focus on manufacturing and from [business parks](#) which focus on administration.

Science parks are found worldwide. They are most common in [developed countries](#). In [North America](#) there are over 170 science parks. For example, in the 1980s, [North Carolina State University](#), [Raleigh](#) lacked space. New

possible sites included the state mental-health property and the Diocese of Raleigh property on 1,000 acres (4.0 km²) surrounding the [Lake Raleigh Reservoir](#). The university's [Centennial Campus](#) was developed. [Sandia Science and Technology Park](#), [NASA Research Park](#) at Ames and the [East Tennessee Technology Park](#) at [Oak Ridge National Laboratory](#) are examples of research parks that have been developed by or adjacent to [US Federal government](#) laboratories.

Science and technology park (STP) activity across the European Union has approximately doubled over the last 11–12 years, driven by the growth of the longer standing parks and the emergence of new parks. There are now an estimated 366 STPs in the EU member states that manage about 28 million m² of completed building floor space, hosting circa 40,000 organisations that employ approximately 750,000 people, mostly in high value-added jobs. In the period from 2000 – 2012, total capital investment into EU STPs was circa €11.7 billion (central estimate). During the same period, STPs spent circa €3 billion on the professional business support and innovation services they either deliver or finance to assist both their tenants and other similar knowledge based businesses in their locality.

Increasingly, the reasons why STPs are sound investments for public sector support are becoming better understood and articulated. The evidence base shows that better STPs are not simply the landlords of attractive and well specified office style buildings. Rather, they are complex organisations, often with multiple owners having objectives aligned with important elements of economic development public policy as well as an imperative to be financially self-sustaining in the longer term.^[5]

Definitions

The **Association of University Research Parks (AURP)**, is a non-profit association consisting of university-affiliated science parks. It defines "university research and science parks" as "property-based ventures with certain characteristics, including master planned property and buildings designed primarily for private/public research and development facilities, high technology and science based companies and support services; contractual, formal or operational relationships with one or more science or research institutions of higher education; roles in promoting the university's research and development through industry partnerships, assisting in the growth of new ventures and promoting economic development; roles in aiding the transfer of technology and business skills between university and industry teams and roles in promoting technology-led economic development for the community or region."^{[6][7]}

The **International Association of Science Parks and Areas of Innovation (IASP)**, the worldwide network of science parks and areas of innovation, defines a science park as "an organisation managed by specialised professionals, whose main aim is to increase the wealth of its community by promoting the culture of innovation and the competitiveness of its associated businesses and knowledge-based institutions. To enable these goals to be met, a Science Park stimulates and manages the flow of knowledge and technology amongst universities, R&D institutions, companies and markets; it facilitates the creation and growth of innovation-based companies through incubation and spin-off processes; and provides other value-added services together with high quality space and facilities."^[8]

The **Cabral-Dahab Science Park Management Paradigm**, was first presented by Regis Cabral in ten points in 1990. According to this management paradigm, a science park must: "have access to qualified research and development personnel in the areas of knowledge in which the park has its identity; be able to market its high valued products and services; have the capability to provide marketing expertise and managerial skills to firms, particularly [small and medium-sized enterprises](#), lacking such a resource; be inserted in a society that allows for the protection of product or process secrets, via [patents](#), security or any other means; be able to select or reject which firms enter the park". A science park should: "have a clear identity, quite often expressed symbolically, as the park's name choice, its logo or the management discourse; have a management with established or recognized expertise in financial matters, and which has presented long-term economic development plans; have the backing of powerful, dynamic and stable economic actors, such as a funding agency, political institution or local [university](#); include in its management an active person of vision, with the power of decision and with the high and visible profile, who is perceived by relevant actors in society as embodying the interface between [academia](#) and [industry](#), long-term plans and good management; and include a prominent percentage of [consultancy](#) firms, as well as technical service firms, including laboratories and quality control firms".^{[9] [10] [11] [12] [13] [14] [15]}

The **World Intellectual Property Organization** defines Science technology parks as territories usually affiliated with a university or a research institution, which accommodate and foster the growth of companies based therein through [technology transfer](#) and [open innovation](#).^[16]

Yorum

Tekno-parklar bir araştırma birimidir, yüksek lisans tezi hazırlamak için, üniversite ile sanayi iş birliği çalışmaları, araştırma olanağı sağlamak, verdiden indirim sağlamaktır. Bu 4-5 yıllık bir süreç sonra kapatılmalı, sonlanmalıdır. Enstitüler ise sonlanması söz konusu edilmeyebilir, projelere dayalı değildir.

Business cluster (Wikipedia)⁷

A **business cluster** is a geographic concentration of interconnected [businesses](#), suppliers, and associated institutions in a particular field. Clusters are considered to increase the productivity with which companies can [compete](#), nationally and globally. Accounting is a part of the business cluster.^{[1][2]} In [urban studies](#), the term [agglomeration](#) is used.^[3] Clusters are also important aspects of [strategic management](#).

Concept

The term business cluster, also known as an **industry cluster**, **competitive cluster**, or **Porterian cluster**, was introduced and popularized by [Michael Porter](#) in *The Competitive Advantage of Nations* (1990).^[4] The importance of economic geography, or more correctly geographical economics, was also brought to attention by [Paul Krugman](#) in *Geography and Trade* (1991).^[5] [Cluster development](#) has since become a focus for many government programs. The underlying concept, which economists have referred to as [agglomeration economies](#), dates back to 1890, and the work of [Alfred Marshall](#).

Michael Porter claims that clusters have the potential to affect competition in three ways: by increasing the productivity of the companies in the cluster, by driving innovation in the field, and by stimulating new businesses in the field. According to Porter, in the modern [global economy](#), [comparative advantage](#)—how certain locations have special endowments (i.e., harbor, cheap labor) to overcome heavy input costs—is less relevant. Now, [competitive advantage](#)—how companies make productive use of inputs, requiring continual [innovation](#)—is more important.^[3] Porter argues that economic activities are embedded in social activities; that 'social glue binds clusters together'.^[6] This is supported by recent research showing that particularly in regional and rural areas, significantly more innovation takes place in communities which have stronger inter-personal networks.^[7]

Put in another way, a business cluster is a geographical location where enough resources and competences amass reach a critical threshold, giving it a *key position* in a given economic branch of activity, and with a decisive [sustainable competitive advantage](#) over other places, or even a world supremacy in that field (e.g. Silicon Valley and Hollywood).

A cluster is most of the time the result of initiatives, since it implies to convince current competitors to work jointly. The initiative usually comes from the political sphere (e.g. the different Singaporean clusters^[8]), but it can also come from the industry itself^[9] (e.g. the initiative of Bart J. Groot, the director of Dow Olefinverbund GmbH, a major chemicals complex at the intersection of three Eastern German states ([Saxony](#), [Saxony-Anhalt](#), and [Thuringia](#) after the reunification. The goal was to "encourage coordination among political and administrative officials" of [Mitteldeutschland](#).)^[10]

Types

By composition

Following development of the concept of interorganizational networks in [Germany](#) and practical development of clusters in the [United Kingdom](#); many perceive there to be four methods by which a cluster can be identified:

- *Geographical cluster* – as stated above e.g. the [California wine](#) cluster^[11] or the flower cluster between Rotterdam and Amsterdam in the [Netherlands](#).^[12]
- *Sectoral clusters* (a cluster of businesses operating together from within the same commercial sector e.g. marine ([south east England](#); [Cowes](#) and now [Solent](#)) and photonics ([Aston Science Park](#), [Birmingham](#)))
- *Horizontal cluster* (interconnections between businesses at a sharing of resources level e.g., knowledge management)
- *Vertical cluster* (i.e., a [supply chain](#) cluster)

It is also expected – particularly in the German model of organizational networks – that interconnected businesses must interact and have firm actions within at least two separate levels of the organizations concerned.

By type of comparative advantage

Several types of business clusters, based on different kinds of knowledge, are recognized:

- *High-tech clusters* – These clusters are [high technology](#)-oriented, well adapted to the [knowledge economy](#), and typically have as a core renowned universities and research centers like [Silicon Valley](#),^[13] the [East London Tech City](#) or [Paris-Saclay](#). An exceptional example of a prominent high-tech cluster that does not include a university is the [High Tech Campus Eindhoven](#), located in the [Dutch](#) city of [Eindhoven](#).^{[14][15]}
- *Historic know-how-based clusters* – These are based on more traditional economic activities that maintain their advantage in [know-how](#) over the years, and for some of them, over many centuries. They are often industry-specific. An example is [London](#) as [financial center](#).
- *Factor endowment clusters* – They are created because a comparative advantage they might have linked to a geographical position. For example, wine production clusters because of sunny regions surrounded by mountains, where good grapes can grow. This is like certain areas in France such as [Burgundy](#) and [Champagne](#), as well as [Lombardy](#), Spain, Chile and California.
- *Low-cost manufacturing clusters* – These clusters have typically emerged in developing countries within particular industries, such as automotive production, electronics, or textiles. Examples include electronics

clusters in Mexico (e.g. [Guadalajara](#)) and Argentina (e.g. [Córdoba](#)). Cluster firms typically serve [clients](#) in developed countries. Drivers of cluster emergence include availability of low-cost labor, geographical proximity to clients (e.g., in the case of Mexico for U.S. clients; Eastern Europe for Western European clients).^[16]

- *Knowledge services clusters* – Like low-cost manufacturing clusters, these clusters have emerged typically in developing countries. They have been characterized by the availability of lower-cost skills and expertise serving a growing global demand for increasingly commoditized (i.e. standardized, less firm-specific) knowledge services, e.g. software development, engineering support, analytical services.^[citation needed] Examples include [Bangalore](#), India; [Recife](#), Brazil; [Shanghai](#), China. Multinational corporations have played an important role in "customizing" business conditions in these clusters.^[17] One example for this is the establishment of collaborative linkages with local universities to secure the supply of qualified, yet lower-cost engineers.^[citation needed]

Process

The process of identifying, defining, and describing a cluster is not standardized. Individual economic consultants and researchers develop their own methodologies. All cluster analysis relies on evaluation of local and regional employment patterns, based on industrial categorizations such as [NAICS](#) or the increasingly obsolete [SIC codes](#). Notable databases providing statistical data on clusters and industry agglomeration include:

- The Cluster Mapping Project (for the USA), conducted by the Institute for Strategy and Competitiveness at [Harvard Business School](#)
- The European Cluster Observatory (for Europe), managed by the Center for Strategy and Competitiveness at the [Stockholm School of Economics](#)

An alternative to clusters, reflecting the distributed nature of business operations in the wake of globalization, is [hubs and nodes](#).

The Silicon Valley case

In the mid- to late 1990s several successful computer technology related companies emerged in [Silicon Valley](#) in [California](#). This led anyone who wished to create a startup company to do so in Silicon Valley. The surge in the number of Silicon Valley startups led to a number of [venture capital](#) firms relocating to or expanding their Valley offices. This in turn encouraged more entrepreneurs to locate their startups there.

In other words, [venture capitalists](#) (sellers of finance) and [dot-com startups](#) (buyers of finance) "clustered" in and around a geographical area.

The cluster effect in the capital market also led to a cluster effect in the [labor market](#). As an increasing number of companies started up in Silicon Valley, programmers, engineers etc. realized that they would find greater job opportunities by moving to Silicon Valley. This concentration of technically skilled people in the valley meant that startups around the country knew that their chances of finding job candidates with the proper skill-sets were higher in the valley, hence giving them added incentive to move there. This in turn led to more high-tech workers moving there. Similar effects have also been found in the Cambridge IT Cluster (UK).^[18]

The Digital Media City case

In the late 1990s, the [Seoul](#) Metropolitan Government in [South Korea](#) developed the [Digital Media City](#) (DMC), a 135-acre complex, four miles outside of the city's central business district in the Sangam-dong district. With Seoul's rapidly growing cluster of multi-media, IT, and entertainment industries, the Digital Media City, through its vibrant agglomeration, helped to promote these industries and companies whose core business required use of information, communication, and media technologies. DMC grew and prospered as a global business environment, raising Seoul as an east-Asian hub of commerce. The cluster of its digital media-related, high-tech firms spawned partnerships which in turn leveraged both human and social capital in the area. Eventually, DMC fed the innovation of more than 10,000 small-scale Internet, game, and telecommunication firms located in Seoul.^[19]

In development of DMC, the Seoul government leveraged initial funding by private technology partners and developers. It is also provided [IT broadband](#) and [wireless networks](#) to the area as well as needed [infrastructure](#). The Seoul government even provided [tax incentives](#) and favorable land prices for *magnet* tenants who would attract other firms to the area due to established business relationships and through their presence which would in turn promote DMC as a prime location.^[19]

With such a concentration of these entities, Seoul has become a major nexus of high-technology and digital media. It is home to digital media R&D firms across a range of types including cultural media creation, digital media technologies, digital broadcasting centers, technology offices, and entertainment firms. Just outside the DMC complex include international firm affiliates, schools, moderate to low income housing, commercial and convention facilities, entertainment zones, and the city's central rail station.^[19] The cohesive connection of industry, cultural centers, infrastructure, and human capital has fostered Seoul as a strong [metropolitan economy](#) and South Korea, the [Miracle on the Han River](#), as a storied nation transitioning from a manufacturing to an innovation economy.

Cluster effect

The cluster effect can be more easily perceived in any [urban agglomeration](#), as most kinds of commercial establishments will tend to spontaneously group themselves by category. [Shoe](#) shops (or [cloth](#) shops), for instance, are rarely isolated from their competition. In fact, it is common to find whole streets of them.

The cluster effect is similar to (but not the same as) the [network effect](#). It is similar in the sense that the price-independent preferences of both the market and its participants are based on each one's perception of the other rather than the market simply being the sum of all its participants actions as is usually the case. Thus, by being an effect greater than the sum of its causes, and as it occurs spontaneously, the cluster effect is a usually cited example of [emergence](#).

Governments and companies often try to use the cluster effect to promote a particular place as good for a certain type of business. For example, the city of [Bangalore, India](#) has utilized the cluster effect in order to convince a number of high-tech companies to set up shop there. Similarly, [Las Vegas](#) has benefited through the cluster effect of the gambling industry. In France, the national industrial policy includes support for a specific form of business clusters, called "[Pôles de Compétitivité](#)", such as [Cap Digital](#). Another good example is the Nano/Microelectronics and Embedded Systems" or in short "mi-Cluster" that was facilitated by "[Corallia Cluster Initiative](#)" in Greece. Corallia introduced a bottom-up, 3-phase programme framework for facilitating cluster development, and was short-listed among the final classification (finalists) for the DG REGIO's RegioStars 2009 Awards in the category "Research, Technological Development and Innovation".^[20]

Clusters, were proved to boost the innovative activity among firms of the same [industry](#). One of the main causes that might be highlighted is the [competition](#) between the companies. Moreover, except of stimulating a favorable conditions for the exchange of ideas, industry-specific regional [concentrations](#), also create a thick [labor market](#) input. Hence [innovations](#) increase the accumulation of the knowledge in the region which influences on the local internal economies.^[21]

The cluster effect does not continue forever though.^[22] To sustain cluster performance in the long term, clusters need to manage network openness to business outside the cluster while facilitating strong inter-organisational relationships within the cluster.^[23] Its relative influence is also dictated by other market factors such as expected revenue, strength of demand, [taxes](#), competition and [politics](#). In the case of Silicon Valley as stated above for example, increased crowding in the valley led to severe shortage of office and residential space which in turn forced many companies to move to alternative locations such as [Austin, Texas](#) and [Raleigh-Durham, North Carolina](#) even though they would have liked to stay in the valley.

Sometimes cluster strategies still do not produce enough of a positive impact to be justified in certain industries. For instance, in the case of [Builders Square](#), the [home improvement](#) retailer could not compete with industry leaders such as [Home Depot](#) when it could not materialize the same low costs and contracts. As a result, it was presented with an option to form a merger with another home improvement retailer, [Hechinger](#) to better improve their business clusters and compete with Home Depot and other industry leaders. However, when it failed to do so, it slowly began to fail and eventually fell into bankruptcy. Although the merger attempted to create geographic clusters to compete with the low costs of other firms, costs were not lowered enough and eventually the plan failed, forcing Hechinger into [Chapter 7](#) liquidation and Builders Square out of the industry.^{[24][25]}

Clusters can also fail if the regional economy does not adapt with the times. In Detroit, when the automotive industry declined, the cluster and the city declined with it. Clusters can fail if they do not use their position to reinvent themselves and move into other industries before the tipping point is reached.^[26]

Yorum

Silikon Vadisi gibi bazı yerlerde bilgi ve araştırmaların toplanmasıdır.

Burada belirli kaynak, sektör, iletişim ve etkileşim gibi faktörlere göre yapılanmaktadır. Burada etkinlik özel yapılanmadır, Enstitü yapılanması da söz konusu olabilir.

Âdem-i merkezîyetçilik (Wikipedia)⁸

Âdem-i merkezîyetçilik ya da **ademi merkezîyetçilik**, devlet merkezinin gücünü azaltarak yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılmasını savunan siyasi görüş.^[1]

Ademimerkezîyet, "merkezin yokluğu" manasına gelir. [Liberal](#) ideolojinin savunduğu görüşlerden biridir.^[2]

Tarihçe

[Osmanlı Devleti](#)'nde başlıca savunuculuğunu [Prens Sabahattin](#) ve onun liderliğini yaptığı [Ahrar Fırkası](#) yapmıştır. Prens Sabahattin'in görüşleri yerinden yönetim ve bireysel girişim ilkelerine dayanıyordu. Buna göre, merkezi hükûmetin yetkileri azaltılacak, buna karşılık imparatorluktaki çeşitli unsurların yönetime katılma yetkileri arttırılacak, [liberal ekonomi](#)

Yorum

Ülkemizde şehirlerin yönetimi seçim ile başa gelen Belediye Başkanları ve Devlet tarafından görevlendirilen Valiler tarafından yapılmaktadır. Belediye Başkanlığı hizmet ağırlıklı olması beklenir. İdari yönetim Valilerin elindedir.

Ülkemizde ise bölücülük, ayrımcılık yaklaşımı ile ademi merkeziyetçilik bir otonom yönetime dönüşmüş, Osmanlı parçalanmış, Türkiye Cumhuriyeti'nde de benzer yaklaşımlar uygulanmaya başlayınca, Devlet bu yaklaşımı yapanları ayırıp, mahkemelere vermiştir. Ülkemizde yönetim olarak kötü örnekler vardır.

Köy Enstitüleri de kuranlar tarafından kapatılmış, daha doğru ifade ile, öğretmen okullarına dönüştürülmüştür. Turgut Özal ile daha etkin olarak başlayan liberal ekonomi, belirli usuller ile araştırma, çalışma merkezli ünitelere, kendi yönetimleri boyutuna, enstitü modellerine dönüşmesi büyük gelişimsel yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Parlamento veya buna benzer seçilmiş kişiler, yönetimin kendi yapıları altında olması değil, halkın görüşlerinin ortak sunulması için seçilirler. Bu açıdan, anayasal değişikliği için 2/3 oranında bir oy olması ve ayrıca referandum uygulamaları bu nedenle konulur. Seçilme sistem değiştirme ötesinde hizmet ve görüş bildirme şeklindedir. Diktalar bunu kullanırlar.

Decentralization (Wikipedia)⁹

Decentralization or **decentralisation** is the process by which the activities of an organization, particularly those regarding planning and decision making, are distributed or delegated away from a central, authoritative location or group.^[1]

Concepts of decentralization has been applied to [group dynamics](#) and [management science](#) in private businesses and organizations, [political science](#), [law](#) and [public administration](#), [economics](#), [money](#) and [technology](#).

History

The word "*centralisation*" came into use in France in 1794 as the post-[Revolution French Directory](#) leadership created a new government structure. The word "*décentralisation*" came into usage in the 1820s.^[2] "Centralization" entered written English in the first third of the 1800s;^[3] mentions of decentralization also first appear during those years. In the mid-1800s [Tocqueville](#) would write that the French Revolution began with "a push towards decentralization...[but became,] in the end, an extension of centralization."^[4] In 1863, retired French bureaucrat [Maurice Block](#) wrote an article called "Decentralization" for a French journal that reviewed the dynamics of government and bureaucratic centralization and recent French efforts at decentralization of government functions.^[5]

Ideas of liberty and decentralization were carried to their logical conclusions during the 19th and 20th centuries by anti-state political activists calling themselves "[anarchists](#)", "[libertarians](#)", and even decentralists. [Tocqueville](#) was an advocate, writing: "Decentralization has, not only an administrative value but also a civic dimension since it increases the opportunities for citizens to take interest in public affairs; it makes them get accustomed to using freedom. And from the accumulation of these local, active, persnickety freedoms, is born the most efficient counterweight against the claims of the central government, even if it were supported by an impersonal, collective will."^[6] [Pierre-Joseph Proudhon](#) (1809–1865), influential anarchist theorist^{[7][8]} wrote: "All my economic ideas as developed over twenty-five years can be summed up in the words: agricultural-industrial federation. All my political ideas boil down to a similar formula: political federation or decentralization."^[9]

In the early 20th century, America's response to the centralization of economic wealth and political power was a decentralist movement. It blamed large-scale industrial production for destroying middle-class shop keepers and small manufacturers and promoted increased property ownership and a return to small scale living. The decentralist movement attracted [Southern Agrarians](#) like [Robert Penn Warren](#), as well as journalist [Herbert Agar](#).^[10] [New Left](#) and libertarian individuals who identified with social, economic, and often political decentralism through the ensuing years included [Ralph Borsodi](#), [Wendell Berry](#), [Paul Goodman](#), [Carl Oglesby](#), [Karl Hess](#), [Donald Livingston](#), [Kirkpatrick Sale](#) (author of *Human Scale*),^[11] [Murray Bookchin](#),^[12] [Dorothy Day](#),^[13] Senator [Mark O. Hatfield](#),^[14] [Mildred J. Loomis](#)^[15] and [Bill Kauffman](#).^[16]

[Leopold Kohr](#), author of the 1957 book *The Breakdown of Nations* – known for its statement "Whenever something is wrong, something is too big" – was a major influence on [E. F. Schumacher](#), author of the 1973 bestseller *Small Is Beautiful: A Study of Economics As If People Mattered*.^{[17][18]} In the next few years a number of best-selling books promoted decentralization.

[Daniel Bell](#)'s *The Coming of Post-Industrial Society*^[4] discussed the need for decentralization and a "comprehensive overhaul of government structure to find the appropriate size and scope of units", as well as the need to detach functions from current state boundaries, creating regions based on functions like water, transport, education and economics which might have "different 'overlays' on the map."^{[19][20]} [Alvin Toffler](#) published *Future Shock* (1970) and *The Third Wave* (1980). Discussing the books in a later interview, Toffler said that industrial-style, centralized, top-down bureaucratic planning would be replaced by a more open, democratic, decentralized style which he called "anticipatory democracy".^[21] [Futurist John Naisbitt](#)'s 1982 book "Megatrends" was on [The New York Times Best Seller list](#) for more than two years and sold 14 million copies.^[22] Naisbitt's book outlines 10 "megatrends", the fifth of which is from centralization to decentralization.^[23] In 1996 David Osborne and Ted

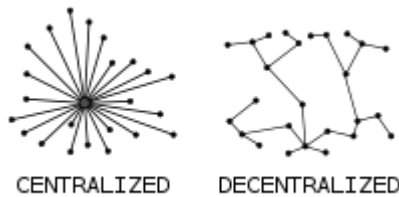
Gaebler had a best-selling book *Reinventing Government* proposing decentralist public administration theories which became labeled the "[New Public Management](#)".^[24] Stephen Cummings wrote that decentralization became a "revolutionary megatrend" in the 1980s.^[25] In 1983 Diana Conyers asked if decentralization was the "latest fashion" in development administration.^[26] [Cornell University's](#) project on Restructuring Local Government states that decentralization refers to the "global trend" of devolving responsibilities to regional or local governments.^[27] Robert J. Bennett's *Decentralization, Intergovernmental Relations and Markets: Towards a Post-Welfare Agenda* describes how after [World War II](#) governments pursued a centralized "[welfarist](#)" policy of entitlements which now has become a "post-welfare" policy of intergovernmental and market-based decentralization.^[27] In 1983, "Decentralization" was identified as one of the "[Ten Key Values](#)" of the Green Movement in the United States.

According to a 1999 [United Nations Development Programme](#) report:

"... A large number of developing and transitional countries have embarked on some form of decentralization programmes. This trend is coupled with a growing interest in the role of civil society and the private sector as partners to governments in seeking new ways of service delivery...Decentralization of governance and the strengthening of local governing capacity is in part also a function of broader societal trends. These include, for example, the growing distrust of government generally, the spectacular demise of some of the most centralized regimes in the world (especially the Soviet Union) and the emerging separatist demands that seem to routinely pop up in one or another part of the world. The movement toward local accountability and greater control over one's destiny is, however, not solely the result of the negative attitude towards central government. Rather, these developments, as we have already noted, are principally being driven by a strong desire for greater participation of citizens and private sector organizations in governance."^[28]

Overview

Systems approach

Graphical comparison of centralized and [decentralized system](#)

Those studying the goals and processes of implementing decentralization often use a [systems theory](#) approach, which according to the [United Nations Development Programme](#) report applies to the topic of decentralization "a whole systems perspective, including levels, spheres, sectors and functions and seeing the community level as the entry point at which holistic definitions of development goals are from the people themselves and where it is most practical to support them. It involves seeing multi-level frameworks and continuous, synergistic processes of interaction and iteration of cycles as critical for achieving wholeness in a [decentralized system](#) and for sustaining its development."^[29]

However, it has been seen as part of a systems approach. Norman Johnson of [Los Alamos National Laboratory](#) wrote in a 1999 paper: "A decentralized system is where some decisions by the agents are made without centralized control or processing. An important property of agent systems is the degree of connectivity or connectedness between the agents, a measure global flow of information or influence. If each agent is connected (exchange states or influence) to all other agents, then the system is highly connected."^[30]

[University of California, Irvine's](#) Institute for Software Research's "PACE" project is creating an "architectural style for trust management in decentralized applications." It adopted [Rohit Khare's](#) definition of decentralization: "A decentralized system is one which requires multiple parties to make their own independent decisions" and applies it to [Peer-to-peer](#) software creation, writing:

...In such a decentralized system, there is no single centralized authority that makes decisions on behalf of all the parties. Instead, each party, also called a peer, makes local autonomous decisions towards its individual goals which may possibly conflict with those of other peers. Peers directly interact with each other and share information or provide service to other peers. An open decentralized system is one in which the entry of peers is not regulated. Any peer can enter or leave the system at any time...^[31]

Goals

Decentralization in any area is a response to the problems of centralized systems. Decentralization in government, the topic most studied, has been seen as a solution to problems like economic decline, government inability to fund services and their general decline in performance of overloaded services, the demands of minorities for a greater say in local governance, the general weakening legitimacy of the public sector and global and international pressure

on countries with inefficient, undemocratic, overly centralized systems.^[32] The following four goals or objectives are frequently stated in various analyses of decentralization.

Participation

In decentralization, the principle of [subsidiarity](#) is often invoked. It holds that the lowest or least centralized authority that is capable of addressing an issue effectively should do so. According to one definition: "Decentralization, or decentralizing governance, refers to the restructuring or reorganization of authority so that there is a system of co-responsibility between institutions of governance at the central, regional and local levels according to the principle of subsidiarity, thus increasing the overall quality and effectiveness of the system of governance while increasing the authority and capacities of sub-national levels."^[33]

Decentralization is often linked to concepts of participation in decision-making, democracy, equality and liberty from a higher authority.^{[34][35]} Decentralization enhances the democratic voice.^[27] Theorists believe that local representative authorities with actual discretionary powers are the basis of decentralization that can lead to local efficiency, equity and development.^[36] [Columbia University's Earth Institute](#) identified one of three major trends relating to decentralization: "increased involvement of local jurisdictions and civil society in the management of their affairs, with new forms of participation, consultation, and partnerships."^[6]

Decentralization has been described as a "counterpoint to globalization [which] removes decisions from the local and national stage to the global sphere of multi-national or non-national interests. Decentralization brings decision-making back to the sub-national levels". Decentralization strategies must account for the interrelations of global, regional, national, sub-national, and local levels.^[37]

Diversity

[Norman L. Johnson](#) writes that diversity plays an important role in decentralized systems like [ecosystems](#), [social groups](#), large organizations, [political systems](#). "Diversity is defined to be unique properties of entities, agents, or individuals that are not shared by the larger group, population, structure. Decentralized is defined as a property of a system where the agents have some ability to operate "locally." Both decentralization and diversity are necessary attributes to achieve the self-organizing properties of interest."^[30]

Advocates of political decentralization hold that greater participation by better informed diverse interests in society will lead to more relevant decisions than those made only by authorities on the national level.^[38] Decentralization has been described as a response to demands for diversity.^{[6][39]}

Efficiency

In business, decentralization leads to a [management by results](#) philosophy which focuses on definite objectives to be achieved by unit results.^[40] Decentralization of government programs is said to increase efficiency – and effectiveness – due to reduction of congestion in communications, quicker reaction to unanticipated problems, improved ability to deliver services, improved information about local conditions, and more support from beneficiaries of programs.^[41]

Firms may prefer decentralization because it ensures efficiency by making sure that managers closest to the local information make decisions and in a more timely fashion; that their taking responsibility frees upper management for long term strategies rather than day-to-day decision-making; that managers have hands on training to prepare them to move up the management hierarchy; that managers are motivated by having the freedom to exercise their own initiative and creativity; that managers and divisions are encouraged to prove that they are profitable, instead of allowing their failures to be masked by the overall profitability of the company.^[42]

The same principles can be applied to the government. Decentralization promises to enhance efficiency through both inter-governmental competitions with market features and fiscal discipline which assigns tax and expenditure authority to the lowest level of government possible. It works best where members of the subnational government have strong traditions of democracy, accountability, and professionalism.^[27]

Conflict resolution

Economic and/or political decentralization can help prevent or reduce conflict because they reduce actual or perceived inequities between various regions or between a region and the central government.^[43] Dawn Brancati finds that political decentralization reduces intrastate conflict unless politicians create political parties that mobilize minority and even extremist groups to demand more resources and power within national governments. However, the likelihood this will be done depends on factors like how democratic transitions happen and features like a regional party's proportion of legislative seats, a country's number of regional legislatures, electoral procedures, and the order in which national and regional elections occur. Brancati holds that decentralization can promote peace if it encourages statewide parties to incorporate regional demands and limit the power of regional parties.^[44]

Processes

Initiation

The processes by which entities move from a more to a less centralized state vary. They can be initiated from the centers of authority ("[top-down](#)") or from individuals, localities or regions ("[bottom-up](#)"),^[45] or from a "mutually desired" combination of authorities and localities working together.^[46] Bottom-up decentralization usually stresses political values like local responsiveness and increased participation and tends to increase political stability. Top-

down decentralization may be motivated by the desire to "shift deficits downwards" and find more resources to pay for services or pay off government debt.^[45] Some hold that decentralization should not be imposed, but done in a respectful manner.^[47]

Appropriate size

Gauging the appropriate size or scale of decentralized units has been studied in relation to the size of sub-units of hospitals^[48] and schools,^[32] road networks,^[49] administrative units in business^[50] and public administration, and especially town and city governmental areas and decision-making bodies.^{[51][52]}

In creating [planned communities](#) ("new towns"), it is important to determine the appropriate population and geographical size. While in earlier years small towns were considered appropriate, by the 1960s, 60,000 inhabitants were considered the size necessary to support a diversified job market and an adequate shopping center and array of services and entertainment. Appropriate size of governmental units for revenue raising also is a consideration.^[53] Even in [bioregionalism](#), which seeks to reorder many functions and even the boundaries of governments according to physical and environmental features, including [watershed](#) boundaries and [soil](#) and [terrain](#) characteristics, appropriate size must be considered. The unit may be larger than many decentralist-bio-regionalists prefer.^[54]

Inadvertent or silent

Decentralization ideally happens as a careful, rational, and orderly process, but it often takes place during times of economic and political crisis, the fall of a regime and the resultant power struggles. Even when it happens slowly, there is a need for experimentation, testing, adjusting, and replicating successful experiments in other contexts. There is no one blueprint for decentralization since it depends on the initial state of a country and the power and views of political interests and whether they support or oppose decentralization.^[55]

Decentralization usually is a conscious process based on explicit policies. However, it may occur as "silent decentralization" in the absence of reforms as changes in networks, policy emphasize and resource availability lead inevitably to a more decentralized system.^[56]

Asymmetry

Decentralization may be uneven and "asymmetric" given any one country's population, political, ethnic and other forms of diversity. In many countries, political, economic and administrative responsibilities may be decentralized to the larger urban areas, while rural areas are administered by the central government. Decentralization of responsibilities to provinces may be limited only to those provinces or states which want or are capable of handling responsibility. Some privatization may be more appropriate to an urban than a rural area; some types of privatizations may be more appropriate for some states and provinces but not others.^[57]

Measurement

Measuring the amount of decentralization, especially politically, is difficult because different studies of it use different definitions and measurements. An OECD study quotes *Chanchal Kumar Sharma* as stating:^[58] "a true assessment of the degree of decentralization in a country can be made only if a comprehensive approach is adopted and rather than trying to simplify the syndrome of characteristics into the single dimension of autonomy, interrelationships of various dimensions of decentralization are taken into account."^[59]

Determinants

The academic literature frequently mentions the following factors as determinants of decentralization:^[60]

- "The number of major ethnic groups"
- "The degree of territorial concentration of those groups"
- "The existence of ethnic networks and communities across the border of the state"
- "The country's dependence on natural resources and the degree to which those resources are concentrated in the region's territory"
- "The country's per capita income relative to that in other regions"
- The presence of self-determination movements

Government decentralization

Historians have described the history of governments and empires in terms of centralization and decentralization. In his 1910 *The History of Nations* [Henry Cabot Lodge](#) wrote that Persian king [Darius I](#) (550–486 BC) was a master of organization and "for the first time in history centralization becomes a political fact." He also noted that this contrasted with the decentralization of [Ancient Greece](#).^[61] Since the 1980s a number of scholars have written about cycles of centralization and decentralization. [Stephen K. Sanderson](#) wrote that over the last 4000 years chiefdoms and actual states have gone through sequences of centralization and decentralization of economic, political and social power.^[62] [Yildiz Atasoy](#) writes this process has been going on "since the Stone Age" through not just chiefdoms and states, but empires and today's "hegemonic core states".^[63] [Christopher K. Chase-Dunn](#) and [Thomas D. Hall](#) review other works that detail these cycles, including works which analyze the concept of core elites which compete with state accumulation of wealth and how their "intra-ruling-class competition accounts for the rise and fall of states" and their phases of centralization and decentralization.^[64]

Rising government expenditures, poor economic performance and the rise of [free market](#)-influenced ideas have convinced governments to decentralize their operations, to induce competition within their services, to contract out to private firms operating in the market, and to privatize some functions and services entirely.^[65]

Government decentralization has both political and administrative aspects. Its decentralization may be territorial, moving power from a central city to other localities, and it may be functional, moving decision-making from the top administrator of any branch of government to lower level officials, or divesting of the function entirely through privatization.^[66] It has been called the "[new public management](#)" which has been described as decentralization, management by objectives, contracting out, competition within government and consumer orientation.^[67]

Political

Political decentralization signifies a reduction in the authority of national governments over policymaking. This process is accomplished by the institution of reforms that either delegate a certain degree of meaningful decision-making autonomy to sub-national tiers of government,^[68] or grant citizens the right to elect lower-level officials, like local or regional representatives.^[69] Depending on the country, this may require [constitutional](#) or [statutory](#) reforms, the development of new [political parties](#), increased power for [legislatures](#), the creation of local political units, and encouragement of [advocacy groups](#).^[38]

A [national government](#) may decide to decentralize its authority and responsibilities for a variety of reasons. Decentralization reforms may occur for administrative reasons, when government officials decide that certain responsibilities and decisions would be handled best at the regional or local level. In democracies, traditionally [conservative](#) parties include political decentralization as a directive in their platforms because rightist parties tend to advocate for a decrease in the role of central government. There is also strong evidence to support the idea that government stability increases the probability of political decentralization, since instability brought on by [gridlock](#) between opposing parties in legislatures often impedes a government's overall ability to enact sweeping reforms.^[68]

The rise of regional [ethnic parties](#) in the national politics of [parliamentary democracies](#) is also heavily associated with the implementation of decentralization reforms.^[68] Ethnic parties may endeavor to transfer more autonomy to their respective regions, and as a partisan strategy, ruling parties within the central government may cooperate by establishing regional assemblies in order to curb the rise of ethnic parties in national elections.^[68] This phenomenon famously occurred in 1999, when the United Kingdom's [Labour Party](#) appealed to Scottish constituents by creating a semi-autonomous [Scottish Parliament](#) in order to neutralize the threat from the increasingly popular [Scottish National Party](#) at the national level.^[68]

In addition to increasing the administrative efficacy of government and endowing citizens with more power, there are many projected advantages to political decentralization. Individuals who take advantage of their right to elect local and regional authorities have been shown to have more positive attitudes toward politics,^[70] and increased opportunities for civic decision-making through [participatory democracy](#) mechanisms like public consultations and participatory budgeting are believed to help legitimize government institutions in the eyes of marginalized groups.^[71] Moreover, political decentralization is perceived as a valid means of protecting marginalized communities at a local level from the detrimental aspects of development and [globalization](#) driven by the state, like the degradation of local customs, codes, and beliefs.^[72] In his 2013 book, [Democracy and Political Ignorance](#), [George Mason University](#) law professor [Ilya Somin](#) argued that political decentralization in a [federal](#) democracy confronts the widespread issue of political ignorance by allowing citizens to engage in [foot voting](#), or moving to other jurisdictions with more favorable laws.^[73] He cites [the mass migration](#) of over one million southern-born African Americans to the North or the West to evade discriminatory [Jim Crow laws](#) in the late 19th century and early 20th century.^[73]

The [European Union](#) follows the principle of [subsidiarity](#), which holds that decision-making should be made by the most local competent authority. The EU should decide only on enumerated issues that a local or member state authority cannot address themselves. Furthermore, enforcement is exclusively the domain of member states. In Finland, the [Centre Party](#) explicitly supports decentralization. For example, government departments have been moved from the capital Helsinki to the provinces. The centre supports substantial subsidies that limit potential economic and political centralization to Helsinki.

Political decentralization does not come without its drawbacks. A study by Fan concludes that there is an increase in corruption and [rent-seeking](#) when there are more vertical tiers in the government, as well as when there are higher levels of subnational government employment.^[74] Other studies warn of high-level politicians that may intentionally deprive regional and local authorities of power and resources when conflicts arise.^[72] In order to combat these negative forces, experts believe that political decentralization should be supplemented with other conflict management mechanisms like [power-sharing](#), particularly in regions with ethnic tensions.^[71]

Administrative

Four major forms of administrative decentralization have been described.^{[75][76]}

- Deconcentration, the weakest form of decentralization, shifts responsibility for decision-making, finance and implementation of certain public functions^[77] from officials of central governments to those in existing districts or, if necessary, new ones under direct control of the central government.
- [Delegation](#) passes down responsibility for decision-making, finance and implementation. It involves the creation of public-private enterprises or corporations, or of "authorities", special projects or service

districts. All of them will have a great deal of decision-making discretion and they may be exempt from civil service requirements and may be permitted to charge users for services.

- [Devolution](#) transfers responsibility for decision-making, finance and implementation of certain public functions to the sub-national level, such as a regional, local, or state government.
- [Divestment](#), also called [privatization](#), may mean merely contracting out services to private companies. Or it may mean relinquishing totally all responsibility for decision-making, finance and implementation of certain public functions. Facilities will be sold off, workers transferred or fired and private companies or non-for-profit organizations allowed to provide the services.^[78] Many of these functions originally were done by private individuals, companies, or associations and later taken over by the government, either directly, or by regulating out of business entities which competed with newly created government programs.^[79]

Fiscal

Fiscal decentralization means decentralizing revenue raising and/or expenditure of moneys to a lower level of government while maintaining financial responsibility.^[75] While this process usually is called [fiscal federalism](#), it may be relevant to unitary, federal, or confederal governments. Fiscal federalism also concerns the "vertical imbalances" where the central government gives too much or too little money to the lower levels. It actually can be a way of increasing central government control of lower levels of government, if it is not linked to other kinds of responsibilities and authority.^{[80][81][82]}

Fiscal decentralization can be achieved through user fees, user participation through monetary or labor contributions, expansion of local property or sales taxes, intergovernmental transfers of central government tax monies to local governments through [transfer payments](#) or [grants](#), and authorization of municipal borrowing with national government loan guarantees. Transfers of money may be given conditionally with instructions or unconditionally without them.^{[75][83]}

Market

Market decentralization can be done through privatization of public owned functions and businesses, as described briefly above. But it also is done through [deregulation](#), the abolition of restrictions on businesses competing with government services, for example, postal services, schools, garbage collection. Even as private companies and corporations have worked to have such services contracted out to or privatized by them, others have worked to have these turned over to non-profit organizations or associations.^[75]

Since the 1970s there has been deregulation of some industries, like banking, trucking, airlines and telecommunications which resulted generally in more competition and lower prices.^[84] According to [Cato Institute](#), an American libertarian think-tank, in some cases deregulation in some aspects of an industry were offset by increased regulation in other aspects, the electricity industry being a prime example.^[85] For example, in banking, Cato Institute believes some deregulation allowed banks to compete across state lines, increasing consumer choice, while an actual increase in regulators and regulations forced banks to do business the way central government regulators commanded, including making loans to individuals incapable of repaying them, leading eventually to the [financial crisis of 2007–2008](#).^{[86][unreliable source?]}

One example of economic decentralization, which is based on a libertarian socialist model, is [decentralized economic planning](#). Decentralized planning is a type of economic system in which decision-making is distributed amongst various economic agents or localized within production agents. An example of this method in practice is in [Kerala, India](#) which experimented in 1996 with [the People's Plan campaign](#).^[87]

Some argue that government [standardisation](#) in areas from [commodity market](#), [inspection](#) and [testing procurement bidding](#), [building codes](#), [professional](#) and [vocational education](#), [trade certification](#), [safety](#), etc. are necessary.^[citation needed] Emmanuelle Auriol and Michel Benaim write about the "comparative benefits" of decentralization versus government regulation in the setting of standards. They find that while there may be a need for public regulation if public safety is at stake, private creation of standards usually is better because "regulators or 'experts might misrepresent consumers' tastes and needs." As long as companies are averse to incompatible standards, standards will be created that satisfy needs of a modern economy.^[88]

Environmental

Central governments themselves may own large tracts of land and control the forest, water, mineral, wildlife and other resources they contain. They may manage them through government operations or leasing them to private businesses; or they may neglect them to be exploited by individuals or groups who defy non-enforced laws against exploitation. It also may control most private land through land-use, zoning, environmental and other regulations.^[89] Selling off or leasing lands can be profitable for governments willing to relinquish control, but such programs can face public scrutiny because of fear of a loss of heritage or of environmental damage. Devolution of control to regional or local governments has been found to be an effective way of dealing with these concerns.^{[90][91]} Such decentralization has happened in India^[92] and other third world nations.^[93]

Ideological decentralization

Libertarian socialism

[Libertarian socialism](#) is a [political philosophy](#) that promotes a non-hierarchical, non-bureaucratic society without [private property](#) in the [means of production](#). Libertarian socialists believe in converting present-day private [productive property](#) into [common](#) or [public goods](#).^[95] Libertarian socialism is opposed to coercive forms of social organization. It promotes [free association](#) in place of government and opposes the social relations of capitalism, such as [wage labor](#).^[96] The term *libertarian socialism* is used by some socialists to differentiate their philosophy from [state socialism](#),^{[97][98]} and by some as a synonym for [left anarchism](#).^{[99][100][101]}

Accordingly, libertarian socialists believe that "the exercise of [power](#) in any institutionalized form – whether economic, political, religious, or sexual – brutalizes both the wielder of power and the one over whom it is exercised".^[102] Libertarian socialists generally place their hopes in decentralized means of [direct democracy](#) such as [libertarian municipalism](#), citizens' assemblies, or [workers' councils](#).^[103] Libertarian socialists are strongly critical of coercive institutions, which often leads them to reject the legitimacy of the state in favor of anarchism.^[104] Adherents propose achieving this through decentralization of political and economic power, usually involving the socialization of most large-scale [private property](#) and enterprise (while retaining respect for [personal property](#)). Libertarian socialism tends to deny the legitimacy of most forms of economically significant private property, viewing capitalist property relations as forms of domination that are antagonistic to individual freedom.^{[105][106]}

Political philosophies commonly described as libertarian socialist include most varieties of [anarchism](#) (especially [anarcho-communism](#), [anarchist collectivism](#), [anarcho-syndicalism](#),^[107] [social anarchism](#) and [mutualism](#))^[108] as well as [autonomism](#), [communalism](#), participism, [libertarian Marxist](#) philosophies such as [council communism](#) and [Luxemburgism](#),^[109] and some versions of [utopian socialism](#)^[110] and [individualist anarchism](#).^{[111][112][113]} For [Murray Bookchin](#) "In the modern world, anarchism first appeared as a movement of the peasantry and yeomanry against declining feudal institutions. In Germany its foremost spokesman during the Peasant Wars was [Thomas Muenzer](#); in England, Gerrard Winstanley, a leading participant in the Digger movement. The concepts held by Muenzer and Winstanley were superbly attuned to the needs of their time – a historical period when the majority of the population lived in the countryside and when the most militant revolutionary forces came from an agrarian world. It would be painfully academic to argue whether Muenzer and Winstanley could have achieved their ideals. What is of real importance is that they spoke to their time; their anarchist concepts followed naturally from the rural society that furnished the bands of the peasant armies in Germany and the New Model in England."^[114] The term "anarchist" first entered the English language in 1642, during the [English Civil War](#), as a [term of abuse](#), used by [Royalists](#) against their [Roundhead](#) opponents.^[115] By the time of the [French Revolution](#) some, such as the [Enragés](#), began to use the term positively,^[116] in opposition to [Jacobin](#) centralisation of power, seeing "revolutionary government" as [oxymoronic](#).^[115] By the turn of the 19th century, the English word "anarchism" had lost its initial negative connotation.^[115]

For [Pierre-Joseph Proudhon](#), [mutualism](#) involved creating "[industrial democracy](#)", a system where workplaces would be "handed over to democratically organised workers' associations . . . We want these associations to be models for agriculture, industry and trade, the pioneering core of that vast federation of companies and societies woven into the common cloth of the democratic social Republic."^[117] He urged "workers to form themselves into democratic societies, with equal conditions for all members, on pain of a relapse into feudalism." This would result in "Capitalistic and proprietary exploitation, stopped everywhere, the wage system abolished, equal and just exchange guaranteed."^[118] Workers would no longer sell their labour to a capitalist but rather work for themselves in co-operatives. [Anarcho-communism](#) calls for a [confederal](#) form in relationships of mutual aid and [free association](#) between communes as an alternative to the [centralism](#) of the [nation-state](#). [Peter Kropotkin](#) thus suggested that "Representative government has accomplished its historical mission; it has given a mortal blow to court-rule; and by its debates it has awakened public interest in public questions. But to see in it the government of the future socialist society is to commit a gross error. Each economic phase of life implies its own political phase; and it is impossible to touch the very basis of the present economic life-private property – without a corresponding change in the very basis of the political organization. Life already shows in which direction the change will be made. Not in increasing the powers of the State, but in resorting to free organization and free federation in all those branches which are now considered as attributes of the State."^[119] When the [First Spanish Republic](#) was established in 1873 after the abdication of King Amadeo, the first president, Estanislao Figueras, named [Francesc Pi i Margall](#) Minister of the Interior. His acquaintance with Proudhon enabled Pi to warm relations between the Republicans and the socialists in Spain. Pi i Margall became the principal translator of Proudhon's works into Spanish^[120] and later briefly became president of Spain in 1873 while being the leader of the Democratic Republican Federal Party. According to [George Woodcock](#) "These translations were to have a profound and lasting effect on the development of Spanish anarchism after 1870, but before that time Proudhonian ideas, as interpreted by Pi, already provided much of the inspiration for the federalist movement which sprang up in the early 1860s."^[121] According to the [Encyclopædia Britannica](#) "During the Spanish revolution of 1873, Pi y Margall [attempted to establish a decentralized, cantonalist political system](#) on Proudhonian lines."^[122]

To date, the best-known examples of an anarchist communist society (i.e., established around the ideas as they exist today and achieving worldwide attention and knowledge in the historical canon), are the anarchist territories

during the [Spanish Revolution](#)^[123] and the [Makhnovshchina](#) during the [Russian Revolution](#). Through the efforts and influence of the [Spanish Anarchists](#) during the [Spanish Revolution](#) within the [Spanish Civil War](#), starting in 1936 anarchist communism existed in most of Aragon, parts of the Levante and Andalusia, as well as in the stronghold of [Anarchist Catalonia](#) before being crushed by the combined forces of [the regime that won the war](#), [Hitler](#), [Mussolini](#), [Spanish Communist Party](#) repression (backed by the USSR) as well as economic and armaments blockades from the capitalist countries and the [Second Spanish Republic](#) itself.^[124] During the Russian Revolution, anarchists such as [Nestor Makhno](#) worked to create and defend – through the [Revolutionary Insurgent Army of Ukraine](#) – anarchist communism in Ukraine from 1919 before being conquered by the Bolsheviks in 1921. Several libertarian socialists, notably [Noam Chomsky](#) among others, believe that anarchism shares much in common with certain variants of Marxism (see [libertarian Marxism](#)) such as the [council communism](#) of Marxist [Anton Pannekoek](#). In Chomsky's [Notes on Anarchism](#),^[125] he suggests the possibility "that some form of [council communism](#) is the natural form of [revolutionary socialism](#) in an [industrial](#) society. It reflects the belief that democracy is severely limited when the industrial system is controlled by any form of autocratic elite, whether of owners, managers, and technocrats, a '[vanguard](#)' party, or a State bureaucracy."^[125]

Economic decentralization

Organizational structure of a firm

In [managerial economics](#), the [principal-agent problem](#) is a challenge faced by every firm.^[126] In response to these incentive and information conflicts, a firm can either [centralize](#) their [organizational structure](#) by concentrating decision-making to upper management, or decentralize their [organizational structure](#) by delegating authority throughout the organization.^[127] The delegation of authority comes with a basic trade-off: while it can increase efficiency and information flow, the central authority consequentially suffers a loss of control.^[128] However, through creating an environment of trust and allocating authority formally in the firm, coupled with a stronger [rule of law](#) in the geographical location of the firm, the negative consequences of the trade-off can be minimized.^[129]

In having a decentralized organizational structure, a firm can remain agile to external shocks and competing trends. Decision-making in a centralized organization can face information flow inefficiencies and barriers to effective communication which decreases the speed and accuracy in which decisions are made. A decentralized firm is said to hold greater flexibility given the efficiency in which it can analyze information and implement relevant outcomes.^[130] Additionally, having decision-making power spread across different areas allows for local knowledge to inform decisions, increasing their relevancy and implementational effectiveness.^[131]

Decentralization also impacts [human resource management](#). The high level of individual agency that workers experience within a decentralized firm can create job enrichment. Studies have shown this enhances the development of new ideas and innovations given the sense of involvement that comes from responsibility.^[132] The impacts of decentralization on [innovation](#) are furthered by the ease of information flow that comes from this organizational structure. With increased knowledge sharing, workers are more able to use relevant information to inform decision-making.^[133] These benefits are enhanced in firms with skill-intensive environments. Skilled workers are more able to analyze information, they pose less risk of information duplication given increased communication abilities, and the productivity cost of multi-tasking is lower. These outcomes of decentralization make it a particularly effective organizational structure for entrepreneurial and competitive firm environments, such as [start-up companies](#). The flexibility, efficiency of information flow and higher worker autonomy complement the rapid growth and innovation seen in successful startup companies.^[134]

Free market

Free market ideas popular in the 19th century such as those of [Adam Smith](#) returned to prominence in the 1970s and 1980s. [Austrian School](#) economist [Friedrich von Hayek](#) argued that free markets themselves are decentralized systems where outcomes are produced without explicit agreement or coordination by individuals who use prices as their guide.^[135] Eleanor Doyle writes that "[e]conomic decision-making in free markets is decentralized across all the individuals dispersed in each market and is synchronized or coordinated by the price system," and holds that an individual right to property is part of this decentralized system.^[136] Criticizing central government control, Hayek wrote in [The Road to Serfdom](#):

There would be no difficulty about efficient control or planning were conditions so simple that a single person or board could effectively survey all the relevant facts. It is only as the factors which have to be taken into account become so numerous that it is impossible to gain a synoptic view of them that decentralization becomes imperative.^[137]

According to [Bruce M. Owen](#), this does not mean that all firms themselves have to be equally decentralized. He writes: "markets allocate resources through arms-length transactions among decentralized actors. Much of the time, markets work very efficiently, but there is a variety of conditions under which firms do better. Hence, goods and services are produced and sold by firms with various degrees of horizontal and vertical integration." Additionally, he writes that the "economic incentive to expand horizontally or vertically is usually, but not always, compatible with the social interest in maximizing long-run consumer welfare."^[138]

It is often claimed that free markets and private property generate centralized monopolies and other ills; free market advocates counter with the argument that government is the source of monopoly.^[139] Historian [Gabriel Kolko](#) in

his book *The Triumph of Conservatism* argued that in the first decade of the 20th century businesses were highly decentralized and competitive, with new businesses constantly entering existing industries. In his view, there was no trend towards concentration and monopolization. While there was a wave of mergers of companies trying to corner markets, they found there was too much competition to do so. According to Kolko, this was also true in banking and finance, which saw decentralization as leading to instability as state and local banks competed with the big [New York City](#) firms. He argues that, as a result, the largest firms turned to the power of the state and worked with leaders like [United States Presidents Theodore Roosevelt, William H. Taft and Woodrow Wilson](#) to pass as "progressive reforms" centralizing laws like [The Federal Reserve Act](#) of 1913 that gave control of the monetary system to the wealthiest bankers; the formation of monopoly "public utilities" that made competition with those monopolies illegal; federal inspection of meat packers biased against small companies; extending [Interstate Commerce Commission](#) to regulating telephone companies and keeping rates high to benefit [AT&T](#); and using the [Sherman Antitrust Act](#) against companies which might combine to threaten larger or monopoly companies.^{[140][141]} D. T. Armentano, writing for the [Cato Institute](#), argues that when government licensing, franchises, and other legal restrictions create monopoly and protect companies from open competition, deregulation is the solution.^[142]

Author and activist [Jane Jacobs](#)'s influential 1961 book *The Death and Life of American Cities* criticized large-scale redevelopment projects which were part of government-planned decentralization of population and businesses to suburbs. She believed it destroyed cities' economies and impoverished remaining residents.^[143] Her 1980 book *The Question of Separatism: Quebec and the Struggle over Sovereignty* supported secession of [Quebec](#) from [Canada](#).^[144] Her 1984 book *Cities and the Wealth of Nations* proposed a solution to the problems faced by cities whose economies were being ruined by centralized national governments: decentralization through the "multiplication of sovereignties", meaning an acceptance of the right of cities to secede from the larger nation states that were greatly limiting their ability to produce wealth.^{[145][146]}

Technological decentralization

Technological decentralization can be defined as a shift from concentrated to distributed modes of production and consumption of goods and services.^[147] Generally, such shifts are accompanied by transformations in technology and different technologies are applied for either system. Technology includes tools, materials, skills, techniques and processes by which goals are accomplished in the public and private spheres. Concepts of decentralization of technology are used throughout [all types of technology](#), including especially [information technology](#) and [appropriate technology](#).

Technologies often mentioned as best implemented in a decentralized manner, include: water purification, delivery and waste water disposal,^{[148][149]} agricultural technology^[150] and energy technology.^{[151][152]} Advancing technology may allow decentralized, privatized and free market solutions for what have been public services, such utilities producing and/or delivering power, water, mail, telecommunications and services like consumer product safety, money and banking, medical licensing and detection and metering technologies for highways, parking, and auto emissions.^[153]^[clarification needed] However, in terms of technology, a clear distinction between fully centralized or decentralized technical solutions is often not possible and therefore finding an optimal degree of centralization difficult from an [infrastructure planning](#) perspective.^[154]

Information technology

Information technology encompasses computers and computer networks, as well as information distribution technologies such as television and telephones. The whole [computer industry](#) of [computer hardware](#), [software](#), [electronics](#), [internet](#), [telecommunications equipment](#), [e-commerce](#) and [computer services](#) are included.^[155]

Executives and managers face a constant tension between centralizing and decentralizing information technology for their organizations. They must find the right balance of centralizing which lowers costs and allows more control by upper management and decentralizing which allows sub-units and users more control. This will depend on analysis of the specific situation. Decentralization is particularly applicable to business or management units which have a high level of independence, complicated products and customers, and technology less relevant to other units.^[156]

Information technology applied to government communications with citizens, often called [e-Government](#), is supposed to support decentralization and democratization. Various forms have been instituted in most nations worldwide.^[157]

The [internet](#) is an example of an extremely decentralized network, having no owners at all (although some have argued that this is less the case in recent years^[158]). "No one is in charge of internet, and everyone is." As long as they follow a certain minimal number of rules, anyone can be a service provider or a user. Voluntary boards establish protocols, but cannot stop anyone from developing new ones.^[159] Other examples of open source or decentralized movements are [Wikis](#) which allow users to add, modify, or delete content via the internet.^[160] [Wikipedia](#) has been described as decentralized.^[161] [Smartphones](#) have greatly increased the role of decentralized [social network services](#) in daily lives worldwide.^[162]

Decentralization continues throughout the industry, for example as the decentralized architecture of wireless routers installed in homes and offices supplement and even replace phone companies' relatively centralized long-range cell towers.^[163]

Inspired by system and [cybernetics](#) theorists like [Norbert Wiener](#), [Marshall McLuhan](#) and [Buckminster Fuller](#), in the 1960s [Stewart Brand](#) started the [Whole Earth Catalog](#) and later computer networking efforts to bring [Silicon Valley](#) computer technologists and entrepreneurs together with countercultural ideas. This resulted in ideas like [personal computing](#), [virtual communities](#) and the vision of an "electronic frontier" which would be a more decentralized, egalitarian and free-market libertarian society. Related ideas coming out of Silicon Valley included the free software and creative commons movements which produced visions of a "networked [information economy](#)".^[164]

Because human interactions in [cyberspace](#) transcend physical geography, there is a necessity for new theories in legal and other rule-making systems to deal with decentralized decision-making processes in such systems. For example, what rules should apply to conduct on the global digital network and who should set them? The laws of which nations govern issues of internet transactions (like seller disclosure requirements or definitions of "fraud"), copyright and trademark?^[165]

Centralization and re-decentralization of the Internet

[The New Yorker](#) reports that although the Internet was originally decentralized, in recent years it has become less so: "a staggering percentage of communications flow through a small set of corporations – and thus, under the profound influence of those companies and other institutions [...] One solution, espoused by some programmers, is to make the Internet more like it used to be – less centralized and more distributed."^[158]

Examples of projects that attempt to contribute to the re-decentralization of the Internet include [ArkOS](#), [Diaspora](#), [FreedomBox](#), [IndieWeb](#), [Namecoin](#), SAFE Network, twtxt and [ZeroNet](#) as well as advocacy group [Redecentralize.org](#), which provides support for projects that aim to make the Web less centralized.^[158]

In an interview with [BBC Radio 5 Live](#) one of the co-founders of Redecentralize.org explained that:

"As we've gone on there's been more and more internet traffic focused through particular nodes such as Google or Facebook. [...] Centralised services that hold all the user data and host it themselves have become increasingly popular because that business model has worked. As the Internet has become more mass market, people are not necessarily willing or knowledgeable to host it themselves, so where that hosting is outsourced it's become the default, which allows a centralization of power and a centralization of data that I think is worrying."^[166]

Blockchain technology, *See also:* [Web3](#)

In blockchain, decentralization refers to the transfer of control and decision-making from a centralized entity (individual, organization, or group thereof) to a distributed network. Decentralized networks strive to reduce the level of trust that participants must place in one another, and deter their ability to exert authority or control over one another in ways that degrade the functionality of the network.^[167]

[Bitcoin](#) is the original implementation of a [blockchain](#) where [proof-of-work](#) is used as a means of establishing decentralized consensus (aka. [Nakamoto consensus](#)), thus enabling the uniqueness of its intrinsic digital asset and utility as a scarce [cryptocurrency](#).

Decentralized protocols, applications, and ledgers (used in [Web3](#)^{[168][169]}) could be more difficult for governments to control, censor, or regulate as has been seen with [BitTorrent](#).^{[170][171]}

Appropriate technology

"[Appropriate technology](#)", originally described as "intermediate technology" by economist [E. F. Schumacher](#) in *Small Is Beautiful: A Study of Economics As If People Mattered*, is generally recognized as encompassing technologies that are small-scale, decentralized, [labor-intensive](#), energy-efficient, [environmentally sound](#), and locally controlled.^{[172][*better source needed*]}

Criticism

Factors hindering decentralization include weak local administrative or technical capacity, which may result in inefficient or ineffective services; inadequate financial resources available to perform new local responsibilities, especially in the start-up phase when they are most needed; or inequitable distribution of resources.^[173] Decentralization can make national policy coordination too complex; it may allow local elites to capture functions; local cooperation may be undermined by any distrust between private and public sectors; decentralization may result in higher enforcement costs and conflict for resources if there is no higher level of authority.^[174] Additionally, decentralization may not be as efficient for standardized, routine, network-based services, as opposed to those that need more complicated inputs. If there is a loss of [economies of scale](#) in procurement of labor or resources, the expense of decentralization can rise, even as central governments lose control over financial resources.^[75]

Other challenges, and even dangers, include the possibility that corrupt local elites can capture regional or local power centers, while constituents lose representation; patronage politics will become rampant and civil servants feel compromised; further necessary decentralization can be stymied; incomplete information and hidden decision-

making can occur up and down the hierarchies; centralized power centers can find reasons to frustrate decentralization and bring power back to themselves. [\[citation needed\]](#)

It has been noted that while decentralization may increase "productive efficiency" it may undermine "allocative efficiency" by making redistribution of wealth more difficult. Decentralization will cause greater disparities between rich and poor regions, especially during times of crisis when the national government may not be able to help regions needing it. [\[175\]](#)

Solutions

The literature identifies the following eight essential preconditions that must be ensured while implementing decentralization in order to avert the "dangers of decentralization": [\[176\]](#)

1. Social Preparedness and Mechanisms to Prevent Elite Capture
2. Strong Administrative and Technical Capacity at the Higher Levels
3. Strong Political Commitment at the Higher Levels
4. Sustained Initiatives for Capacity-Building at the Local Level
5. Strong Legal Framework for Transparency and Accountability
6. Transformation of Local Government Organizations into High Performing Organizations
7. Appropriate Reasons to Decentralize: Intentions Matter
8. Effective Judicial System, Citizens' Oversight and Anti-corruption Bodies to prevent Decentralization of Corruption

Yorum

Temel olarak iki farklı yönetim modeli vardır. Tek merkezli, birey odaklı olarak yapılabilir. Tek veya çok merkezli modeller, Kuvvet Ayrılığı da bir yönetimi bir taraftan olan, kişiyi bırakılmayan yönetim modelleridir.

Bir yönetici grup, toplanır bir karar alır, bu tek adam kararı ile de olabilir, bunun yapılması için memurlar vardır ve işçi, köylü, kısaca işi yapacak olanlara emrederler. Kendileri çoban, lider, bilen olup, alınan karar kutsal gibi tanımlanır, ortak akıl, toplum görüşü, amir görüşü denilerek bir kişi olarak hücum yerine topluma itiraz olmaması içindir. Din adamları bu dayanağı, kutsal kitap adı altında, kendi istediklerini bir şekilde kutsal boyuta getirip, itiraz edilemez boyuta sokarlar. Buna karşı çıkmak, din dışı olmak, aforoz edilmektir.

Buna karşın Kuran temelinde, biz bilgi, uyarı veririz, peygamberin yaptığı gibi, rıza ve uygulama bireye aittir, sorumlusu ve ceza veya ödül alacak olan da bireydir. Birey merkezlidir.

Bunun uygun olanı yok mudur denilirse, etik ilkelere uymak en önemlisidir. Etik, doğru nedir ve ne yapmalıyım sorgusu yaparken, suç ve ceza yapılmaması gereken ise zarar ve zulüm olduğu için belirgindir. Etik bir ilkedir, prensipler duruma göre uyarlanmalıdır.

Suç kanunlarda yazılı somut olaylardır, yorum, kıyas ve geleneklere dayandırılmaz, doğrudan veri, olaya somut olarak bakılır. Şüphe de suç olmaz. Ayrıca düzenlemelere uymamak suç kapsamında olmadığı için, kişi yaptıkları davranışlarda zarar oluşturmadıkça hür ve bağımsızdır. Örneğin toplantı ve gösterişler, mitingler yasaklanamaz, sadece belirli yerler gösterilmelidir. Ayrıca suç niteliği taşıması da kabul edilemez. Yoksa gösteri ve toplantı yapılamaz değil, suç olunca ancak engellenebilir.

Kısaca ülkemiz geniş anlamda ademi merkezizetçilik vardır, ancak kamu ve devlet nizamı bir yapı üzerinde olup, bunlarda yoktur. Her bireyin ise itiraz hakkı vardır, kolluk kuvvetleri birey hakkı boyutunda düzeni sağlamalıdır. Zor kullanma kabul edilemez, bireyin yaklaşımına uygun olmalıdır, kişi silah kullanırsa, polis o şekilde kullanabilir, önce ihtar, sonra havaya ve sonra ayağına ateş açar, ancak terör ise doğrudan hedef almaktadır.

Genel yapı olarak, Osmanlı dahil, birey kendisine verilen vatandaşlık hakkı üzerinde bir sorgusu olmaz, ancak zarar ve zorbalık yapar, düzene karşı çıkar ise o zaman kanunların yazdığı hususları, suçları işlerse takip edilir. Belirli hududa girmemesi gerekir.

Bir dernekte öncelikle üye olmak için belirli bir görüş ve uzmanlık istenilmektedir. Kendi görüşlerinde olmayan alınmaz. Seçim ile yönetime gelenler belirli hizmeti, daha doğrusu kontrolü yapmalıdır. "Bizim istediğimiz olmayan yapılamaz" genel bir yaklaşımdır. Kanun derneklerin bir insan ile aynı görüşte olduğu, bir üstünlük taşımadığını vurgular. Üye olanlarda

bu çerçevede olmalı, reddetme demek dışlanması ve atılmasıdır. Zamanımızda partiler, tek başkan tarafından seçildiği için, dernek gibidir, *Genel Başkanına karşı çıkılmaz* kuralı geçerlidir. Farklı görüşler ancak Genel Başkanına ayrıca gidip, özel ikna ile olasıdır.

Azınlıkların bu yapıda yer olmadığı için, azınlıklarda kendilerine ayrı dernek kurarlar, bu belirli bir yönetim ile çatışması durumunda kapatılması için bir gerekçe olacaktır, çünkü yasalar eşitlik, kardeşlik temelindedir.

Bir reklam ve bir sektör oluşturulur, kazanmak için bir kulis ve etkinlik oluşturulur. Ben daha fazlasını yapacağım şeklinde önerilerdir, başa gelince unutulur, seçime doğru hatırlanan tekliflerdir. Bu yapılarda, gelir getirici işler, belirli oy verenlere açık teklif ile verilir. Devlet denetimini yapmaz ise içte kalır. Birçok Belediye bu şekilde çalışmaktadır, ancak bir ihbar, menfaati yenen kendilerinden biri, ayrıca tekliflerde usule uygun yapılmaz ise, genel denetime takılır, niye beceriksiz kişileri çalıştırıyorsun diye içte kızılır, neden yapıldı diye sorgu olmaz.

Yüksek Enflasyon olduğu zamanlarda yaklaşımlar bizden sizden oluşumuna göre farklıdır. Bizden olanlara, özel izin ile kredi verilir. 1994 yıllarında dışardan IMF alınanlar %40 faiz ile kredi verilmiş, enflasyon %79, banka faizleri de %180 civarında olduğu dikkate alınınca, bu firmalar fabrikayı yapmış, satış ile bedel ödemeye çalışmışlardır. Ödeme güçlüğü çekince de Danıştay bu türde ödenmeyenden ancak %50 faiz alınabilir kararı nedeniyle, ödemeler ertelenmiştir. Ayrıca amortisman payı, her harcamada %20-25 vergiden düşeceği için, bu ödemeler yapılmadan, Hazineye geri ödeme de alınmıştır, bu şekilde 4-5 yılda bir ana para kadar geri ödeme alınmış, çift ödeme olmuştur. Arada olan açık ise Banka Hizmet Zararı olarak karşılanmıştır. Pamukkale Üniversitesi olarak yapı, işlet ve devret modeli ile Halk Bankasından 1milyon dolar MRI için kredi mektubu alınmış, 18000 çekim karşılığı ödenmiştir. 3,500 milyon dolar bir hizmet olması, sonra denetlemede 12,000 dolardan az olmaz, burada bir usulsüzlük vardır denilerek davalar olmuş, kanun ve nizamla uygundur diyerek beraat edilmiştir. Bu sistem uygulanan bir sistemdir. Şimdiki ekonomik yapıda, bu genel olarak duyurularak yapılmaktadır, gerçek faiz ile kredi faizi ayrı tutulmaktadır. İtiraz edenler o dönemlerde bazı firmalara (Koç, Sabancı gibi) bu krediler için evet diyenler olması enteresandır. Kemal Derviş 36 Milyar dolar getirmiş, bu şekilde firmalara dağıtılmıştır. Ecevit karşı çıkmış, patron Cumhurbaşkanıdır, Anayasayı oku denilmiştir. Erbakan da karşı çıkanlar arasında olmuştur.

Ayrıcalıklı olarak, eşitlik değil, menfaatle özel ve özgün yaklaşım istenir, verecekleri boyutta sadece ideolojidir. Kürtlerin genetik yapısı Orta-Asya ve özgün Türk Boylarıdır, Anadolu coğrafyasında 7 farklı eklemeli dilden farklı yapıda konuşular. Hattuşaş benzeri bir yapıdır. Avrupa'da, Türkiye'de olduğu gibi, kaynak aktarılanlar dışında olanlar, Türk benliğini ister, çünkü var oluşları bu sayededir. Irak, Suriye örneği görüldüğü gibi, Vatan ile bütünleşmek isterler. Suriye Kuzeyinde bir kanton devlet, Irak yapısında 3 bölünen yapı ile kontrol etmek isteyen ilk planda Rusya, şimdi Amerika Birleşik Devletleri, bu kışkırtmayı her türlü destek ile yapmaktadırlar. Milyonlarca dolar akıtılmaktadır.

Öcalan bu kanton yapısını önermiş, kitaplaştırmış, ama sonra ana devlet Türkiye demiştir, silah bırakın dediği için dışlanmış, eski sözleri kullanılmaktadır. Asimetrik yapının faydası olamaz, bölünen yapı fakirlik demektir. Avrupa Birliği, hatta Büyük Britanya, farklı devletler olsa bile, her biri kararında özel, özgündür, katılmamaktadır.

Politik olarak Afrika bir örnek olarak tarihte, böl, yönet ve birbirini katletmesini sağla olmuştur. Tutsiler ve Hotantolar kardeş bağları var iken, birbirlerini 5-6 milyon öldürmüş, Belçika bakmıştır. Tüm Afrika benzer yapı olmaktadır. Kölelik zamanında İngiliz Livingstone araştırma yapmak için, üç hilal bayrağını taşıyarak inceleme yaptığı söylenir. Suriye'de 676 kabileyi, genel yönetim kabileler ile olduğu için, Amerika toplamış ve Mısır ile Suudi Arabistan yönetiminde ve onlardan kaynak alarak birleşmesini istemiştir. Hepsi Türkiye demiş,

Osmanlıyı sevmezsiniz denilince, o bizim varlığımızı sağladı demişlerdir. Burada en çok Türkiye diyen Hristiyan ve Ateşe tapanlar olmuştur.

Ademi Merkeziyetçiliğin başlıca özellikleri:

- Etnik grup olması: İnsanlar arasında etnik grup kabul edilemez, zenci, beyaz ayrımının açtığı felaketler ortada, burada bir genetik tanımlama da doğru değil, sadece buldukları yerin anlamı vardır. Bir Amerikalı genetik profesörünün sözel söylediğine göre, Ermeniler, tüm genetik haritalamasını çıkarmışlar, öncül Türk kavimleri çıkmıştır. Bu ayırım bir fitnedir, kabul edilemez. Genetik RNA ile tüm insan türü tek bir anne yumurta antijeninden kardeşliği ispatlıdır. Kardeş ama aynı karından doğmamıştır.
- Bölgeye göre olan yoğunluk: Suriyeli denilerek bir ikilem yaratılmaktadır, insanlar birlikte, kardeş ve eğitim dahil tüm imkanlar verilerek onlardan yararlanılmalıdır. Halen 60 milyar civarında girdi sağlanmış, oranın ekinleri, zeytinleri bizim tarafımızdan işlenip satılmaktadır, ayrıca en ucuz işgücü olmaktadır.
- Ülke kenarında farklı yapıda yönetimlerin olması: Düzen ve istikrar sağlanmayacağı için, bunlar karıştırılması istenilir. Yahudi, Filistin savaşı buna bir örnektir. Yunanistan ile aramızda çıkarılmak istenen de benzerdir.
- Ülke kaynaklarının devletin, yönetimin kontrolünde olması: Eşitlik değil, ayrımcılık istenmesi bir kargaşa çıkarılması istenilmektedir. Gelir tüm ülkeye dağıtılması daha adil iken, bu yer bizim şehirde ben ayrıcalık istiyorum demek haksızlık ötesi, birilerinin kaşındırması ile olmaktadır.
- Gelir dağıtımındaki yapılanma: Bir toplumda 3-12 farklı gelir düzeyi söylenebilir. Burada alt gelir düzeyinde olanlar, sıklıkla bir şekilde desteklenir. Sosyal Yardımlaşma kapsamında, sağlık ve bazı ortamlarda, kışın yakacak gibi durumlar için desteklenir. Ancak orta kesim, niye üst gelir düzeyi olmadığı açısından eğitim ile düzey atlama boyutu ile kışkırtılırlar. Sermaye sahibi bunun yaparken, hiç sermayesi olmayanın yapması beklenmez, ama onlar da kışkırtmaya gelirler. Daha önce söz edildiği gibi sermayedarın aldığı kredi faizi ile diğerlerinin aldıkları eşitlenirse, ortalama enflasyon yüksek olacak bu da alt sosyal düzeyde olanı ezecektir. Bu politika olarak mevcut yönetimi düşürmek olacak ve sermaye sahipleri, kendilerine ayrımcılık yapılmadığı için ilk onlar isteyeceklerdir.
- Kültür bir toplumda genellikle teknolojinin oluşturduğu bir sosyal yapı esaslarıdır: İnsanların bu yapıya hürmet etmesi ve devamlılığını sağlaması açısından bir kalıp olarak öğrenilmesi ve öğretilmesi, uygulanmasını isterler. Bu politik görüş olarak da sunulmaktadır. Bu bir kalıptır, bireyler bu kalıpta hapsedilemezler.
- Kendi yönetim isteklerinin hareketleri, politik eylemleri: Sıklıkla bazı görüşler süslenerek ortaya konulur. Ortada tenkit, aşağılama, karşı çıkma vardır, ama öneri yoktur.

Bağımsızlık güzel, ama zaten bağımsız kimse yoktur, cevabı olamaz. Bana ayrıcalık tanınsın denilir. Seçilen ve atanlar ayrılırlar, hizmet iken, amaç menfaat, kimin daha fazla kazanç temin etmesi olacaktır. Yargı, yalan denilerek mahkûm eder, ama çeşitli dokunulmazlık altında tekrar, tekrar söylenerek bir akılda kalıcı yapılır. Merkez Bankasında 367 Milyar dolar varken, bunun yerine 128 Milyar dolara ne oldu denilirse, iddia ispat bile edilemez, böyle rakam yoktur.

Çoğunlukla bağımsızlık isteyenler, ayrımcılık isterler. Söylenenlerin kanıta dayalı, somut delil olması gerekirken, soyut olması ile havada kalmaktadır.

NOT: Amerika ve Avrupa'nın yapmaya çalıştığı, etnik veya farklı görüşteki kişilerin etkin olması ile bir karar oluşturmayan bir yönetim istenilmektedir. Benzer yapı Amerika'da da vardır ama kararı Pentagon, başta Yahudi Lobileri almaktadır. Bu nedenle siyasi olarak farklı görüntüde varken, Başkan doğrudan bunların görüşleri ile hareket eder. Bu açıdan karar

başkanıdır, Senato ve Meclis bir görüş sunar, buna uymak veya uymamak Başkana aittir. Meclis Türkiye aleyhine kararlar almış, ama Pentagon kabul etmediği için görünüşte uygulanmıştır.

Sonunda söylenen “*Parlamentar Sistem*” azınlıklar ile yönetim yapmaktır. Türkiye bu şekilde çok yönetim görmüş, ama lider, dediğim dedik, Sorumsuz, yargılanamaz, Cumhurbaşkanı olmuş (Ecevit’e Anayasa Kitapçığı, Kenan Evren Yunanistan’ı NATO’ya alması gibi), hemen tamamıyla üst bürokratları imzalamadıkları için, yardımcıları, temsilciler ile geçici yönetildiği bu nedenle itiraz ve danıştaydan geri çevrilmeler gözlenmiştir.

Anayasa ve Yasalarda değişiklik olmamış, sadece seçimle gelen ve sorumlu olan şekilde yönetimde değişiklik olmuştur. Seçim ile yönetim farkı güçlerin elinde iken, bunun birleştiği anlaşılmaktadır. Yürütme, Yargı ve Yasama güçlerine bakılınca, Yürütme ve Yasama aynı yerden kaynaklanırken, Yürütme seçim ile ayrılmıştır. Ancak Yargı, yasama içinden seçimle iş başına gelen, yürütmenin etkisi için temsilci seçildiği görülmektedir. Bu Amerika dahil tüm ülkelerde de benzerdir.

Kısaca **Hakimiyet Milletindir** sözü, azınlıklar veya belirli sosyal güce özgü olmamalıdır, ekseriyetle seçimle başa gelenlerde olmalıdır. Gerçekte **hakimiyet bireydedir**, birey bunu çeşitli şekilde, bilgi, öğüt alır, danışmanlık yapar ama seçme ve kararlarında kendisi vererek kullanır, sorumluluk kendisinde olup, paylaşamaz, nakledemez.

Yönetimin farklı 4 tipi:

- 1) **De-konsantrasyon:** Doğrudan genel yönetim kontrolünde veya karar vermede bağımsızlık, bütçe, bazı kamu hizmetleri ve vatandaşa yaklaşımdır. Belediye Başkanlıkları örnek verilebilir.
  - 2) **Delege sistemi:** Seçimle seçilen delegeler ile yönetim seçilmesidir. Eskiden partiler delegeler tarafından milletvekili adayları oluşturulmakta idi. Şimdi Genel Başkan ve Genel Merkez oluşturduğu için, dikta yapısı hakimiyeti belirgin, halk seçtiği, oy verdiği kişileri bile tanımamaktadır.
  - 3) **Bazı yetkilerin devri:** Büyük marketlerin şubelerinde yetkiler daha geniş olmakta, bu eğer başarı durumu az olursa, üst yönetime değiştirme olanağı vermektedir. Seçim, nikah gibi durumlarda yetki devri olamaz.
  - 4) **Özel ve özgün kuruluşlar:** Bir firmanın hizmet üretenler, özellikle yardım sektöründe farklı yapıda olması olanaklı olmalıdır. Kâr amaçlı olmayan, sağlık sektöründe öne çıkmaktadır. Askıda ekmek bir örnek olarak sunulabilir. Bunun yönetimi belirli araçlarla da sağlanabilir.
- NOT: Hizmet sektöründe alıcı ve satıcı faktörler bölgesel farklı olacağı için bu açıdan daha perifer tercihi olmaktadır. O toplumun sevdikleri önemlidir.

Ekonomik (Fiskal)

Bir toplumda fakir olandan daha ziyade orta kesim, *benim niye yok* diyerek isyan edebilmektedir. Amerika’da 6-10 milyon kişi sokakta yatıp kalkmakta, 60 milyon kişi işsiz ve gelirsizdir, bunun yanında 300 milyon nüfus içinde toplam 100 milyonun sigortası yoktur. Zaten devlet sigortası azdır, diğer çoğunluğun özel sigortaları vardır. Kısaca sorun oluşmaması için, seviye altı (below-line) denilen kesim, asker veya devlet elemanı olursa gelir kazanabilir, yoksa işsizdir. Temelde tüm Dünyaya yayılan askerleri ile bir askeri yapı vardır ve yönetimde Pentagonun dediği olur. Amerika’da yönetsel 6-7 kesim etkin rol oynar; Başkanlık, Pentagon, Temsilci ve Senato, Jüri sistemi (halkın görüşü, ortak karar), kulisler (politik, ırksal, cins ve diğer boyutlardaki kültürel yapılar) ve ekonomik etkin büyük firmalar sayılabilir.

Alt toplum bizlerde insanız denilince, her bireyin kendi çalışma, gelir kazanma hakkı vardır, çalışın ve kazanın denilir. Afrika kökenlilere belirli kontenjan ayrılması nedeniyle bu tarzdaki yaklaşımlar sadece bazı olaylarda görülür. Bir polis öldürürse, mahkeme, beyazların olduğu jüri

tarafından yargılanır ve suçlu bulunmaz. Bizdeki gibi hâkim karar vermez, jüri kararına göre ceza verir. Bu açıdan adalet kavramı bireyin hakkı bireye değil, **ortak akıl, kamu vicdanı** geçerli kabul edilir. Kimse kendini cezayı veren ve suçlu hissetmez, cezayı toplum verdi der.

Ekonominin 3 E olarak; Effectiveness-Etkinlik, Efficiency-Verimlilik, Eligibility-Bulunabilirlik, kavramlarının sonucunda memnuniyet yaratması ile değerlendirilmektedir. Bu açıdan her grup, kendi menfaati ve kendi geliri için olaya politik, dini vecibe ekleyerek ortaya taktim eder. Halka hitap edenler bu açıdan ekseriyet alabilirler.

Market:

Ederi budur, daha azı zarar ederim diyenler, beklenen %30 kazanç değil, iki katı ekleyenlerdir. Nasıl olsa pahalılık olacak, buna göre yaklaşım yapmalıyım derler. Satışta kalite önemlidir, bu açıdan kalite yüksek diye göstermek daha zordur, bu açıdan benzer pazarlayanlar ile anlaşmalıdır. Pazarlamada pahalı yapan, sonra bir daha müşteri bulamaz. Bir bilgisayar alacaktım, satıcı bir dakika dedi, alış fiyatına baktı, %5 ekledi ve söyledi. Niye böyle yaptın dedim, siz zaten bunun internet fiyatını sorgulamışsınızdır, ben buna göre bir fiyat vermeliyim, Sizim mesleğinizi bilmiyorum ama, üst bürokratlar sormadan ve incelemeyen almaz. Ayrıca bana birçok müşteri gönderebilirsiniz dedi. Sizin gönderdiğinizizi söylemeleri yeter, bilgisayar alan kişi olmanızı belirtmeleri yeterli dedi. Depoda kimsenin almadığı Samsonite çantalar varmış, tümü alındı.

Bazı satıcılar, alış fiyatı üzerine, %5-7 masraf ekler ve satabilir. Ancak meyve ve sebze bozulma olacağı için %45 eklenmelidir.

Okul ücreti olarak, tüm masraflar eklenerek yapılan hesaba, iki kat olarak sunulur. Gerekli görülürse %10 ücretsiz hakkı yanında, %20 peşin ödemelerde indirim, %30 öğretim üye indirimi, iki çocuk olursa indirim yapılır, ayrıca taşıma da ücrete eklenebilir. Ancak, artan para, okula faaliyet imkânı olarak gelmeli, bilgisayar, spor ve konferans salonu donatılmalıdır. Kısaca gelir kendi içinde harcanmalıdır. Enflasyon %50 olsa bile tolere edilebilir düzeyde olacaktır.

Geniş Araziler:

Devlete ait geniş araziler vardır, bunlar bazı kişilere ekmesi için verilir. Burada tercih, hükümet yanlısı mı, yoksa muhalefet mi olacaktır? Bu bir tuzak sorudur, önemli katkı sağlayan seçilmelidir.

Bazı yerler önemli kamu hizmeti görebilir. Kuzey Kıbrıs'ta birey arsaları, kamu nadir varken, özel kişilere ait olmaktadır. Bunlar 5-8 kat fazla para ile ödendi, Türkiye ödedi. Güney arazileri Osmanlı usulü, kamu olanlar vakıflara verilir, vakıflar da özel statüde oldukları için, halen onların tapuları Türklere aittir ve ücreti ödenmedi, çünkü fert üzere değil, vakıf arazileri olduğu için, aidiyet bize aittir. Maraş Bölgesinde, satan satmış, satmayana gel işlet denilmiştir. Bu açıdan hukuki bir sorun oluşmamış, Türklerin işgal ettiği bir yer, otel olmamıştır. Bir türlü ortak masaya oturulmaması nedeni başlıca budur.

Liberal Sosyalizm:

Ülkemizde, ortak kullanılan hizmet üreten, İhtiyarlar Meclisi, İmeceler, bir ortak mal şeklinde, siyasal olarak tam komünist sistemlerdir. Bu açıdan kullanan faydalanır denilen, çeşmelerden, camilerden, ortak toplanılan yerlerden, birçok boyutlar sayılabilir.

Bu ortak kullanımların, politik, dini veya cinsel bir zorbalık olması kabul edilebilir değildir. Bazı camiler belirli tarikatların eline geçebilir, ancak buradakileri atayan devlettir ve devlet derhal kişilerin yerini değiştirir. Bir örnek olarak sunulan; Kudüs Valisi, Hristiyan, Musevi ve Müslüman temsilcilerini toplamış, her birinin kutsal günü farklı, Cuma, Cumartesi ve Pazar. Bir gün de ben ilave edeyim, ama devlet o bir günde, tüm yaptığınız sizlere ait yapıyı yıkacağım

demıştır. Barış içinde geçinin, yoksa kısıtlama gelir demıştır. Bunun gibi, ortak kullanım, hiçbir zümre veya gruba ait olamaz, kontrolü devlet nizamındadır.

Firma Organizasyonu:

Firma bireysel, grup veya anonim şeklinde olabilir. Bunlar çeşitli menfaat grupları tarafından işletilebilirler, ancak devlet aleyhine faaliyette bulunamazlar. Kanun çerçevesinde olmaları gereklidir. Belirli bir kazancın üstünde olması durumunda ise ceza, sonra kapatma işlevi uygulanır. Tekelcilik bir suç olarak tanımlanır.

Serbest Pazar:

Alış ve veriş serbest olursa, Pazar ortamı, ekonomik boyutta etkinlik, verimlilik, bulunabilirlik ve kalite üzerine memnuniyet olacağı için denge kurulacaktır teoremi ortaya atılır. Ancak, firmalar birleşir ve bir nevi tekel gibi davrandıklarında, devlet bunu kontrol etmeye çalışsa da karşı etkinliklerde belirgindir.

Burada etik ilkeler ve vicdanı duygular önüne kazanç ve daha çok kar etmek gelirse, tüm serbest Pazar kavramı bozulmaktadır.

Teknolojik Özgün Yapı:

Bir örnek verilecek olursak, teknolojik olarak savunma yapısı, dışarıdan alındığı için ancak %20 civarında, mermi üretimi gibi konularda kalmıştır. Bir model yapılarak, bir bakıma Enstitü modeli ile bir merkez kurulmuş, tüm kamu imkanları özel bir yapı ile etkinlik kazanarak, %80 yapıya kavuşmuş, birçok akıllı SİHA dahil sistemler kavuşturulmuştur. Bilişim bize ait olduğu için araya girme olasılığı da yoktur. Ukrayna ve Rusya Savaşında en büyük Ruslara kayıplar Türk Silahlı İnsansız Hava Araçları (SİHA) yapılmaktadır.

Bilgi Teknolojisi:

Doğru ve gerçek veri önemlidir. Zamanımızda internetten sunulan %70 bilgiler fason ve yanıştır. Üretilen bilgilerin neden üretildiği bile bilinmeyebilir ama veri yanlış olunca, kararlarda yanlış veya havada kalacaktır. Bu açıdan, özellikle hekimlik mesleğinde veri, kanıt dayalı olmalıdır. Basit hastanın derecesi belirli bölgelerden alınırsa yanlıtır, bu açıdan gerçek veri olmalı, eski usul olarak çocuklarda makattan alınırdı.

Kıbrıs Harekâtında bizim radarlara yanlış bilgi sunuluyor, bu açıdan kendi gemimizi düşman diye batırıyoruz. Bu bir korku yaratıyor, biz de NATO ülkesiyiz, bir hücum yapmazlar denilirken, bizim gemimiz olsa batıracaklar denilerek Yunanlılar geri çekiliyorlar.

İnternetin merkez veya bireysel olması:

Türkiye internet gücünde en ileri olmak için, 5 G olmayacağı için 4,5 denilmiş, şimdi 5 G hazır olmuştur. Yüksek indirim ve yayım gücü olmuştur. Bunların kontrolü zor olsa da Avrupa yeni kanunlar çıkarılmış, Türkiye de kanun hazırlığı içindedir.

Networklere blokaj konulması:

Birçok ülke bunu uygulamaktadır. Google ve Facebook bazı siteleri engellemiş, halen Rus tarafından tüm networklere blokaj yapılmaktadır.

Teknolojinin Uygun Olanı:

Bir bilgisayar alacaksanız, işiniz, gereksinimiz saptanır ve sonra bilgisayar ve bilişim seçilir. En pahalısını işletmek, kullanmak zordur.

Bunun için uzman görüşü her zaman gerekli olmaktadır.

Kritik:

Özel ve özgün olması istenir ama bu devlet kontrolünde olmalıdır.

Çözümler:

Aşağıdaki çözümler getirilmektedir.

- 1) *Sosyal hazırlık ile mekanizmaların elit kesimin eline geçmesi önlenmelidir:* Eğer zengin ve elit kesim, hizmet etmek istiyorsa niye engellenmelidir. Zaten hukuk, devlet nizamı halka belirli amaçla yaklaştığı için, daha fazla işgücü yaratılması, daha fazla vergi alınması, halka devletin hizmeti için gereklidir. Sosyal hazırlık olmayan bir devlet yönetimi zaten olamaz. Elitlerin oluşturduğu politika ile güç sahibi olmak istemeleri gözlenmektedir.
- 2) *Yönetenlerde yüksek yönetim ve teknik kapasite:* Zamanımızda yöneten, daha az bir teknoloji kullanıyorsa, bunu değiştirmek, geliştirmek üzere çaba harcamaktadır. Daha az masraf ve daha etkinlik için bu yaklaşım şarttır.
- 3) *Yüksek düzeyde güçlü politik fedakârlık:* Bu konu aşağıda gündeme getirilecektir, politika, bir yol, usul demektir, amaç polis/şehre gitmek, yönetimi almaktır. Bu azınlık olamaz, ekseriyet için çaba sarf etmelidir. Ancak ayrımcılık temelinde olanlar, azınlık hakimiyeti peşinde koşarlar, bir menfaat temin etmek isterler. Politikada yönetimi ele almak için gerekenler yapılır, fedakârlık bu anlamdadır.
- 4) *Yerel düzeyde yapıcı ve hizmet kapasitesini sağlamak:* Belediye Başkanları hizmet amacında iken, bunun devlet desteği, proje ile olmaktadır, ancak yönetimi ele almak olursa, hizmet boyutu olmayacak veya ikinci plana itilecektir. Şehirdeki yapıların vergileri Belediyelere gittiği de unutulmamalıdır.
- 5) *Yargının şeffaf ve kabul edilebilir olması:* Bu tam bir politik sözdür. Yargı kararlarında gerekçe vardır, ama jüri sistematüğinde ortak akıl denir, gerekçe olmayabilir. Bu açıdan kendi hukuk sistemi tenkit edilmektedir. Ülkemizde hâkim somut eyleme göre kanununa göre karar verir, görüş sunmaz ve üst mahkemeler ile itiraz hakkı vardır. Şimdi Anayasa ve Avrupa İnsan Haklarına da başvuru imkânı getirilmiştir. Artık bakış açısı Kamu değil, birey hakları temeli üzerinden olmaktadır.
- 6) *Yerel organizasyonları yüksek güçlü yapılara dönüştürmek:* Eğer birey hakkı üzerinde olmazlar ise, daha fazla insanın hakkını yiyeceklerdir. Hukuk bu kuruluşları, tek bir birey görüşü ile eşit tutmaktadır.
- 7) *Niyet ve konu üzerinde, bireysellik olmasına geçerli gerekçe olmalıdır:* Birey Hakkı zaten bunu gerekli kılar.
- 8) *Etkin jüri sistemi, vatandaş görüşü, çürümemiş yapı, bozulmaları önlemek:* Bu tür hukuk sisteminde birey hakkı yok, toplum, kamu hakkı vardır ve adalet tam sağlanmaz.

Genel Yorum

Bazı konulara açıklık getirmek gereklidir. Bunlar. A) Kamu yönetimi, B) Yargı ve C) Politika konularıdır.

A) Kamu Yönetimi:

Kamuda yönetici olanlar istediğini yapanlar değildir. Danıştay yönetim açısından, bunun ilk basamakları Bölge İdare Mahkemeleri vardır. Ayrıca ekonomik boyutu da Sayıştay denetler.

Örnekler bunun işleyişi hakkında bilgi verir.

1)-Üniversitelerin yapılanması için, alımlar yapıldı: Her üniversitenin bazı laboratuvar ihtiyaçları için, istekler yapıldı, bu teklifler Yükseköğretim Kurumunda toplandı ve teklifler bir firmaya verildi, oradan alımlar oldu. İngiltere'den kullanılmış, çoğu bozuk ve eski bilgisayarlar geldi, istek ile gelenler arasında 20 yıl gibi bir teknolojik fark vardı. Pamukkale Üniversitesi olarak bunları aldık, firmadan tamirini istedik, suç duyurusunda bulunacağız diyerek biraz zorlama ile yaptırdık. Yükseköğretime de istenilen gelmemiştir diye yazı ile duyurduk. Konu TBMM taşındı, Soruşturma Komisyonu kuruldu, Sayıştay 50 Milyon civarında bir usulsüzlük saptadı. Millî Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim hakkında soruşturma izni vermedi, mahkeme edilmedi. YÖK kendisi aleyhine yazanlara karşılık verdi.

2)-Pamukkale Üniversitesi 1994 yılında kredi (izinler ile) aldı uyguladı: Özellikle izinler Cumhurbaşkanlığı ve Doğramacı döneminde Yükseköğretim Kurulu ve Başbakanlıkta projeler sunularak yapılmıştır. Ayrıca Sayıştay ile de konuşulmuştur. Hizmetler alınmış, ödemeler yapılmış ve bir sorun çıkmamış iken, 1998 yılında bir ihbar gündeme geldi, Sayıştay denetime geldi, 6 konuda sorgular sundu, yazılar yazıldı, 1998 yılında Mahkeme oldu, Kanun ve Nizamlara uygundu diye beraat etti. Meclis Komisyonuna Yükseköğretim soruşturması sırasında bu konuda gündeme geldi, 300 sayfa kadar notlarla, Üniversitelerde yap, işlet devret konusuna olumlu görüş yazıldı. Buna karşın rektörlükten ayrıldım, Ağır Ceza Mahkemesinde aynı konu dava olarak açıldı, Danıştay ve Yargılanabilir kararı olmadan doğrudan suçlandı. Lüzumu Muhakeme kararı alınmadan yapıldı. Dava açıldıktan sonra ara verilip, bu işlemler tamamlandı. Sayıştay Mahkemesi daha üst ve kararları kesin olmasına karşın, hukuk usulü tersine dava açılıştır. 2007 yılında Yargıtay, kanun ve nizamlara uygundur diyerek beraat kararını onadı. Bunun üzerine aynı konuda Hukuk Mahkemesinde davalar açıldı, hukuk usulü yine çığnenmiş oldu. 6 açılan davada yine kanun ve nizamlara uygundur beraatı 2016 yılında alındı. Tarafıma iletilen neden, belirli bir süre, karşımıza çıkmasın diye yapıldı denildi. Çünkü Amerika Büyükelçisi, Marck Grossman, 1998 yılında Hazine Bakanlığından 1 artı 5, toplam 6 milyar dolar kredi çıktığı, ayrıca bunun 5 yılda 30 milyar dolara çıkacağı, buna göre proje yapılmasını talep etmiştir. Yapılacaklar arasında Irak'ta Üniversite veya Üniversiteye bağlı enstitü ve birimler kurmak üzere idi. 2021 yılında bu konu yine Irak Başbakanı tarafından teklif yenilenmiştir. Bu yazılan yazı da buna gerekçe için hazırlanmaktadır.

Söylenmek istenen özet: Toplumda belirli kesim, gelişme ve değişime karşın çıkmakta, birçok gücü kendisine göre kullanmaktadır. Bu yönetim modelinin boşluğu, kısaca dava açana karşın dava açılmamasından kaynaklanmaktadır. Eğer İngiltere davası açılrsa idi, bu boyutlar olmayacağı düşünülebilir.

Burada yargı değil, yönetim yaklaşımının buna göre olmasıdır. 1954 yılında iddia sahibi ispat etmesi gerekir iken, 1960 Yassıada davalarında tersi işlenilmiş, zamanımızda da bazı davalar iddia ispat edemediği için reddedilmektedir, 128 Milyar dolar iddiası da bu şekilde düşmüştür.

B) Yargı:

Ülkemizde yargı belirli usuller içinde çalışır. Türk Ceza Kanunu bu açıdan önemli vurguları yapmaktadır.

Yönetim, yargı kararları bir süreç içinde sonlandığı için, iddiasını yapar, bunları ispat etmez, bir varsayımdır, inceleme gerektirir, ama iddia bile gerçek değildir. Savunma yaparsan, suç sanki varmış gibi olur, savunma yapmak için avukatlar hazır, bunlar temelde seni suçlu kılarlar, amaçları savunma, ama öncelik ispat olmalı iken yapmazlar. 1954 yılı öncesi döneme dönüş, birçok seneler, özellikle dikta zamanlarında gözlenmektedir.

Temel İlkeler ve Tanımlar (TCK)¹⁰

Ceza Kanununun amacı: Madde 1- (1) Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

İlk planda kişi hak ve özgürlükleri vardır. Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi başvuru ilk iki dayanakta: a) Sivil/civil Liberties/kişinin bireysel hakları, vatandaşlık kazanılan hakları, b) *Bu hakların kamu, kurum ve kuruluşlardan korunması gereklidir* yaklaşımıdır. Konulan düzenlemelere uymamak ayrıca suç kapsamına alınmadığı da belirtilmelidir.

Suçta ve cezada kanunilik ilkesi: MADDE 2.- (1) Kanununun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz.

Ortada suç sayılan değil, bir farklı algı ile tereddüt yaratılması amaçlanmaktadır. 3500milyon dolar bir MRI hizmet sözleşmesini 18000 çekim karşılığı Üniversiteye kazandırılması, bakım ve radyoloji hekim hizmeti de sunulması ile sağlanması bir iddia konusudur. Hesaplanan teklif alıma ile 12000 dolara olacağı ve hizmetin de 36000 çekim olması gerektiği şeklinde bir iddiadır. Daha sonra sözleşme değiştirilip, karşılık çekim sayısı arttırılmıştır. Daha ucuz ve daha uygun şartlar nasıl ve ne şekilde sağlandığı sorulmaktadır. Nasıl ucuz yapılmıştır suçlamadır. Sonuç kararı pahalı rakam ile eski birey/Rektör ödemeli diyen bilirkişilerdir. Bana verin öderim dedim. Bir Pamukkale Müzik Festivali düzenlendi, yabancı seçilmiş sanatçılar ile Türk seçilen sanatçılar ile iki aşamada, profesör öğretim üyeli jüri ile düzenlendi. Bitçe 43 Milyar TL, aynı dönemde Kuşadası Belediyesi 240 milyar TL tek yapıyormuş, sadece yabancıyı getiren uçak 75 milyar TL tutuyormuş, bu nasıl gerçekleşti bir sorgu yapılmıştır. TRT2 canlı yayın yaptığı, bir katılımin akademik önemi olan bir yarışmada, insanların ücretsiz katılması, broşürde olması ile bir kazanç sağladığı durumda, konuyu açıklamak olanaksızdır.

(2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.

Bir düzenleme eğer suç unsuru değilse, ceza konulamaz. Basit trafikte gidiş sağdan ise, sollamak için sola geçmek bir suç olamaz, kaza yapılırsa niye solladın o zaman sorulur. Pamukkale Üniversite personeline, savcılıkta eski Rektör aleyhine iddialar yazması söylenmiş ve yazmışlardır. Bana/eski Rektöre telefon açıp, beraat edin, çünkü tüm araştırma ve inceleme raporlarında bizim yazımız var, eğer suç olursa, rektörü yanıltmaktan önce biz cezalandırılırız demişlerdir. Komisyon 3 kişi yeterli iken, 13 kişi ile kurulmuş, gerekçesi sorulduğunda da tüm o konu ile ilgili olanlar 13 olduğu için katılmıştır ve tümünden de bireysel yazı ile rapor alınmıştır denilmiştir. İlk iki aşamada bilirkişi raporlarına itiraz edilmiş, İstanbul ve Ankara'dan uzman, öğretim üyesi olanlar istenmiştir. Bunların raporlarında suç iddia edilenler diye bir konu olmadığı, Sayıştay'da beraat edenin zaten dava edilmemesi gibi 12 gerekçe ile kanun ve nizamla uygun davranılmış, niye dava açıldığı da anlaşılamamıştır diye eklemişlerdir.

(3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz.

Karşı iddialarda bu sık yapılmaktadır. Bir köprü ile Çanakkale Köprüsü fiyatı nasıl karşılaştırılır? İnsanların aklını karıştırmak için yapılır. Örf, adet ve gelenek, kısaca ortak akıl ve kamu vicdanı ancak Medeni Kanun'da, hâkim yasada yer bulamaz ise başvurabilir. Bunun dışında yasada yazılan somut veri, kanıt önemlidir. Bu açıdan Amerikan yargı sisteminden ayrılmakta, daha adaletli bir yapı oluşturulmaktadır.

Amerika'da bir ev almak isterseniz, bu o mahallede ilan ediliyor, 1-2 hafta itiraz olmaz ise, bu Muhtarlıkta ilan ediliyor, yine itiraz olmaz ise size satış onaylanıyor. Bu bazı Mahalleler açısından neden Afrika Kökenlilerin olmadığını ortaya koymaktadır. Aynı şekilde Türkler de belirli mahallelerde kabul görmeyeceği açık ve nettir.

Şüphe bile somut veri yoksa dava düşer. Birçok iddialar somut veri olmadığı veya sunulmanın ilgili olmadığı için düşmekte, karşı davalar ile de yalancı beyana girmektedir. Birçok iddia gibi, o tarihte Merkez Bankasında 267 Milyar dolar varken, 128 milyar nerede diye sorulması, kaynağı olmayan bir iddia olarak neticelenmiş, iddia sahipleri ceza almış, ancak halen o iddia sürdürülmektedir.

Üniversite hizmet alırken, özellikle Tıp Fakültesi Hastanesinde, kat ve kat pahalı teklif verilmesi üzerine, Vakıf kurarak (Tıp Fakültesi Vakfı ile Pamukkale Eğitim Vakfı) bunların şirketlerine teklif alınıp verilmiş ve elde edilen net karın Üniversite için kullanılacağı maddesi

ile bağlanmıştır. Bir elektrik lambası 75TL bakkalda satış fiyatı iken 300TL teklif verilmiş, bizden almak zorundasınız denilmiştir. Bu sayede 35TL alınmış ve bedava da takılması sağlanmıştır.

Adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi: MADDE 3.- (1) Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenir.

Bazı konularda kişinin hakkı nedeniyle, örneğin TBMM mensuplarının dokunulmazlığı vardır ve belirli Meclis kararı olmadan da dava edilemezler. Bu suç kaldırılmaz, daha sonra yargılanmak üzere geciktirilir.

İddia ile 700 Milyar TL yakın borç çıkarılmış, aynı zamanda devlete karşı suç denilerek 10 yıldan başlayan hapis cezası öngörülmüş, ayrıca da tutuklanma istenmiştir. Mahkemede 28 Milyar TL tüm bütçesi olan bir Üniversite nasıl 700 Milyara yakın borç oluşturabilir demiştir. Açıklamaları almıştır, ayrıca iddia ispat bile edilmeden, ceza yaklaşımı ve güvenlik tedbir alınmaz denilmiştir.

(2) Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, millî veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konuları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaz.

Burada genel anlamdadır, ancak yasal bazı korunanlar dikkate alınmalıdır. Devlet memurları ile birçok kişi, üst makamın cezalandırma yetkisi verilmesi ile mahkemelerde yargılanabilirler. Lüzumu Muhakeme yasası, iddiaların bir sanal, soyut olması ile gerçek ve somut olması ile alakalıdır.

Ortada suç saptanmadığı için, Yükseköğretim Soruşturma Kurulu, 6 ay kadar inceleme yapmış, sonra çağırılmış, biz bir sorun saptamadık, suçlamak zorundayız ne yapmalıyız deyince iddiaları abartırsınız denilmiştir. İddia o zaman için 10 milyar dolara yükseltilmiştir.

İnsanlar ayırimcılık, farklılık yaratma peşindedirler, bu kültürel yapıda vardır. Ülkemizde TBMM serbest konuşmaları için dokunulmaz hakkı vardır, suç işleme hakkı değildir, bu yetki TBMM genel kurulunda kabul edilerek düşer ve mahkeme verilir, ceza durumuna göre milletvekilliği düşer. Üst düzeyde memurlar lüzumu muhakeme ile mahkemeye sevk edilirler. TBMM ve Sayıştay suçlu demesine karşın, Millî Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Başkanına bu yetki verilmediği için Mahkeme edilmemiştir. Bir başka konu, 19 Mayıs Üniversitesinin bütçesinde personel maaşlarını başka kanaldan ödediği için Sayıştay suçlu görmüş, ancak TBMM personel hakları daha üstündür, gecikme Hazinesin suçudur, bu açıdan suç kavramında görülmemiş ve Mahkeme edilmemiştir.

Eski kültürlerde, Hierapolis kentindeki kayıtlarda, okunan kitapta, bir kişi keçinin ırzına geçerse, a) alt sınıf, çiftçi ve çoban idam edilir, keçi alınıp, ziyafet ile yenir, b) orta sınıf, tüccar ise, para cezası verilir ve yine keçi ziyafet ile yenir, c) üst sosyal sınıf ise, keçi ziyafetinde o da çağırılır, niye cinsel tatmin için birisi bulunmadı diyerek hizmetlisi ceza alır. Zamanımızda da benim değil, onun ceza alması gereklidir denilmiştir. Başörtü konusunda, ceza, dinsel propaganda yapma nedeniyle verilmiştir, Avrupa’da da haç takmak değil, Katolik propagandası yasaktır. Bu kapsama konulmuş, kişilere savunuyoruz diyenler de bu işe çanak tutmuşlardır, ülke karışması istenmiştir. Hiçbir kimse 109/6 Kuranda “*sizin dininiz size, benimki bana*” sözü nedeniyle karışamaz denilmemiştir. Bu bir yasal tuzaktır, politikacılar bunu kendi amaçları olarak kullanmışlardır.

Pamukkale Üniversitesinde, Rektörlük Hukuk işleri devreye girmiş, soruşturma komisyonlarının verdiği kararları “*esastan yoksun*” diyerek kaldırmış, sadece sözel bilgi

vermiştir. 12 bin öğrencinin 9 bin kadarı soruşturulmuş, kot pantolon, kulağa küpe takmak dahi, aynı kararlar içine alındığı görülmüştür. Üniversite öğrencisi istediğini giyebilir kanunun olmasına karşın, din propagandası, diğerleri de 657 sayılı yasa karşı çıkmaktan hocalarca iddia edilerek konu edilmiştir. Savunma suçu kabul etmedir, evet ben dini propaganda yaptım demektir, ancak nasıl ve ne şekilde yaptın denilince olmadığı aşikardır.

Bu Demirel ile İspanya gezisi sırasında, benim de katıldığım gezide, Yükseköğretim Başkanının üniversiteleri kontrol etme projesinin uygulamasıdır.

Kanunun bağlayıcılığı: MADDE 4.- (1) Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz. Suç/zarar ve zulüm bellidir, bu açıdan karşı çıkılması söz konusu edilemez.

(2) *Ancak sakınamayacağı bir hata nedeniyle kanunu bilmediği için meşru sanarak bir suç işleyen kimse cezaen sorumlu olmaz.*

Hekimlikte dikkat ve özen eksikliği olmayan, komplikasyonlarda suç unsuru olamaz. Trafikte de kazalarda herhangi bir dikkat ve özen eksikliği yoka, suç denilmez, kaza olur ve trafik sigortasından karşılanır.

Cezanın belirlenmesi: MADDE 61.- (1) Hâkim, somut olayda;

Ortada somut olay olmalıdır. Bir gezide aile çocuklarına kötü muamele yapıyordu, ben izliyordum. Çevremdekiler müdahale etmemi istediler. Kötü muamele bir yorumdur, şunu dedi, şiddet uyguladı denilmeli, bunun için veri gerekli dedim. Sizde veri varsa söyleyin dedim, kızmak suç değildir dedim. Aile bunları duyunca tutu ve davranışını tümünden değiştirdiler. İddialar somut olaya bağlı olmalıdır, varsayım bir iddia değildir. 128 Milyar nerede bir iddia bile değildir, bir varsayımdır. Kimse cebinizdeki parayı nerede harcadın diye soramaz, bir suç için harcanmış ise, uyuşturucu boyutu için sorgu olabilir. Kişinin dokunulmazlığı, firmanın da aynı şekilde dokunulmazlığı vardır.

a)-Suçun işleniş biçimini,

Bir kavgada, size atılan yumruğa hemen karşılık verir, kişi bu yumruk ile ölmesi ile, aradan beş dakika geçip, bana nasıl vurursun diyerek yumruk atması aynı şekilde ceza görmez, biri kasıtlı olarak vurmaya, diğeri ise anında karşılığa girer. Bir hekim için, yaptığı güç ve vurduğu yerin etkisi bildiği için ceza ağırlaşır.

Hekimler uyuşturucu ile yakalanırsa ceza çok ağır olmaktadır. Alkollü idim kurtarıcı değil, trafikte alkollü olmak suçtur, ceza katlanır.

b)-Suçun işlenmesinde kullanılan araçları,

Bir kavgada bıçak kullanmak, suçu bilerek yapmak demektir. Profesyonel kişiler, yanlarında bıçak değil, kurşun kalem taşırlar, bununla göğsü deler, pnömotoraks ile etkisiz kılarlar, kalem içinde kırılırsa günlerce hastanede kalıcı olur, bu kavga gerekçesine göre değişir.

c)-Suçun işlendiği zaman ve yeri,

İnsanın kendi yeri en güvenli yerdir. Bir polis arabası evin kenarında içinde 4 kişi sivil olarak, polis olduğu anlaşılan kişiler, beklerken, sordum, ne yardımı yapabilirim dedim. Bizim evin önündeki bina için, bir ihbar alındığı, içerde hırsız olduğu, ancak bir şüpheli durum olmadıkça bahçeye giremediklerini söylediler. Ben komşu olarak girer bakarım dedim. Aman silahlı olabilir deyince, tedbir alırım dedim. Görünmez şekilde girdim, baktım, bir şüpheli durum yok dedim, kapıyı defalarca çaldım, polisi görmedikleri için tek kişiden korkmazlar diye düşündüm. Sonuçta olay yok diye ayrıldılar. Polis girebilmesi için savcılıktan izin alması gereklidir.

d)-Suçun konusunun önem ve değerini,

Bir kişi ile karşılaşınca, yüksek sesle, kardeşiz, arada bir sorun olamaz, niye kavga etmek istiyorsunuz gibi sözler, mahkemede çok yararlı olacaktır, hatta çatışmayı önleyecektir.

Bir trafikte iki taraf karı karşıya geldi, ben izleyen olarak, hepimiz kardeşiz, kavga etmek çözüm olamaz, ben hepiniz namına özür dilerim, yolumuza devam edin dedim. Ben özür dilemiyorum diye karşılık gördüm ama yollarına devam edip gittiler.

Sıklıkla namus ve kişilik hakları denilir, adalet istenir, ancak konu ve anlam söylenmez. Adalet istiyoruz diyenler, mahkemelerce ceza almış, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde de dava kaybedenlerdir. Ayrıca 5 davadan mahkeme görürken, ceza almayacağı davayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine götürüp, beraatini isteyenler, tutukluluğunun diğer davalardan olduğunu saklamaktadırlar.

Sıklıkla konu saptırılmaktadır. Basın ve yayın başörtüsü diye bilirken, mahkemeler dini propaganda ve zorlama yapma olarak incelenir. Burada bir saptırmada gözlenir.

e)-Meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığını,

Ortada insan öldürmek, bunu teşvik etmek, terör boyutu varken, beraatten bahsetmek saçma olmaktadır. Ancak bu grubun oyunu alabilmek için salınacaklarını belirtmek, sadece bir aldatmaya girer.

f)-Failin kast veya taksire dayalı kusurunun ağırlığını,

Ortada bilerek kasten yapmak farklı iken, dikkat ve özen eksikliği ile oluşması (taksir) ayrı şekilde ele alınır. Hekimler tedavide ilaçları bilerek ve bir amaç için verdiğiinden sıklıkla kasten yaptı, yaptırdı diye dava edilirler. Savunma yerine, açıklama yapılmalı, hastanın dosyası, tutulan notlar iletilmelidir.

g)-Failin güttüğü amaç ve saiki,

Ortada tüm bu işlerin bir hedefi, güdüsü olmalıdır. Hekimler tedavi etmek, sağlığına kavuşmak için yaparlar, bu açıdan uygulamada güdü, dikkat ve özen önemlidir.

Politikacılar da amacı adalet ve İnsan Hakları derler, ama ortada somut olay ve ceza vardır, söylenenler soyuttur. Amaçları birkaç oy almak, ortamı karıştırmaktır. Bunu yüce idealler gösterilerek yaparlar, soyut kavramların hukukta yeri olmadığı için dava kazanamazlar.

Bu köprü çok pahalı yapılmış, ancak Bayındırlık Bakanlığı kayıtları, metinleri var, bunlar ucuz olduğunu gösteriyor, ancak mukayese basit köprü ile Çanakkale Köprüsü karşılaştırıldığı anlaşılmaktadır.

Pamukkale Üniversite Kampüsünde bir grup kişi, gösteri amaçlı yürüyüş yaptılar, hepsinin daha önceden korumalara verilen fotoğraf makinası ile tespit edildi, engelleyecek sayıda kişi yoktu, polis gelmesi de uzun sürerdi. Soruşturma açıldı, hepsi bir değildik dediler, ama resimleri gösterilince, Beşiktaş maçı kazandı onu tezahüratı denildi. Kampusta gürültü yaptıkları için uyarı verildi.

Bir grup toplantı yapmak istemişler amfide toplanmışlar, dekan gelmiş, öğrenciler ile görüşmüş, elbette haklı tarafları olmadığı belirgin. Polis tüm giren ve çıkanları kaydetmiş, bunlar arasında 7 tane militan terörist varmış. Bunlar hakkında soruşturma açalım dedi. Dava ne diye açılacak, dekana bu tür yaklaşımları yapayım denildi, toplantıya katılanların listesi alındığı söylendi. Polis itiraz etti. 7 kişi olacak 150 kişi, anlamı yok denildi. Nitekim bu süre sonra terör bağlantılı olanlar gelmediler ve bir araba içinde polis ile silahlı çatışmada öldürüldüler.

Göz önünde bulundurarak, işlenen suçun kanuni tanımında öngörülen cezanın alt ve üst sınırı arasında temel cezayı belirler.

Ortada iddia edenler, sıklıkla en üst cezayı belirtirler. Mahkeme düşük verdi, korudu algısı yaratırlar. Mahkeme kararları irdelenebilir ama verilenin dayanaksız söylenmesi suçtur. Politikacılar dokunulmazlık nedeni ile iddiayı genişletirler.

Tutuklanma için gerekçeler vardır, buna dayanarak karar verilir, üst mahkeme itirazı değerlendirir ve kararı onar veya bozar. Oluşanın kendi düşünceye göre niye tutuklandı veya niye tutuklanmadı demek, gerekçeye bakmamaktan kaynaklanır.

İnsanlar kendi gerekçelerini geçerli sayar, bir bakıma kamu vicdanı, ortak akıl oluşturmak, bir algı yöneltmek isterler. Bu jüri sistematüğinde geçerli iken, Ülkemizde bir anlamı olmaz.

(10)-Kanunda açıkça yazılmış olmadıkça cezalar ne artırılabilir ne eksiltilebilir ne de değiştirilebilir. (1)(2)

Ortada sürenin doğrudan Kanun ile saptandığı ortadadır, bu inisiyatif veya hâkimin şahsi görüşü üzere olamayacağı açık ve nettir. Dolayısıyla mahkemelerin gerekçesine bakılır, buna göre itiraz edilir, itiraz hakkı daima vardır.

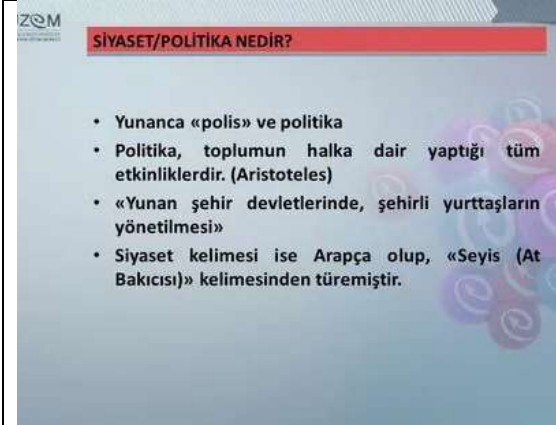
Burada yönetim, istemediği kişiye bir suç iddiasında bulunur, sonra savunma yap denir, ancak ispat edilme, bazı kişiler ile bilirkişi kararı, ortak akıl ve kamu vicdanı denilerek kabul etmesi istenir. Mahkemeler uzun sürer, bu açıdan sabırla hukuk usulü kapsamı içinde karşı durmak gereklidir.

C) Politika:

Politika yönetimi ele geçirme denirse de temel sözlükte kelime anlamı (nedir.com): *Devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatı, siyasa, siyaset* demek iken, bunun tersi anlamı olan; *Bir ereğe varmak için karşısındakilerin duygularını okşamak, zayıf noktalarından ya da aralarındaki uyumsuzlıklardan yararlanmak gibi yollarla işini yürütme* şeklinde yanlış anlayarak kullanılmaktadır.

Zamanımızda bir kesimin yönetimi ele geçirerek, kendi taraftarlarına menfaat temin etmek olmakta, bunun için ekseriyet değil, azınlık ve bazı kişilere özel haklar tanınan sitem istenilmektedir. 1960 Darbesinden sonra vesayet sistemi işletilerek bu sağlanmıştır, devamı istenilmektedir.

[Politika nedir ve temel felsefesi \(yandex.com.tr/gorsel/search\)](http://yandex.com.tr/gorsel/search)¹¹

 <p>SİYASET/POLİTİKA NEDİR?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yunanca «polis» ve politika • Politika, toplumun halka dair yaptığı tüm etkinliklerdir. (Aristoteles) • «Yunan şehir devletlerinde, şehirli yurttaşların yönetilmesi» • Siyaset kelimesi ise Arapça olup, «Seyis (At Bakıcısı)» kelimesinden türemiştir.	<p>SİYASET FELSEFESİNİN TEMEL SORULARI</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.Devletin varlık nedeni nedir? • 2.Devlet olmalı mı olmamalı mı? • 3.Devletin fonksiyonu nedir? • 4.İktidar kaynağını nereden alır? • 5.Egemenlik türleri nelerdir? • 6.Sivil toplum nedir? • 7.Demokratik yaşamda sivil toplumun yeri nedir? • 8.Eşitlik nedir? • 9.Adalet nedir? • 10.Bürokrasiden vazgeçilebilir mi? • 11.En iyi yönetim biçimi nedir? • 12.Herkesin memnun olabileceği bir yönetim biçimi olabilir mi?
--	---

Şekil/Grafik 1: Polis şehir demek, politika da şehre giden yol, yönetmek demektir. Siyaset felsefesinde ise, birçok konu oluşturmalı, halkın oyu için bunlar belirtilerek destek alınmalıdır.

Genel oy dağılımı:

Bir toplumda beklenen oy dağılımları 5 grupta ele alınır ve hepsi %20 oranında oyu olduğu varsayılır.

- Bunar: 1)-İktidar yanlısı: %20,
2)-İktidara yakın olanlar: %20,
3)-Muhalefet grubu: %20,
4)-Muhalefete yakın olanlar: %20,
5)- Tarafsız, oy atmayan, bilmiyorum diyenler: %20 civarındadır.

Muhalefet, Türkiye’de CHP hep %20 civarında oy almıştır, kemikleşmiş denilen bu oy ile, ilk defa sandığı gider ve mutlak kullanırlar. Batı Ülkelerinde katılım %60 civarında olursa, ortalama oylarının oranı %30 olarak yansır. Bu amaçla uçtaki oyları alarak, %10 eklenerek, %40 gibi gösterilir. Toplum iktidara gelecek gibi görürse, sandığa gider, %70 üstü ve %80 civarında ise iktidar oyu netleşir ve %60 üzerinden oy alır. Kararsızlarda kayma iktidar lehine olur. Bu açıdan son 10 güne kadar anketler netice vermez, kararsızları belirtenler daha gerekçidir. Son 10 günde yapılanların ise yayını, etkileme gerekçesi ile yasaklanmıştır.

Muhalefet, Türkiye’de Şekil 1’de sunulan felsefe üretme yerine;

- a)-Zulüm (belirli kişilere özel hak verilmemesi, eşit davranılması, daha önce %79 enflasyonda iken, %40 faiz ile kredi verilmesi gibi),
b)-Zamlar (enflasyon doğal olacaktır, burada önemli olan maaşlar ve ödeneklerin zamların üstünde olmasıdır, ancak abartı daima önce gelir),
c)-Yolsuzluklar (Mahkemelerde dava kazanamazlar, iddialar benzer değil, farklı tipte köprü ve farklı yaklaşımları gösterip pahalı denir, ayrıca ihalelerden zengin olunmayacağı için, bazı firmalar girmez, bu sanki sokulmadı diye not edilir=,
d)-Haksızlıklar (Mahkemede ceza alanlar, niye beraat etmiyorlar denilir, niye belirli zengin, aristokrat kesim kazandırılmıyor, Anadolu Kaplanları denilerek, Anadolu’ya sermaye aktarılıyor denilir ki sermaye yurtdışı kaynaklıdır),
e)-Bozuk Düzen (Vesayet sistemi olmayan, belirli kişilere özel hak ve imkân sağlanan sistemdir) denilerek sözel bir karşı çıkış vardır.

Mahkemelerde tümünden dava kazanamazlar, çünkü eşitlik geçerlidir.

Belirli soyut sözler ile ek kazanç sağlanamaz, ancak projeler ile sağlanabilir.

Felsefedeki sorulara oluşturulan kişisel cevaplar:

- Devletin varlık nedeni? Ne mutlu Türküm diyene, bağımsızlık, eşitlik ve kardeşlik altında varlık sağlamak. Kişi talepleri tek, tek toplanmalı ve mahalle ve bölgelerde görüşler alınmalıdır. Ayrıca, bir parti teşkilatında delege sayısı 10 milyon civarında ise, bunun 1-2 milyonu doğrudan halk ile görüşebilir.
Devletin varlık nedeni birey, birey hakları olmalı, grup ve belirli kesim denilirse, o zaman onlar bir etkinlik, ayrımcılık isteyeceklerdir. Türk Ceza Kanunu’nda da zaten, Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, ilk sırada saymaktadır.
- Devlet olmalı mı, olmamalı mı? Eğer birey hakkı dikkate alınmaz ise, bu soru gündeme gelir.

Devlet ne demek bu tanımlanmalı ([Devletin Görevleri Nelerdir? \(gorev.gen.tr\)](http://gorev.gen.tr))¹² ve sonra varlığı tartışılmalıdır:

Devletin Görevleri

Devletin Görevleri, Devlet, toprak bütünlüğü bakımından sınırları belli, içinde insan topluluğu yani halk olan, kanuni ve nizamla göre bir hükümet idaresinde teşkilatlanmış bağımsız topluluğa **Devlet** diyoruz. **Devlet** tüzel bir varlıktır. İlk çağlardan günümüze kadar **devlet** denen topluluk çeşitli isimlerle adlandırılmıştır. Mesela; polis, statüm, imperium gibi. Bu terimler hep **devlet** denen tüzel varlığı temsil etmiştir. Eski Türklerde **devletin** karşılığı "İl" idi. Halk ve toprak devletin ana unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır.

MAA: Orta Asya’da kabile yapısında olan kuruluşların devlet oluşması imkânsız gibi görülebilir. Bir kabile savaşma ile kazanım olmayacağını bilir, yokluk kaçınılmaz olacaktır, bu açıdan birlik, beraberlik, destek ve yardım açısından barış içinde olmanın kıymeti anlaşılır

olmuştur. Bir uçtan, diğer uca gidebilme, ticaret gibi imkanlar da bunun ile mümkündür. Temel her kabilenin birliği kabul etmesi ile olmaktadır.

Sosyal Devlet: Tüm toplum bireylerinin insanca yaşayabilmeleri için minimum gelir düzeyini ve gerekli şartları garanti eden devlet sistemine diyoruz.

MAA: Burada insanca yaşamak anlamı saptırılmaktadır. İstatistik Kurumu yerine yerel veriler ile oluşturulması hatalı olmaktadır. Burada temel alınması gereken, 2500Kalori sağlanan bir beslenme olmasıdır. Bunun yanında kira ve diğerleri eklenebilir. Kalkınma payı önemli orandır. Bazı ülkelerde işsizlik sigortası ile bu sağlanmakta, ancak bulunan işi reddetmesi ile verilen ücret kesilmektedir. Ülkemizde belirli düşük geliri olanlar Sosyal Yardımlaşma Kurumu tarafından ücret yanında yiyecek, kömür gibi imkanlarda sağlanmaktadır.

Muhalefet minimum geçinme geliri olarak asgari ücretten daha fazlasını talep etmektedir. Hesaplama sosyal üst sınıfa göre yapılmaktadır, yasa ise alt sınıfa göre hesaplanmayı öngörmektedir.

Laik Devlet: Kişiler arasında din, vicdan ve tüm haklarda hiçbir ayırım yapmadan ibadet özgürlüğünü de tam anlamıyla koruyan devlettir.

MAA: Kuran 109/6: *Senin dinin sana, benim dinim banadır* vurgusu varken, din sorgulanmasının yapılması, genellikle azınlıklara aittir. Bazı gruplar farklı yapı ve etkinlik için bu boyutu kullanacaklardır. Hristiyanlık bir papazı çoban olarak seçilmesini, bir klişeye kaydolmayı gerekli kılar, Yahudilikte her bireyin kaydını gerekli kılar. İslam ise bunu yasaklar. Dolayısıyla bu vurgu, diğer inanışlar için geçerlidir. Nüfus cüzdanında din kısmının doldurulması zorunluluktan çıkarılmıştır.

Kuran 49/14: *İman etmediniz, Fakat Eslemna/Müslüman/kalıplara/kurallara inandık deyin, iman henüz bilincinizde açıklık kazanıp yerleşmemiştir* denilmektedir. O halde kalıp içinde olmak inanmak anlamını taşımamaktadır.

Bu açıdan inanç, sorulamaz, sorgulanamaz, breye ait iken, bunun bir farklı boyut oluşmamalıdır.

Laik (Wikipedia)¹³ (Fransızca: Laïc), Türk Dil Kurumu sözlüğünde bulunan tanıma göre, Din işlerini devlet işlerine karıştırmayan, devlet işlerini dinden ayrı tutan (kişi veya kurum). Örneğin, "Türkiye ... **laik** ve sosyal bir hukuk devletidir." Kısaca **Laikler**, kelime anlamı olarak Türkçeye ruhban sınıfından olmayanlar olarak girmiştir ve ruhban sınıfı (Dinî ibadetleri topluca yürütmekle görevli olanlar) dışında kalanların tümü için kullanılır.

İbadet kelime anlamı olarak, çalışarak değer, eser üretmek demektir, tapınma değildir. Zaten Allah, tanrı değil (Kuran 44 yerde tanrı yok der), ilah değil (Kuran 7 yerde ilah yok der), yaratandır, sevgidir, bize bizden yakındır. Çalışmak, emek üretmek bir ibadettir.

Şeriatın temel ilk 4 ana maddesi, 1) Kuran hükümleri (öneri, taktim, öğüt verir, kanun, hüküm içinde yoktur), 2) Peygamber sözleri (yaşarken tüm sözleri toplanıp yakılmış, 350 yıl sonra toplanmış, zamanında peygambere karşı gelinir, Kuran kaynağı ve açıklaması istenirmiş, Fetih suresi inince, savaş değil, fetih nedir diye sorulmuş, Mekke alınması bu şekilde vazgeçilmiştir), 3) bazı din adamlarının görüşleri (İslam'da "*Dinin sahibi Allah*" derken, birileri onun yerine fetva veremez), 4) Kıyas (Ceza konusunda kıyas, yorum yapılamaz, TCK temel ilkesi/Madde 2, içindedir) yaklaşımları kabul edilebilir olmadığı, Selçuk, Osmanlı kendi Kanunlarını çıkarmıştır. T.C. Kanunlarının hiçbiri Kuran'a aykırı değildir. Osmanlıda şeriat istiyoruz diye ayaklanmalar olmuştur. İslam kavramında Sünni, Alevi gibi ayrımlar yoktur, kabile, gurup içinde olmak Kuran olarak kabul edilemezdir. Kuran 30/32: *Din anlayışları parça, parça olup ve cemaatlere bölünenlerden olmayın. Her cemaat kendindeki ile sevinip mutlu olmakta*, ifadesi ile, sizler mutlu görünebilirsiniz ama bu doğru değildir açık ve nettir. Bu açıdan, İslam boyutunda tarikat, mezhep olamaz, uygun görülemez, Mevlâna sözleri açıktır "*kim olursan ol gel*".

Bazı simgeler din boyutu olarak ele alınmaktadır. Katolikler haç takarlar, Yahudiler yıldız takarlar, İslam için belirli bir işaret yoktur. Başörtüsü bir simge olarak sunulmakta ise de birçok Afrika'da kavimler çıplak ama Müslümandır. Bu kişisel bir kıyafet iken, bunu propaganda olarak görmek, sadece bir karşı reaksiyon için gerekçe olmaktadır, böyle bir boyut, ancak abartıdır, nitekim Kuran 33/59: *Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına ve müminlerin kadınlarına söyle, dış giysilerini üzerlerine alsınlar. Bu, onların tanınmaları ve incitilmemeleri için çok daha uygun bir yoldur* denilmektedir. Cilban dış örtü demektir, örtü soyut anlamda da ele alınmalıdır. İffetini korumak olarak da yorumlanmaktadır. Bazı kişiler, başörtüsünü bir dini propaganda olarak görmeleri onların sorunları olarak algılanmalıdır.

Ülkemizde bazı kesimler, laik kelimesini kullanarak, belirli hakimiyet kurmak istemektedirler. Ancak Atatürk vurguları Kuran vurguları gibidir ve karşı görüşü yoktur. *Türk, öğren/öğren, çalış, güven* sözü Arapça olarak "En Nas/İnsan, İkra, ibadet, iman" demektir.

Hukuk Devleti: *Kamu gücünün değişmezlik ve süreklilik temeline ve hukuk düzenine bağlı olan devlettir.*

MAA: Tüm devlet ve yönetimin hukuk denetimi vardır, Bölge İdare Mahkemesi ve üst kurum olarak Danıştay bu amaçla kurulmuştur.

Devletin şu unsurları olmazsa olmazlardır. Bunlar;

- *Ulus (Halk-Millet)*
- *Ülke (Toprak-Vatan)*
- *Egemenlik (Güç-Otorite)*

MAA: Bize atalarımızın söylediği, kanınız bayrak rengi, bastığınız toprak vatan, hilal, fikir düşünce ve kendi egemenliğinizdir. Her birey bir devle, devletin temsilcisidir.

Devletin Görevleri;

- *Kişi dokunulmazlığını sağlamak*, MAA: Burada da TCK gibi ilk madde olmaktadır. Avrupa Konsey ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde de a) civil Liberties, b) bu hak tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından da korunmalıdır denilmektedir. Birey olmaz ise topluluk olmaz, kurum olmaz, devlet hiç olmaz. Kişi olunca, vatandaş, aile, kurum, kuruluşlar ve tüm parti ve derneklerde de ana unsur birey olmaktadır.
- *Konut dokunulmazlığını sağlamak*, MAA: Bu hak da dokunulmazlık kapsamındadır, kişilik boyutu ile, yer, yerleşme ve iş birlikte ele alınmalıdır.
- *Toplumun huzuru ve güvenliğini sağlamak*, MAA: Huzur birey olursa olacaktır, bunun için kendi benliği ile kalabilmek, güvenli olmak ile de bağlantılıdır. Huzur (nedirnedemek.com): *Dirlik, baş dinçliği, gönül rahatlığı, rahatlık, baş dinçliği, gönül rahatlığı, dirlik, erinç*, anlamında olup, bireyin kendisini bulmasıdır. Eğitimin bir amacı da budur.
- *Haberleşme ve seyahat özgürlüğünü sağlamak*, MAA: iletişim, haberleşme, bilgi edinme, ilişki sağlanması açısından da önemlidir. Eğitimin temeli budur, ancak rıza kişiye aittir, zorlama yapılamaz. Zamanımızda oluşan internet haberlerinin %70 oranında sanal ve hatalı olduğu gözlenerek, ayrıca yanıltıcı olanların ceza görmesi öne alınmakta, bu konuda kanunlar çıkarılmış ve çıkarılması planlanmaktadır.
- *Adaleti devlet içinde tesis etmek*, MAA: Hakları sağlamak, talep bile etmeden vermek adalet kavramı içindedir.

Adalet kelime anlamı olarak (nedirnedemek.com)¹: 1) Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme, doğruluk, Devletin temel amaç ve görevleri ... kişinin temel hak ve hürriyetlerini sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya ... çalışmaktır. 2) Bunun kişi temelinde olması: Herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme, doğruluk, hakkaniyet, doğruluktan ayrılmama olarak ifade edilmektedir.

Burada da kişi, birey haklarının kamu kurum ve kuruluşlardan korunması, doğal olarak sağlanmasıdır.

- *Ülkenin bölünmezliğini korumak*, MAA: Her kabile, her dernek kendisinin tek yetkili ve tek kontrol eden olmasını isteyebilir. Bu durumda isterse seçim ile gelmiş olsun, birey hakkı tehlikeye girebilir, çünkü bazı kişilere menfaat temin ederken, diğerleri ezilmemelidir. Bazı ayrımcılık, dil, din, ırk ve sosyal yapı olarak olanlar, isterse politika amacı olsun, bunların reddi ve fesihleri gündeme gelmelidir. Avrupa’da yapılan ülkemiz içinde yapılmalıdır.
- *Seçme ve seçilme hakkını vatandaşa sağlamak*, MAA: Hakimiyet milletindir denilir, ama oy atma belirli kesime tanınır. Yunan Demokrasisinde sadece 50 konsül kullanırdı. Bazı yerlerde, belirli özellik istenir. Partiler milletvekilleri eskiden delegeler seçerken, Genel Merkez, Genel Başkan belirlediği için, seçme ve seçilme hakkı değil, atanma hakkı olmaktadır. 1960 Anayasa ilk hazırlığında üniversite mezunları oy atması teklifi yapılmıştır. 1946 yılında da açık oy atma, kapalı sayım ile katılandan daha fazla oy kullanan çıkmıştır. Katılım sayısı %60 civarında olursa, temsil yetkisi olmamaktadır. Aşırı uçlar oy kullanması, genel olarak halkların bürokrasi değişmeyeceği için, seçimin anlamı olmayacağı fikri ile katılım düşük olmaktadır. Yönetimi memurlar, bürokrasi yapıyor denilmektedir. Üçte bir, %30 toplum oyu alan %48, %50 oranında olup, iktidar olabilmektedir. Azınlık hakimiyeti, yönetimi olmaktadır.
- *Kişilere din ve vicdan özgürlüğü sağlamak*, MAA: Bireyin inancı sorgulanmamalı, nüfus cüzdanında yazılmaması da bir boyut olmuştur. Burada inanç, başkasının zarar vermek, zorbalık ve onların inançlarına karışmak olarak algılanamaz. Propaganda başka bir boyuta girmektedir.
- *Güvenlik, sağlık, eğitim, insan hakları konusunda çalışmalar yapmak ve tedbirler almak*. MAA: İnsan hakları olarak güvenlik, sağlık ve eğitim belirtilmiştir. Bu daha geniştir. Bireyin tüm varlık, yaşam hakları olarak genişletilmelidir.
- *Ekonomik gelişmeyi ve yoksullukla mücadeleyi sağlamak*. MAA: Ekonomi, etkinlik, verimlilik, bulunabilirlik ve memnuniyet yaratan boyut, kalite gibi faktörleri ele alır. Yenilmeyen yemek ekonomik değeri olamaz. Ekonomik gelişme denince, sermaye grubunun bir fabrika ve kalkınması değildir.

Atatürk’ün İzmir Ekonomi Kongresinde söyledikleri ve 1930 yıllarında yapılanlar incelenecek olursak: Birey için devlet vardır, bu açıdan bireyin ekonomiye katkısı sağlanmalıdır şeklinde ifade etmiştir. Şeker temini, şeker kamışından şeker ithal edilirken, şeker pancarı yetiştirilmesi, Ülkemizde yetiştirilmediği, traktör ve bakım, sulama gerektirmesi açısından imkânsız görülmekte idi. Hükümet şeker ithalinden alınan gümrük vergi kaybı olacağı için Atatürk’e karşı çıkmıştır. Atatürk yönetimi değiştirmiş, İş Bankası kurulmuş, bunun verdiği krediler ile 5 yerde şeker pancarı yetiştirilmiş ve fabrika oluşturulmuştur. İş Bankası sermayesinin bu kadar güçlü olmadığı, kazanmaması durumunda iflas olacağı söylenmiş, *Ülke yönetimi bir inançtır, ekonomi de güven ve inanca dayanır* denilmiştir. Ayrıca Kâğıt sektörü de SEKA, aynı şekilde kurulmuş, daha sonra özellikle şeker fabrikaları, Kamu İktisadi Teşekküllerine bırakılmış, zarar edince de halka satılmıştır. 1936 yılında savaş ekonomisi boyutu ile, devlet doğrudan destek sağlamıştır.

İşsizlik sigortası olunca, çalışan bulunamadığı için, rekabetçi sistemde uygun gözlenmez, eğer gösterilen yerde çalışmaz ise iptal edilir. Amerika’da 6-10 milyon sokakta yatan, evsiz kişi olup, 60-100 milyon da sigortasız kişi vardır. Gerekçesi, onlar böyle istediği için hürriyetlerine karışamayız denilmektedir.

Ülkemizde ise kalkınma hedefinde olduğu için, aile bazında, bireylerin ise yeşil kart verilerek özellikle sağlık bakımları karşılanmaktadır. Sosyal Yardımlaşmadan da

yardımlar gelmektedir. Bu sayede Yönetim oy oranını koruduğu anketlere yansımaktadır.

- *Gelirde adaletli ve eşit davranmak.* MAA: Eşit işe eşit ücret politikası, sesi güzel iken, sanat icra edenlerin düşük almasına neden olduğu için özel sektöre kaçmaktadırlar. Kamu sektörü için bu uygulanmaktadır. Yapılan işe göre ücret, özel sektörün felsefesidir.
- *Fırsat eşitliğini sağlamak.* MAA: Bir yapılan yaklaşımın eşit olduğu gözlenmeden, hukuksal olarak tanımlanamaz. Özellikle Belediye Başkanlığında bu tür şeyler rastlanılmakta, sonuçta da birçok Başkan idari soruşturmadadır. Teklifler, açık olabildiği gibi kapalı teklif ile de olabilmektedir. Pamukkale kurucu Rektörlük sırasında bir ışıklandırma için bakkalda 75TL olan lamba, 300TL teklif verildiği, firmaların anlaştığı, 400-500 diğer teklifler olduğu görülünce, iptal edilmiş, başka ilden getirilmiş ve ücretsiz 35TL taktırılmıştır. Gazetelerde Denizli zarar ettiren Rektör diye haber çıktı. Zarar arada fazla ücret alacakları için alamadıkları para imiş. Dikkati çekenler sorguladılar, bir bakıma reklam niteliğinde oldu.

Benzer bir yapı, Öğrenci Yemekhanesini standardını yükseltmek için çelik çaydanlık ve çelik mutfak takımı için ihaleye çıktık, tümü alüminyum idi, raporlar çelik şeklinde idi, depoda kontrolde olmadığı, hukuk müşaviri ve genel sekreter ile saptandı. Memur işte imzalı kontrol var, çelik dedi, bunun üzerine devleti aldatmanın 10 yıldan başlayan suç olduğu söylenince, akraba oluruz, açamaz denilince, burada devlet ve öğrenci var denilip, yapılacak olan iptal ve geri verme olacağı, eğer firma yapmaz ise ticaretten men cezası alacağı söylendi. Değişim oldu, alım-kontrol komisyonları değiştirildi, ayrıca o firma bir daha teklif vermedi.

Fırsat eşitliği, bana daha iyi bir imkân, fırsat vermek değildir.

- *Sosyal Güvenlik hizmetini sunmak.* MAA: Bu sosyal güvenlik, maaştan daha öne çıkmaktadır. Oluşturulan PEV (Pamukkale Eğitim Vakfı) okulu, öğrenci velilerinin kapanacağı şüphesi ile ilk sene, tam ücretler alınamamış, öğretmenlere de aybaşı tam ücret verilemiyordu. Şikâyet eden olmadı, onlara konuyu açtım, sosyal güvenlik ücretlerinin tam ödendiği, hatta fazla eklemeler yapıldığı, maaşların da alındıkça verildiği ve eşit dağıtıldığı için bir şikâyet konusu edilmedi dediler.
- *Tam istihdam ve işsizlik ile mücadele etmek.* MAA: Üniversite hizmetleri için ayrıca ek elemana ihtiyaç oldu. Bu açıdan kurulan Vakıflar ve 45 ayrı şirketler ile eleman sağlandı. 155 kişi istihdam edildi.

Personel alımı için, Devletten imkân sağlandı ve iki parti halinde 600 kadar memur alındı. Bunlarda özgeçmiş çok dikkatli incelendi, sınav daha önce 10 yıllık sorulmuş ÖSS olan kitapçıktan gece alındı, binaya kimse alınmadı, sabaha kadar sorular oluşturuldu ve soruldu. Neticeler 3 gün herhangi bir kopya olup olmadığı şeklinde irdelendi. Sonuçta, kazanamayan kişilerin listesi, özellikle ticaret erbabı tarafından istenip, görev verildi, tam adalet sağlandığı için. Kapasite ve becerileri için ayrı bir binada, görevler verildi, fark etmeden incelendiler, devamlılık ve başarı, işi tamamlamasına bakıldı. Yapabilene daha zorlu işler verildi, muhasebe işinden anlayana bakıldı. Bundan sonra görev yerine bir hafta sonra dağıtılıp, kontroluları yapıldı, ama fark edilmemesine çalışıldı. Rektör, Dekan sekreteri olarak yerleştirilenlere dikkatlice inceleme ayrıca yapıldı. Eş, dost, akraba gibi faktörlerin hiçbirine bakılmadı. Tüm insanlar kardeş, kardeşlik faktörü önemli diye açıklamalarda bulunuldu.

- *Sosyal denge ve barışı sağlamak.* MAA: Sosyal denge için, her hafta birimlere gidilip, doğrudan en alt kapıcı dahil, eli sıkıldı, hâl hatırı soruldu, ben rektörün elini sıkamam diyenler ile çay içildi. Toplu konuşmalar yapıldı. Mühendislik Fakültesi Dekanı bu doğru değil, yapamazsınız dedi, yeni sosyal denge eşitlik üzerine denilince, bağlı olduğu İzmir'e döndü. Suistimal etmek isteyen çıktı, ihtar ötesinde görev yeri değiştirildi.

- *Temel hak ve özgürlükleri güvence altına almak.* MAA: Özel bir oluşum ile Hukuk Müşavirliğine bağlı bir sistem oluşturuldu, birey hakkı, öğrenci hakkı temelinde yaklaşım yapıldı.
Kantinlerden 50 milyon TL ciro yapılmış, ihale teklifi alındı, 5 milyar teklif geldi, bunun üzerine bu firma soruşturuldu, uyuşturucu ve cinsel pazarlama yapıyor, üniversiteden de 4 kişi ile yakın temasta imişler. Hemen vakıflara bir şirket kuruldu, konsinye, peşin ödeme olmadan mal geldi, satılınca ödeme koşulu ile bir oluşum yaratıldı. En ileri ve en üstün gıda denilince Pınar Şirketi geldi, malları en ucuz olarak verdi. Kola kutusu dışarda 1,5 TL iken bir 75 kuruşa alıp, 1TL satıldı, günde 9bin kola satılıyordu. Fiyat toptan 35 kuruşa indirilince 75 kuruşa satılır oldu. Yemek sadece öğlen çıkarılıyordu, bir bol kepece dolu tabağı 3 kişi alıyorsa, karışılmıyordu.
- *Kanuni hâkim güvencesini sağlamak.* MAA: Her öğrenci dilekçe ile başvurusu ve bunun irdelendiği algısı yerleştirildi.
Bir Eğitim Fakültesi son sınavında, bir hoca, yönetim geldin sizi kurtarsın diyerek, 2 öğrenci hariç, 97 kişiyi bırakmış. Rektörlük bir şey yapamaz demiş. Dilekçe verin dedim, *bir kâğıt neyi halledecek* dediler, *görürsünüz* dedim. Dekana bir soruşturma açılacağını, sınıfta çoklu başarısızlık bir hoca sorunu ifade eder dedim, bunun üzerine hoca tekrar sınav yaptı, sorular dışardan hazırlandı ve tümü geçti.
Başörtü sorununda bazı hocalar kılık kıyafete uygun değil diyerek, kot pantolon, kulağa küpe, uzun saç dahil, öğrencileri suçladılar. 12bin öğrencinin 9 bini soruşturma konusu oldu. Soruşturma Komisyonu cezaları en üst düzeyden vermişler, onlara Disiplin Yönetmeliği gösterildi, dini propaganda yaptıklarına dair veri soruldu. Başörtüsü dini propaganda olmadığı, sadece dikkat etmeleri, propaganda için yaklaşım yapmamaları gerektiği belirtilerek uyarı verildi. Komisyondakilere de hukuk yapısına uymadıkları ihtar edildi.
Öğrenciler toplanınca, güvenlik etrafında toplanır, ellerinde fotoğraf makinaları, sizi korumak için buradayız derlerdi. Gürültü yapmayın, burası eğitim kurumu diye ihtar ederlerdi. Bir grup nümayiş nedeniyle yürümüş, inkâr ettiler, ama fotoğrafları ile ispat edilince, Beşiktaş'a tezahürat yaptık dediler, burası eğitim kurumu yapamazsınız diye uyarı verildi, temel konuya girilmedi, çünkü ses kaydı yoktu.
- *Kuvvetler ayrılığını sağlamak.* MAA: Kuvvetler ayrılığı, her birim ben patronum demeye getirmemeli, yanlış anlaşılmalıdır. Bazı fakülteler biz diyerek bazı yaklaşımları yapmak sanki hakları gibi ele aldılar, eşitlik denilerek diğerlerine de imkân götürülmüştür.
- *Hukukun genel ilkelerine bağlı olmasını sağlamak.* MAA: Hukukun temel ilkesi, Fransa İhtilalinden esinlenerek, bağımsızlık, eşitlik ve kardeşlik denilirse, bir olayı nakledeyim. Nevruz Bayramı Üniversitede kutlanması Valilikçe planlanmış. Bizde hazırlık yaptık. Vali beni arabasına aldı, bir terör tehdidi olduğu, MIT hazırlık yaptığını söyledi. MIT Başkanı, hocam sizin emrinizdeyiz dedi. Baktım meydana hocalar bir arada, ortada ateş için odunlar, öğrenciler öbür tarafta, bina önünde konuşmalar yapılacak, binadan ateşin önünü almak olası değil. Tören başlar başlamaz kalktım, benim annemin adı Nevruze dedim, bu bizim bayramımız, hadi, öğretim üyeleri ile öğrenciler birlikte İstiklal Marşı okuyalım ve bu birlikteliği kutlayalım dedim. Eğitim açılışlarında bilirler, tüm Üniversite Yönetim Kurulu üyeleri çıkar, arada boşluk bırakırlar, öğrenciler 2-3 kişi araya girip toptan okunur. Hemen konuşmalar yapılmadan, ateş yakıldı, birlikte oynadık, yemekte de Valiye ayrı öğrenciler ile oturun denildi, hepimiz dağılarak yemek yedik.
Spor oyunları yaparak, 950/12000 kişiye katılım diploması verildi. 14 dalda gösteri yapıldı.
Bir geniş futbol alanı vardı, bölünüp, 7 grup birlikte yapılması sağlandı.

Bir otelin işletmesi altında, özellikle Tıp Fakültesi öğrencilerine kalacak, nöbet dışında yatacak yer ayarlandı. Otelin bir işletmecisi müdür vardı, tüm işleri öğrenciler kendileri yapıyordu. O zaman 50TL günlük oda masrafı iken, 5TL alındı.

- *Kanun önünde eşitlik ilkesine riayet etmek.* MAA: Önce tüm öğrenciler, eşit imkanlar sağlandı. Yemek, kantin, kafeterya, sosyal yardım yapıldı. Sosyal yardımı alanlar bunu bize niye veriyorsunuz diyenler oldu. Bazı kişiler, başka yerlerden gelir temin ettiklerini, daha dikkatli olacaklarını söylediler.
- *İdarenin mali sorumluluğunu yerine getirmek.* MAA: Tüm bütçe açık, Vakıflar da belirgin iken, bir Vakıf toplantısında, Vali, Belediye Başkanı ve ileri gelenlerin olduğu yerde, Muhasebeci “*bu Rektör 125 milyon TL kendisi para harcadı, ayrıca 2,8 milyar para aldı*” dedi. Muhasebeci para istemiş vermemişler, bu hırsını alacakmış. Konuş, iddianı söyle dedim. Bir bilgisayar alınış, 125 milyon TL o imiş. Bu nerede dedim, Vakıf Muhasebesi tutuluyormuş, yani kendisinin kullandığı imiş. 2,8 Milyar, Vakfın oluşturduğu PADEM (Pamukkale Dil Eğitim Merkezinde) yabancı dil eğitimi veren okutman ve üniversite hocalarına hizmet karşılığı, bağışlar imiş. *Hiç Rektör Ankara’ya giderken seyahatte dahil bir çay parası bile harcamamış mı* dediler, *hayır* dedi. Yükseköğretim Kurulu Rektör bir doktor olduğu için harcamalarında bir eksiklik buluruz diye yaklaştı, ama Vakıf uzman kişiler ve bunların Üniversiteye yardımları sayesinde hiçbir şey bulamadılar.

ÖZET: MAA: Üniversite bir Devlet kurumu olma ötesinde, sanki devlet içinde bir devlet gibidir. Bu açıdan bir yaklaşım boyutu oluşturmalıdır. Amerikan Sefirinin 1 artı 5 toplam 6 milyar dolar ve sonra da 30 milyar dolar harcama yetkisinin Amerikan Hazine Bakanlığında çıktığını söylemesi, bunun sadece Rektör kontrolüne verileceğini söylemesi boşuna değildir. Bu dönemde Türkiye 16 milyar dolar borcu vardı.

Başlıca projeler:

- Denizli Deprem Bölgesi olduğu için 30 yıl geri ödemeli 100,000 konut
- Sümerbank Fabrikası, Üniversite Araştırma ve Geliştirme olarak devri (Fabrika Müdürü teklif etti)
- Pamukkale ve Karahayıt bir hidro-termal merkez olması, otellerin fizyoterapi vermesi
- Ufak uçakların inebilmesi için bir hava alını, Çardak uzak düşmektedir.
- Sıcak suyun Denizli’ye %95 verimlilikte getirilmesi
- Tüm o tepelerin sıcak su ile sera olarak kullanılması
- Kasabalara Fakülte birimi açmak, Yüksekokullar sahiplenme düşük oluyor (Yapıldı)
- Ayaktan Takip ve Tedavi Merkezi (Yapıldı)
- Fizyoterapi merkezi (Yapıldı)
- PADEM, 700 kişilik aktif uygulamalı dil eğitim merkezi (Yapıldı)
- Pamukkale’nin Beyaz kalması için çevre temizliği, doğal kalması (Yapıldı)
- Pamukkale Müzik Festivali, yarışmalı, ödüllü (4 defa icra edildi) (Yapıldı)
- Sanayi Sitesi, Organize Sanayi Bölgesine, hava yastıklı tramvay yapılması (150 milyon TL proje)
- Acıpayam Devlet Üretim Çiftliğinin uygulama merkezi olarak alınması
- Pamukkale üstünde 10bin dönüm Eğitim Rezerv alanına yerleşme
- Enstitüler oluşturma, araştırma ve geliştirme (Yapıldı)
- Pamukkale Eğitim Vakfı Okulu (PEV), sonra Vakıf Üniversitesi olması
- İnşaat kontrolünün Belediye ve Bakanlıktan Üniversiteye alınması
- Irak’ta özellikle Üniversiteye ait bir bölüm kurulması
- Tekno-park için bir yer ile görüşmelerin sürdürülmesi
- Acil yardım açısından aktif merkez olması, ilk yapılan bina acil yardım amaçlıdır. (Honaz Dağı, Parasliding Dünya yarışması için 112’ye destek sağlandı, devamı yapılacaktır)

Hatırlanan bunlardır.

...

- Devletin Fonksiyonu/işlevleri: MAA: Yukarıda belirtilmektedir, bir yapı, devlet gibi bir oluşum yaklaşımı olmuştur.
- İktidarın Kaynağı: MAA: İktidarın kaynağı halk iken, Üniversitelerde Cumhurbaşkanıdır. Burada yapılan projeler ve yapılacaklar ortada iken, bunun değiştirilmesi, tamamen, politik

Yükseköğretim Başkanı benim dediğimi yapmazsan görevden alınırısın deyince, bizim rektörlükte gözümüz yok denilerek istifa etmemdedir. Ancak aktif hayattan ayırmak için mahkemeler yapılarak bunun 1998 yılından 2016 kadar sürmesi ile, olay kanun ve nizamlara uygundur, beraati gerekir kararına karşın başarılı olmuşlardır.

Egemenlik Türleri: MAA: Rektör bir egemenliğini alınca, bunu paylaşmaz, ancak katkıları alır, bunların hukuk ve birey hakları temelinde olmasına dikkat etmelidir. Bunun için hukuk, işletme ve personel kontrol mekanizmalarını kurmalıdır.

Egemenlik (Hazırlayan: Sosyolog Ömer Yıldırım: felsefe.gen.tr)¹⁴ toplumda iktidar olmaktan doğan gücü hiçbir baskı olmadan kullanabilmektir. Egemenlik, devletin temel unsurlarından ve onun ayırt edici özelliklerinden birisidir. Devletin oluşabilmesi için toplum üzerinde üstün bir siyasi otoritenin kullanılabilmesi gerekir. Bu otoritenin kullanım biçimlerine de egemenlik türleri denir. Bu anlamda egemenlik, iktidar olmanın ayrılmaz bir niteliğidir. Egemen, iktidar sahibi olan ve bu iktidarını kimseyle paylaşmayan otoritedir ve bu otoritenin de farklı türleri bulunmaktadır.

EGEMENLİK TÜRLERİ

1. Geleneksel Egemenlik: Geleneksel egemenliği toplumun dayandığı **geleneksel değerler** (gelenekler, örfler, adetler, görenekler) belirler. Bu egemenlik türü gelişmemiş ilkel toplumlarda geçerlidir. Egemenlik halka değil belirli bir kişiye ya da belirli bir aileye aittir. Emirlik, krallık, şeyhlik vb. ülkeler bu egemenlik türüne örnek olarak verilebilir.

2. Karizmatik Egemenlik: Liderde bulunan karizmaya dayalı bir egemenlik türüdür. Karizma üstün ve büyüleyici niteliklere sahip liderleri ifade etmede kullanılan bir terimdir. Karizmatik liderler güçlerini topluma sağladıkları başarılarından alırlar.

3. Demokratik ve Hukuksal Egemenlik: Bu egemenlik tarzı insanın akıl ve mantığına dayalıdır. Egemenlik hukuka dayanır ve hukuk kuralları çerçevesinde kullanılır. Egemenliği elde etme ve kullanma yolları ve sınırları anayasalar tarafından belirlenmiştir. İktidarın egemenliği kullanırken halkın iradesini kullanması, seçim, esastır. Birey ise kendi iradesini kullanır sorumludur, suç işlerse Yargı gücü tarafından ceza görür. Yönetim (seçim ile gelen yönetici), Yasama (Parlamento şeklinde seçim ile iş başına gelenler), Yasama (uzmanlık olarak eğitim ile oluşan bağımsız yapı) bir demokratik boyutta olan unsurlardır.

Yorum:

Liderlik boyutu için elinde olan imkanlar kullanılmalıdır. Geleneksel olarak: Akşit sülalesinin en büyük oğlu olarak bir geleneksel Yatağan Medresenin devamlılığı söz konusu edilebilir. Karizmatik olarak Hacettepe Mezunu, belirli bir kariyeri olan, İngilizce bilen, Cumhurbaşkanı, Başbakan ile görüşmüşlüğü olan kişi olarak sağlanmaktadır. Oluşturulan hukuk bürosu ve diğer personel, öğrenci imkanları ile, hukuka dayanan bir kişidir, kimseye ayrıcalık yapmamaktadır. Bir büyük kişi gelip çocuğuna imkân istedi, *eğer Peygamber bir örneği varsa yaparım* dedim, bunun üzerine *bu makam bir peygamberlik makamı ben yanılmışım, Hz. Ömer gibi olmalı* dedi ve özür dilemiştir, sülaleden gelinmesini de önlemiştir.

- **Sivil Toplum:** Toplum sizden yararlanma olasılığına bakar. Yardımlar bir menfaat gelecekse yapılır. Müzik yarışmaları, ilk defa açık hava konseri Tarkan, Nilüfer getirilmiştir gibi, TRT 2’de gösterim büyük ilgi çekmiştir. 4 milyon dolar kredi ile PEV koleji oluşturulması, Sanayi Odası Başkanı 20milyar TL alamazken alınması, bir haset oluşturmuş olsa da bir değer olarak görülmeye başlanılmıştır. Yüksek okul değil, gerçek bir Üniversite denilmiştir.
- **Demokratik yaşamda sivil:** Seçimde tüm politikacılara gidilerek, istenilenler ve katkıları için teşekkür edilmiştir. İktidar partisi benden verdiği listedeki isimleri memur olarak

almamı istedi, basit anlamda güldüm. Ayrıca her projede milletvekilleri belirli avans talebini dolaylı istediler, ben duymamazlığa geldim.

- Eşitlik nedir? Bireylerin hak ettiğini vermek adalet, adaletin kaynağı da eşitliktir. Öğretim üyeleri kendilerine ayrıcalık olmadığı için devamlı şikâyet ettiler. Akşam istedikleri sandviç, burgerler için daha önceden sıcak fanus aldık, şikâyetleri öyle önledik, öğrenciden önce istemeleri, teneffüste hazırlananları vererek çözdük.
- Adalet nedir? Adalet hak edileni, hak edene vermektir. Vakıfların paralarını harcamak isteyen dekanlara bu imkân verilmemiş, suistimal edenlerde bir rapor hazırlanıp, otomatik mahkemeye çıkmamak için istifa etmişlerdir.
- Bürokrasiden vaz geçilebilir mi? Bürokrasi işi hızlı, etkin, verimli ve yardım etmek için olmalıdır. Yurtdışında seçime katılma oranının düşük olması, yönetimin bürokrasinin elinde olması ve bunun değişmeyeceği kanısı olmaktadır.
Bir olay nakledilecek olursa: Yurtdışı öğrenciler için Üniversite Yönetim Kurulu başvuru olmadan karar alıyor, öğrenci gelince de hemen bu karar kendisine verilmekte idi. Bir öğrenci, ben bir hafta alacak dediler, ne yapayım deyince, gezersin demiştim.
Ayrıca ücretler Hazine'den gelmediği için, aile imkanları öğrencilere Üniversite kanalı ile verilince, gümrük ödemiyorlardı.
Bazı hekimler, PEV kanalı ile tüm masraflar bize ait denildi, ama onlara da masraflar ailenizden alınacak diye kâğıt imzalatıldı, bu şekilde birçok resmi işlerden kurtuldular. Bir gazeteci, aleyhte yazı hazırlamış, evet bunlar Vakıftan ödeniyor, aile veriyor ve biz transfer ediyoruz dedim. Vakıf burada aracı oluyor dedim.
- Yönetim Biçimi: Her büro kendisi yönetici idi, üst makamdan emir almadan çalışmaları gerekli idi. Eğer usulsüz ve kanunsuz bir iş yaparlarsa Rektörlük devrede idi. Vakıflardan kaynaklanan mobilya ve halı değişimi istekleri kabul edilmedi, zorlamalar bile geri çevrilmiştir. Otonomiye yanlış anlayanlar olmuştur, ancak bunların görev yeri değiştirilerek etkisiz kılınmış, ibret olduğu için teşebbüs edilmesi bile önlenmiştir.
Türkiye'nin 8 yıllık eğitime geçmesi için İngiltere ve Amerika'da kurslara katılmak ve rapor yazmak da sayılabilir. Bu açıdan, eylem ve işlem yapan faaliyetler ile bürokrasiden gelen bir yönetim tecrübesi olmuştur. Bütçe değil, kendimiz imkân yaratarak yapılanma hedeflenmiştir. Kısaca yap-işlet-kullan-sahiplen işletim sistemi faaliyete geçirilmiş ve mahkemelerde bu açıdan yargılanmış, kanun ve nizamla uyundur denilerek beraat edilmiştir.
- Memnun olunacak yönetim biçimi. Her işin başı memnuniyet oluşmasıdır. Fazla hak etmediğini almak isteyenler elbet memnun olmayacak, mutsuz olacaklardır. Döner Sermaye İşletmesinde, her bir gelir getiren havuz olarak ele alınmış, gelir, gider kendi aralarında oluşturulmuş, net kar dağıtılmıştır. Bu oran cironun %17'si olmak ile tarihte en yüksek rakamdır. Personele az düşmesi durumunda artı 50TL ekleme yapılarak katkı payı dağıtılmıştır.

ÖZET: Hacettepe kuruluşunun 4. Mezun olmam, ilk Hacettepeli Başasistan olmam, Plastik enjektör de tek kullanıma geçiş, özel serum hazırlığı, Yozgat, Etimesgut Toplum Hekimliğini oluşturma yaklaşımı yapmışım. Anadolu (sonradan Osmangazi Üniversitesi oldu) Üniversitesi ilk öğretim elemanı olmam, doçent ve profesör olmam, Neonatoloji Yoğun Bakım Ünitesi kurmak, İşletme Müdürü olarak bilişime geçmem ve gelir getirmeye göre kâr payı dağıtma gibi nedenlerden dolayı tecrübeli idim. Turgut Özal ilk ve tek beni rektör olarak imzalamış ve toplantılarda beni bakanlar ile birlikte almış, benden çok şey, yap-işlet-sahiplen-devret modelini aktive etmem istenmiştir. Hacettepe mezunu ilk rektör olarak atandığımı da eklemeliyim. Rektörlük sırasında yapılacaklar ve gerekçeler hazırlanıp dağıtılmış olmasına karşın, hepsinin yok edildiğini öğrenmiş bulunmaktayım.

Bir Üniversiter yapı oluştuktan sonra daha teknoloji ve bilime yönelik yapılanma yapılması konusunda oluşan Cumhurbaşkanlığı, Yükseköğretim Başkanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığının görüşlerinin Enstitü Modeline ağırlık verilmesi konusu düşünülmesi gereken bir husus olmalıdır.

Ülkemizdeki tanımı, Yüksek öğrenim olarak

Ülkemizde Üniversite boyutunda enstitü oluşması nedeniyle Yükseköğretim Kanunu ile bu konu ele alınmalıdır.

Yükseköğretim Kanunu¹⁵

Tanımlar:

Madde 3 –Bu Kanunda geçen kavram ve terimlerin tanımları aşağıda belirtilmiştir.

- Yükseköğretim: Milli eğitim sistemi içinde, ortaöğretime dayalı, en az dört yarı yılı kapsayan her kademedeki eğitim- öğretilimin tümüdür.
- Üst Kuruluşlar: Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelerarası Kuruldur.
- Yükseköğretim Kurumları: Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokulları ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmaksızın ve kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokullarıdır. Yüksek teknoloji enstitüsü, özellikle teknoloji alanlarında yüksek düzeyde araştırma, eğitim-öğretim, üretim, yayın ve danışmanlık yapan, kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip bir yükseköğretim kurumudur.
- Üniversite: Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur.
- Fakülte: Yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan; kendisine birimler bağlanabilen bir yükseköğretim kurumudur.
- Enstitü: Üniversitelerde ve fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili bilim dallarında lisans üstü, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan bir yükseköğretim kurumudur. g) Yüksekokul: Belirli bir mesleğe yönelik eğitim öğretime ağırlık veren bir yükseköğretim kurumudur.
- Konservatuvar: ...

Yorum

Yüksek Teknoloji Enstitüleri Yükseköğretim Kanunu çerçevesindedir.

Enstitü boyutunda “*Yüksek teknoloji enstitüsü, özellikle teknoloji alanlarında yüksek düzeyde araştırma, eğitim-öğretim, üretim, yayın ve danışmanlık yapan, kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip bir yükseköğretim kurumudur.*” yaklaşımı öngörülmektedir.

Enstitüler, kamu tüzel kişiliğine sahip, bir yükseköğretim kurumudur. Başlıca işlevleri:

- Araştırma:** Birinci planda araştırma işlevi görmelidir. Endüstriye yakın olmalıdır. Bir örnek olarak, Rektör olunca, sanayii ziyaretlerine gittim, hiçbir bizim üniversite mezunlarının çalışmadığını gördüm. Makine Bölümü varken, niye olmadığını sordum. Eğitim 1970 makineleri örneği olduğu, onların ise en eski 1990 makineleri olduğu için, uyum sağlamıyorlar, bu açıdan stajyer bile almıyoruz denildi. Fen Bilimleri Enstitüsündeki arkadaş ile, birçok firma ile iletişime geçtik, Üniversite destekli fuarlar açtılar, örnek makineler ile eğitim ve test ile araştırma projeleri sunularak, dışardan gelenlere de makineleri çalışmasını, kullanmasını öğretiler. Sonuçta aynı yıl içinde, %97 üniversite stajyerleri olduğu saptandı, daha sonra yüzde yüz değil, seçilmiş olan ve hemen işe almayı düşündüklerini çalıştırmaya başladılar. Bu arada, fabrikalar makinelerini yenilemek programını da gündeme getirdiler.

- *Eğitim, öğretim:* Teorik eğitim ve beceri kazandırma yerine, doğrudan iş başında yapılan yaklaşım ile etkin yaklaşım olmaktadır.
- *Üretim:* Çalışma boyutu yanında, çevrecilik kapsamında egzoz gazı ölçüm cihazı alınarak, üniversite bu işi yapması, güven ötesinde bir gelir kaynağı da olmuştur. İnşaat Bölümü aldığı bina test makinesi ile depreme dayanıklılık işlevini de yapar olmuştur. Valilik ve Belediye desteği ile olmaz ise olmaz bir boyuta getirilmiştir.
- *Yayın:* Yayınlar, sadece üniversite elemanları dışında, dışarıdaki çalışmalara da açık olması için enstitü yayınları bilimsel önemli katkı sağlamaktadırlar.
- *Danışmanlık:* Sanayinin bir işlevi de kendi içinde danışmanlık hizmetleridir. Bu bir ayrı boyut olup, enstitü işlevi içinde yapabilirsiniz. Depreme dayanıklı binaların saptanması işlevi önemli bir boyut olarak katkı sağlamıştır.

ÖZET: Sanayi ile Üniversitelerin bütünleşmesi için, endüstrilerin önemli rolleri olmuştur, olmaktadır.

Bir sanayideki kişiyi çalıştırmak, onun işine katkıda bulunmak için bir akademik, bir diploma değil, işi bilmesi yapması yeterli olmaktadır. Üniversite açısından daha esneklik sağlanabilmektedir.

Ana ilkeler:

Madde 5 – Yükseköğretim, aşağıdaki "Ana ilkeler" doğrultusunda planlanır, programlanır ve düzenlenir:

- a) Öğrencilere, ATATÜRK inkılapları ve ilkeleri doğrultusunda ATATÜRK milliyetçiliğine bağlı hizmet bilincinin kazandırılması sağlanır.
- b) Milli Kültürümüz, örf ve adetlerimize bağlı, kendimize has şekil ve özellikleri ile evrensel kültür içinde korunarak geliştirilir ve öğrencilere, milli birlik ve beraberliği kuvvetlendirici ruh ve irade gücü kazandırılır.
- c) Yükseköğretim kurumlarının özellikleri, eğitim-öğretim dalları ile amaçları gözetilerek eğitim-öğretimde birlik ilkesi sağlanır.
- d) Eğitim-öğretim plan ve programları, bilimsel ve teknolojik esaslara, ülke ve yöre ihtiyaçlarına göre kısa ve uzun vadeli olarak hazırlanıp sürekli olarak geliştirilir.
- e) Yükseköğretimde imkân ve fırsat eşitliğini sağlayacak önlemler alınır.
- f) Üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunlar içindeki fakülte, enstitü ve yüksekokullar, Cumhurbaşkanınca yapılan yükseköğretim planlaması çerçevesinde (...) (1) kanunla kurulur.

Yorum

Burada görüldüğü gibi, enstitüler de yine üniversite yapısında olmaktadır. Herhangi bir ayrı özelliği yoktur.

Yükseköğretim Kurulunun görevleri:

Madde 7 –Yükseköğretim Kurulunun görevleri;

- a) Yükseköğretim kurumlarının bu Kanunda belirlenen amaç, hedef ve ilkeler doğrultusunda kurulması, geliştirilmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve yükseköğretim alanlarının ihtiyaç duyduğu öğretim elemanlarının yurt içinde ve yurt dışında yetiştirilmesi için kısa ve uzun vadeli planlar hazırlamak, üniversitelere tahsis edilen kaynakların, bu plan ve programlar çerçevesinde etkili bir biçimde kullanılmasını gözetim ve denetim altında bulundurmak,
- b) Yükseköğretim kurumları arasında bu Kanunda belirlenen amaç, ilke ve hedefler doğrultusunda birleştirici, bütünleştirici, sürekli, ahenkli ve geliştirici iş birliği ve koordinasyonu sağlamak,
- c) Üniversite çalışmalarının en verimli düzeyde sürdürülmesi için büyümenin sınırlarını tespit etmek ve yaz öğretimi, gece öğretimi, ikili öğretim gibi tedbirler almak,
- d) Devlet kalkınma planlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yükseköğretim planlaması çerçevesi içinde; (1) (Mülga: 2/7/2018 – KHK-703/135 Md.)
(2) Bir üniversite içinde fakülte, enstitü ve yüksekokul açılmasına, birleştirilmesi veya kapatılması ile ilgili olarak doğrudan veya üniversitelerden gelecek önerilere dayalı kararlar almak ve gereği için Milli Eğitim Bakanlığına sunmak, Yükseköğretim kurumları içinde bölüm, anabilim ve ana sanat dalları ile uygulama ve araştırma merkezi açılması, birleştirilmesi veya kapatılması; konservatuvar, meslek yüksekokulu veya destek, hazırlık okul veya birimleri kurulması ile ilgili olarak doğrudan veya üniversitelerden gelecek öneriler üzerine karar vermek, Eğitim-

öğretimin aksaması sonucunu doğuracak olaylar dolayısıyla öğrenime ara verilmesine veya tekrar başlatılmasına ilişkin olarak üniversitelerden gelecek önerilere göre veya doğrudan karar verip uygulamak,

Yorum

Bir toplumda en üst düzeyde yaklaşım üniversite kapsamında olmakta, enstitüler de bunun bir dayanağı, bir uygulaması olmaktadır.

Görevleri (Enstitü Modelinde de):

- Belirlenen amaç, hedef ve ilkeler: Uygulama, sanayi ve endüstri ile teknolojinin gelişimine açık olarak, araştırma ve geliştirme doğrultusunda en ileri düzeyi yakalamaktır.
- Statik değil, devamlı gelişim temelinde değişim olmalıdır.
- Eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi: Bir öğrenci olmasından ötesi, uzman ve yetkin kişi geliştirilmesidir. Hacettepe Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enstitüsü 1957-1958 yılında kurulmuş, binlerce Pediatrisyen yetiştirmiş, sonra 1963 yılında öğrenci almıştır.
- Yükseköğretim alanlarının ihtiyaç duyduğu araştırma ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi temel ilkedir.
- Plan ve yaklaşımlar, beceri üzerine endüstrinin gereksinimleri ile sosyal açıdan da eleman yetiştirmektedir.
- Üniversiteye sanayi, üniversite ortaklığı olarak tahsis edilen kaynakların, bu plan ve programlar çerçevesinde etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamaktır.
- Belirli gelişim ve değişim temelinde gözetim ve denetim altında bulundurmasını yapacaktır.
- Sevgi ve insanlık temelinde, etik ilkelerde olunması amaçlanmaktadır.

Enstitüler Organlar:

Madde 19 – a. Enstitünün organları, enstitü müdürü, enstitü kurulu ve enstitü yönetim kuruludur.

b. Enstitü müdürü, üç yıl için ilgili fakülte dekanının önerisi üzerine rektör tarafından atanır. Rektörlüğe bağlı enstitülerde bu atama doğrudan rektör tarafından yapılır. Süresi biten müdür tekrar atanabilir. Müdürün, enstitüde görevli aylıklı öğretim elemanları arasında üç yıl için atayacağı en çok iki yardımcısı bulunur. Müdüre vekalet etme veya müdürlüğün boşalması hallerinde yapılacak işlem, dekanlarda olduğu gibidir. Enstitü müdürü, bu kanun ile dekanlara verilmiş olan görevleri enstitü bakımından yerine getirir.

c. Enstitü kurulu, müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ve enstitüyü oluşturan ana bilim dalı başkanlarından oluşur.

d. Enstitü yönetim kurulu, müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları, müdürce gösterilecek altı aday arasında enstitü kurulu tarafından üç yıl için seçilecek üç öğretim üyesinden oluşur. e. Enstitü kurulu ve enstitü yönetim kurulu, bu kanunla fakülte kurulu ve fakülte yönetim kuruluna verilmiş görevleri enstitü bakımından yerine getirirler

Yorum

Enstitü yapılanması, diğer üniversite birimlerine benzer yapıdadır.

Burada esneklik ve etkinlik açısından Rektörlüğe bağlı enstitü olması daha anlamlı olacaktır.

Üniversitede mutlaka Üniversite elemanı olması gerekirken, enstitülerde ise dışarıdan kişilerin çalışması olanaklıdır. Diploma değil, beceri önemli, halkın eğitimi, kursalar sertifikalar öne çıkmaktadır.

Tarihsel Boyut Olarak

Ülkemizde Enstitü Örnekleri olmuştur. Bunun en çok reklamı ve karşı çıkılanı da Köy Enstitü modelidir. Kuranlar kapattıkları bilinmelidir. Amaca hizmet etmediği algısı olmuştur. Gerçekte kapatılmamış, İlköğretim Okulları şekline dönüştürülmüştür.

Yorum

Üniversite yapılanması yanında enstitü konusunda da ülkemizde bir yaklaşım yapılmıştır. Burada Köy Enstitü modeli de incelenmelidir.

Köy enstitüsü (Wikipedia)¹⁶

Köy enstitüsü, Türkiye'de ilkokul öğretmenleri yetiştirmek üzere 17 Nisan 1940 tarihli ve 3803 sayılı yasa ile açılan okul türü. Tamamen Türkiye'ye özgü olan bu eğitim projesini 28 Aralık 1938 tarihinde milli eğitim bakanı olan [Hasan Âli Yücel](#) bizzat yönetti.^{[1][2]}

Türkiye'de köy enstitüsü fikri ilk kez [Amerikalı](#) eğitim filozofu [John Dewey](#) tarafından savunuldu.^[3] Dewey, özellikle kırsal bölgelerdeki okulların toplum yaşam merkezi haline getirilmesi gerektiğini vurguladı. Türkiye'de okulun yerel koşullara uyarlanması sorunu eğitim felsefesinin özünü oluşturuyordu. Köy Enstitüleri, John Dewey'in iş ve eğitimi birleştirme fikrini yerine getirmek için tasarlanmıştır. Mezunların aynı anda hem okul öğretmenleri hem de toplumun eğitimci olması bekleniyordu. Öğrenciler aslında kendi okullarını, evlerini, kırsallarını, iş yerlerini vb. inşa ettiler ve birlikte yaparak ve yaşayarak üretim ile eğitimi kaynaştırdılar.^{[4][5][6][7]}

Kuruluşu

Neredeyse tüm [Anadolu](#)'nun okulsuz ve öğretmensiz olduğu gerçeği göz önüne alınarak,^[8] dönemin cumhurbaşkanı [İsmet İnönü](#)'nün himayesinde, Millî Eğitim Bakanı [Hasan Âli Yücel](#) tarafından [İsmail Hakkı Tonguç](#)'un çabalarıyla köylerden ilkokul mezunu zeki çocukların bu okullarda yetiştirildikten sonra yeniden köylere giderek öğretmen olarak çalışmaları düşüncesiyle kuruldu.

Geleneksel öğretmen okullarında yetişmiş öğretmenler için köylerde öğretmenlik yapmak, istenerek yapılacak bir görevden çok zorunluluk olarak algılanıyordu. Gönüllü ve özveriyle öğretmenlerin sayısı azdı. Oysa okuma yazma oranı Cumhuriyet ilk kurulduğu yıllarda %5 bile değildi. Bunun yanında nüfusun %80'lik bölümü köylerde yaşıyordu.^[9] Köy Enstitüleri'nin kurulması ve yaygınlaşması konusunda pedagoji uzmanı [Halil Fikret Kanad](#)'ın önemli çalışmaları vardı. Kanad, zorunluluktan değil özveriyle öğrenci yetiştirecek *köye göre öğretmen* fikrini savunmuştu.

1940 yılından başlayarak, tarım işlerine elverişli geniş arazisi bulunan köylerde veya onların hemen yakınlarında Köy Enstitüleri açıldı. [Türkiye](#)'de seçilen şehirlerden uzak ancak tren yollarına yakın tarıma elverişli 21 bölgede köy ilkokullarına öğretmen yetiştirmek üzere açılmıştı. Öğretmenler köylülere hem örgün eğitim verecek, okuma yazma ve temel bilgileri kazandıracak hem de modern ve ilmi tarım tekniklerini öğretecekti. Öğretmenler gittiği yörelerde bilinmeyen tarım türlerini de köylülere öğretecekti. Kitaba deftere dayalı öğretim yerine *iş için, iş içinde eğitim* ilkesi tatbik ediliyordu. Her köy enstitüsünün kendisine ait tarlaları, bağları, arı kovanları, besi hayvanları, atölyeleri vardı. Derslerin %50'lik bölümü temel örgün eğitim konularını içeriyordu. Geri kalanı ise uygulamalı eğitimdi.

Genel bilgiler

1940-1946 arasında köy enstitülerinde 15.000 dönüm tarla tarıma elverişli hale getirilmiş ve üretim yapılmıştı. Aynı dönemde 750.000 yeni fidan dikilmişti. Oluşturulan bağların miktarı ise 1.200 dönümdü. Ayrıca 150 büyük inşaat, 60 işlik, 210 öğretmen evi, 20 uygulama okulu, 36 ambar ve depo, 48 ahır ve samanlık, 12 elektrik santrali, 16 su deposu, 12 tarım deposu, 3 balıkthane, 100 km. yol yapılmıştı. Sulama kanalları oluşturularak enstitü öğrencilerinin uygulamalı eğitim gördüğü çiftliklere sulama suyu öğrenciler tarafından getirilmişti.^{[10][11][12]}

Köy Enstitüsü uygulaması [Hasan Âli Yücel](#)'in 1946'da Millî Eğitim Bakanlığında ayrılmasına değin devam etmiştir. [Hasan Âli Yücel](#)'den sonra Millî Eğitim Bakanı Olan Reşat Şemsettin Sırrer zamanında Köy Öğretmen Okullarına dönüştürülmüştür. Bu okullar da Demokrat Parti döneminde 27 Ocak 1954'te kapatılmıştır.^[13] Kapatıldığı 1954 yılına kadar Köy enstitülerinde 1.308 kadın ve 15.943 erkek toplam 17.251 köy öğretmeni yetişmişti.^[14] [Fakir Baykurt](#), [Ümit Kaftancıoğlu](#), [Talip Apaydın](#), [Mahmut Makale](#), [Mehmet Başaran](#), [Pakize Türkoğlu](#), [Hatun Birsen Başaran](#), [Ali Dündar](#), [Mehmet Uslu](#) ve [Dursun Akçam](#) gibi önde gelen yazarlar ve düşünürler bu okullarda yetişmişlerdir.

Köy Enstitülerinin listesi

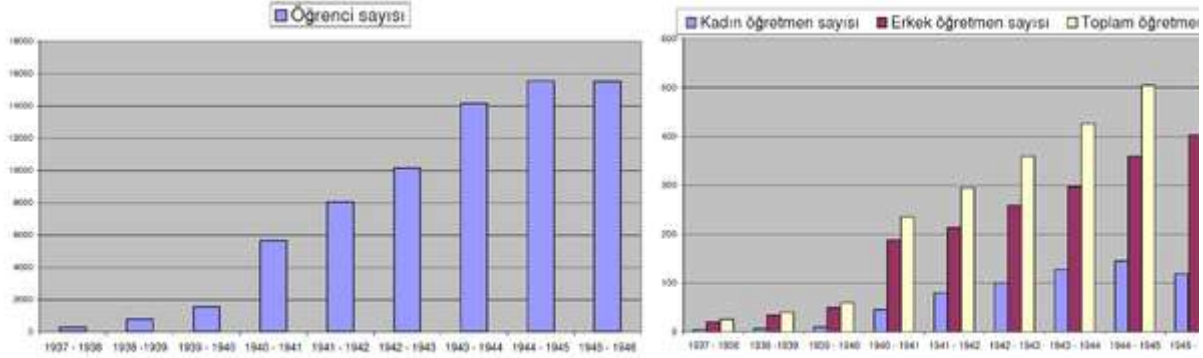
Listedeki adlar köy enstitüler kurulduğunda sahip olduğu adlardır.

Ad/Bulunduğu İl	Kuruluş Tarihi	1946'ya Kadar Çalışan Müdürlerin Adı
Akçadağ/Malatya	1940	Şinasi Tamer, Şerif Tekben
Akpınar-Lâdik/ Samsun	1940	Nurettin Biriz, Enver Karatekin
Aksu/Antalya	1940	Talat Ersoy, Halil Öztürk
Arifiye/Sakarya	1940	Süleyman Edip Balkır
Beşikdüzü/Trabzon	1940	Hürrem Arman, Osman Ülküman
Clavuz/Kars	1940	Halit Ağanoğlu
Çifteler/Eskişehir	1939	Remzi Özyürek, M. Rauf İnan , Osman Ülkümen

Dicle/Diyarbakır	1944	Nazif Evren
Düziçi/Adana	1940	Lütfi Dağlar
Erciş/Van	1948	İbrahim Oymak
Gölköy/Kastamonu	1939	Ali Doğan Toran
Gönen/Isparta	1940	Ömer Uzgil
Hasanoğlan/Ankara	1941	Lütfi Engin, Hürrem Arman, M. Rauf İnan
İvriz/Konya	1941	Recep Gürel, İ. Safa Güner
Kepirtepe/ Kırklareli	1939	Nejat İdil, İhsan Kalabay
Kızıllıçullu/İzmir	1939	Emin Soysal , Hamdi Akman, Talat Ersoy
Ortaklar/Aydın	1944	Hayri Çakaloz
Pamukpınar/Sivas	1941	Şinasi Tamer, Hüseyin Civanoglu
Pazarören/Kayseri	1940	Sabri Kolçak, Şevket Gedikoğlu
Pulur/Erzurum	1942	Ahmet Korkut, Aydın Arıkök
Savaştepe/Balıkesir	1940	Sıtkı Akkay

Öğretmen ve öğrenci sayısı

Yıllara göre enstitülerin, bu enstitülerde görevli öğretmenlerin ve öğrencilerin sayılarındaki artış tabloda görülmektedir.^[2]

Yıllara göre köy enstitülerinde okuyan öğrenci sayıları

Yıllara göre köy enstitülerindeki öğretmen sayıları

Öğretim yılı	Kadın öğretmeni sayısı	Erkek öğretmeni sayısı	Toplam öğretmen	Öğrenci sayısı	Enstitü sayısı
1937-1938	5	21	26	286	2
1938-1939	7	34	41	796	3
1939-1940	10	50	60	1567	4
1940-1941	46	189	235	5665	14
1941-1942	80	214	294	8052	17
1942-1943	101	259	360	10161	18
1943-1944	128	298	426	14166	18
1944-1945	145	360	505	15561	20
1945-1946	119	403	522	15529	20

1939-1950 yılları arasında Köy enstitülerinde yetişen köy öğretmenlerinin toplam köy öğretmenleri içindeki yeri.^[15]

Sene	Toplam köy öğretmeni sayısı	Köy enstitüsü kökenli köy öğretmeni sayısı
1939	6847	0

1946	11533	5225
1950	18426	13182

Dersler

Okullar tarıma elverişli arazisi olan köylerin yakınlarında kuruldu. Amaçlarından biri de köylülerin alternatif tarım tekniklerini öğretmekti. Arıcılık bilinmeyen köylerde arıcılık, bağcılık bilinmeyen köyde bağcılık öğretiliyordu. Enstitüye atanan öğretmen gittiği köyde okul binasını köylülerin yardımıyla yapabilecek kadar inşaat bilgisi de öğreniyordu. Köy enstitüsünü bitiren bir öğretmen sadece bir ilkokul öğretmeni olmuyor aynı zamanda ziraatçılık, sağlıkçılık, duvarcılık, demircilik, terzilik, balıkçılık, arıcılık, bağcılık ve marangozluk konularını da uygulamalı olarak öğreniyordu. Enstitülerin hepsinin kendisine ait tarım arazileri, atölyeleri vardı. Bu sayede öğretmenler kendi okullarını gittiği köyde köylülerin işbirliği ile inşa ediyor ve devletin okul yapmasına gerek kalmıyordu.^{[16][17]} [Hasanoğlan Köy Enstitüsü](#), diğer köy enstitülerini kuran köy enstitüsü öğrencileri tarafından inşa edilmişti.^[18] Köy enstitülerinden mezun olan öğretmenlere yetiştirildikleri branşa ve gönderilecekleri köye göre 150 parçaya varan alet ve edevat veriliyordu. Öğretmenler bu alet ve edevat ile köylülerin de yardımıyla köy okulunu inşa ediyor ve köylülere hem modern tarım tekniklerini hem de okuma yazmayı ve hatta müzik aletleri çalmayı öğretiyordu.^[11]

Hasan Âli Yücel Millî Eğitim Bakanlığı döneminde dünya klasiklerini Türkçeye tercüme ettirmişti. Köy enstitüleri öğrencileri her sene 25 tane klasik romanı okumakla yükümlüydü. Bu sayede zeki köy çocuklarındanengin entelektüel birikimleri olan aydınlar oluşuyordu. Bu aydın köy öğretmenleri en az bir tane müzik aletini çalmasını da öğreniyordu. [Aşık Veysel](#) köy enstitülerinde müzik derslerinde öğrencilere bağlama çalmasını gösteriyordu.^[19] Sabahın erken saatlerinde uyanan öğrenciler kızılı ve erkekli zeybek ve halk oyunları oynayarak sabah sporlarını da yapmış oluyorlardı. Daha sonra kahvaltı ardından zorunlu okuma saati vardı. Kahvaltıyı kendilerinden önce kalkıp fırında ekmek pişiren öğrenci arkadaşları hazırlıyordu.^[19]

Bu bakımlardan köy enstitüleri yaparak öğrenim konusunda dünyada benzeri görülmemiş bir örnek oluşturmuş ve birçok akademik inceleme ve araştırmaya örnek olmuştur.

Aşağıdaki çizelgede Köy Enstitülerinde uygulanan derslerin 5 yıla dağılımı görülmektedir.^{[2][20]}

Ders	Hafta
Kültür Dersleri	114
Ziraat Dersleri ve Çalışmaları	58
Teknik Dersler ve Çalışmalar	58
Beş Yıllık Sürekli Tatiller	30

Beş yıllık eğitim süresince kültür derslerinin içeriğinin toplam saatleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.^{[2][20]}

Ders	Saat
Türkçe	736
Matematik	598
Fizik	276
Tarih	232
Yurttaşlık bilgisi	92

Sanat

Köylerde büyümüş öğrencilere klasik müzik enstrümanları ve geleneksel sazları çalması öğretiliyordu. [Aşık Veysel](#), enstitüleri gezip öğrencilere [saz](#) çalmasını gösteriyordu. Hasanoğlan Köy Enstitüsü bu konuda en zengin enstrüman envanterine sahipti. Daha sonra açılan Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'ndeki derslere Ankara Konservatuvarı öğretmenleri geliyordu. Köy kökenli öğrencilerden kurulu [orkestralar](#) müzik eserlerini seslendiriyordu.

[Mandolin](#), taşınması ve öğreniminin kolaylığı nedeniyle yaygınlıkla kullanılan enstrümanlardan biriydi. Müzik grupları, 17 Nisan şenlikleri, sınıf geceleri veya okulu ziyaret eden bir yönetici için kısa hazırlık provaları yaptıktan sonra [konserler](#) vermekteydi.

Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nde gerçekleştirilen bir bitirme töreni programı, enstitülerde yapılan sanatsal faaliyetlerin kapsamı konusunda örnek olarak gösterilebilir. [İstiklal marşı](#) ile başlayan programda sırasıyla; konuşma korusu (sağlık kolu mezunları), [marş](#) ve [türküler](#) (Akın Marşı, Halay Başı Türküsü), oyunlar (Arpazlı,

Biço), mandolin konseri (Arılar, Semada Yıldızlar - öğretmen kolu mezunları), marş ve türküler (Vatan Marşı, Ördek isen Göle Gel Türküsü - yüksek kısım mezunları), oyunlar (Bengi, Dağlı), [keman](#) konseri ([Mozart](#)'tan rondolar; Allegro Vivo, Allegretto, Allegro A'la Turca - güzel sanatlar kolu), koro (Asker Dönüşü, Köy Okulu, İndim Dere Beklerim, Çoban - güzel sanatlar kolu), temsil ([Anton Çehov](#)'un Teklif adlı oyunu), konuşma ve diploma töreni, İleri Marşı (topluca), [zeybek](#) ve oyunlar (dışarıda topluca) yer almıştı. Programda ayrıca [şiiirler](#) okunmuş ve müzik dersliğinde [piyano](#) ve saz konserleri verilmiştir. Sergilenmiş olan, yönetmenliğini [Cüneyt Gökçer](#)'in yaptığı oyunun yanı sıra enstitüde son bir yıl içinde sergilenen diğer tiyatro oyunları [Molière](#)'in [Zoraki Tabip](#) ve [Kibarlık Budalası](#) adlı oyunları, [Sofokles](#)'in [Kral Oedipus](#)'u, [Gogol](#)'ün [Müfettiş](#)'i ve [Shakespeare](#)'in [Bir Yaz Gecesi Rüyası](#) adlı oyunudur.^[21]

Enstitülerde hazırlanan programlar, toplumun sanat ve kültür hayatına katkıda bulunulması amacıyla çevre il ve köylere de götürülerek sergilenmiştir.

1945 yılında [Hasanoğlan Köy Enstitüsü](#)'ndeki müzik enstrümanları listesi şöyleydi.

Çalgı aleti	Sayısı
Mandolin	259
Plaklar (Klasik Müzik)	160
Keman	55
Bağlama	37
Akordeon	8
Radyo	3
Piyano	3
Davul	3
Amplifikatör	1
Pikap	1
Metronom	1

Köy Enstitülerinin kapatılması

II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru 1945 yılında [Sovyetler Birliği](#) lideri [Stalin](#)'in Türkiye'den [Kars](#), [Artvin](#) ve [Ardahan](#)'ı ve Boğazlarda askeri üs istemesi üzerine, [Millî Şef](#) de [ABD](#)'den askeri destek istemişti.^[22] Bu desteği vermeye hazır olduğunu belirten [ABD](#), [Truman Doktrini](#) ile finansal yardıma başlamıştı ama karşılığında [Türkiye](#)'de serbest seçimlere dayanan [demokrasi](#) düzeninin yerleştirilmesini ve [Millî Şeflik](#), "5 yıllık kalkınma planları" ve "Köy Enstitüleri" gibi uygulamaların kaldırılmasını talep etti.^[22]

1946 yılında hükümetin yaklaşan seçimleri yitirme kaygısıyla [CHP](#) içinden muhalif milletvekillerinin başını çektiği örgütlü muhalefetin kampanyasıyla, müfredatında ve yapılanmasında kuruluş amaçlarından uzaklaşan değişiklikler yapıldı. İlerleyen yıllarda da daha önceleri sıkı sıkıya bağlı olduğu "iş için iş içinde eğitim" ilkesinden uzaklaştırıldı. Öğretmen okullarına dönüştürülerek 1954'te kapatıldılar.^{[23][24][25]}

Cumhuriyet Halk Partisi içinden [Köylüyü Topraklandırma Yasasına](#) karşı çıkan bir kesim milletvekili [Demokrat Parti](#) kurdu. Bu parlamenterler içinde [Atatürk Devrimlerine](#) karşı olup tek parti yönetiminde bu düşüncelerini açığa vuramayanlar olduğu, Atatürk Devrimlerine muhalefet hisleri besleyen ancak bu karşıtlıklarını ortaya koymaya cesaret edemeyen siyasi ve toplumsal yapının bir karşı devrim atağı başlatarak Köy Enstitülerinin kapatılmasını sağladığı iddia edilmiştir.^[26] Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nün eski müdürü [Rauf İnan](#) ve [Hıfzı Veldet Velidedeoğlu](#) Köy Enstitülerinin kapatılmasının Atatürk Devrimleri karşıtlarınca başlatılan bir [karşı devrim](#) hareketi olduğunu söylemişlerdi. 1945 yılında Köy Enstitüleri hakkında [komünistlerin](#), dinsizlerin yetiştiği fuhuş yuvaları olduğu söylenerek saldırı kampanyaları başlatılmıştı. Parlamentoda bütçe görüşmelerinde milletvekili [Emin Sazak](#)'ın *Köylere giden enstitü mezunları kendilerini birer Atatürk zannediyorlar* demesi üzerine [Hasan Âli Yücel](#), *Bu çocukların her birinin birer Atatürk olması temenni edilir* şeklinde cevap vermişti.^[27] Köy enstitüleri 1954 yılında kapatılmıştı.^{[28][29]}

Köy Enstitülerine yöneltilen ve kapatılmaları ile sonuçlanan belli başlı eleştiriler birkaç ana başlık altında toplanabilir. Enstitülerde öğrenciler tek tip üniforma giyiyordu ve enstitü müdürü bile buna uyup aynı üniformayı giyiyordu. Öğrenciler bizzat yönetime katılıyorlardı. Bu ve benzeri sebepler ile enstitülere komünistlik suçlamaları yapılıyor arada bir ihbar mektuplarını dikkate alan polisin baskınlarına uğruyordu. Kız öğrencilerin erkek

öğrenciler ile karma eğitim görmesi sonu gelmez dedikodulara neden oluyordu. Köylüler okul ve enstitü inşaatlarına yardım ile devlet tarafından mükellef kılınmıştı. Bu zorlamalar köylülere angarya olarak geliyordu. Öğrencilerin boğaz tokluğuna öğrenim görecekları kendi okullarının inşasında çalıştırılmaları eleştirilmekteydi.^[30] Köylere atanan öğretmenler yörenin toprak ağalarıyla sorunlar yaşıyorlardı. Bu geçimsizlikler köy öğretmenlerinin toprak ağalarının seçtiği milletvekillerine şikâyet olarak ulaşıyordu. Bu durum toprak sahiplerinin durmaksızın Ankara'ya baskı yapmalarına neden oluyordu.^[11]

Halk arasında yayılan bir kısmı kasıtlı söylentiler de etkili olmuştu. İvriz Köy Enstitüsü'nden M. Ali Eren (1911-2001) "[Düşünceler ve Anılar II](#)" 9 Temmuz 2013 tarihinde [Raybaca Machine](#) sitesinde [arşivlendi.](#)^[31] adlı eserinde şunları aktarmaktadır:

«...bir gün sabaha doğru tan yeri ağarırken, okul bekçisinin “Mehmet Ali Bey, Mehmet Ali Bey” diye bağırdığını duydum. “Kalk, hemşerilerin geldi.” dedi. O sırada okulda daimî elektrik yoktu. Bir motordan sağlanan elektrik gece yarısı kesiliyordu. Kapıyı açtım: Önde aksakallı bir erkek ve arkasında 7 kadın vardı. Hepsi birden ağlıyorlardı. “Hoş geldiniz hemşeriler” dedim. Onlar sızlanmalarını daha da hızlandırıp, hüngür hüngür ağlamaya başladılar. Neden sonra sakinleşen hemşeriler, dün akşam bir haber aldıklarını, enstitüde okuyan 20 Beyağaç'la kızın okuldan kaçtıklarını, onunun İvriz Çayı'nda boğulduğu, onunun da kaybaldığı haberini aldıklarını söylediler. Onlara, “Çocuklarınız yatakhanelerinde mışıl mışıl uyuyorlar, hiçbir şeyleri yok.” dediysem de benim sözüme inanmadılar. Mecburen giyindim. Kurallara göre kız yatakhanelerine erkek öğretmenler giremez, yalnızca bayan öğretmenler girerdi. Bu nedenle onları yanıma alarak, bayan kimya öğretmenin yanına gittim. Öğretmeni uyandırdım. Bu velileri kız yatahanesinin önüne kadar götürmesini ve çocuklarını uyandırarak, bu velilere gösterdikten sonra, tekrar yatırmasını istedim.

Söylediklerim yapıldı. Veliler rahat bir nefes aldılar. Ama zamanla veliler, çocuklarını birer ikişer okuldan kaçırdılar...»

Kuruluşunda emeği geçenler

John Dewey (20 Ekim 1859- 1 Haziran 1952)

ABD'li Eğitim Profesörü, 1924 yılında Mustafa Kemal tarafından Türkiye'ye davet edildi. *Kendisinden Türkiye de Eğitim Nasıl olmalıdır* niteliğinde bir rapor hazırlanması istendi. Hazırladığı Rapor zamanın yöneticileri tarafından incelendi. Profesör [John Dewey](#)'nin Raporları", Maarif Vekaleti Mecmuası, Mart 1925, No. 1. Yayınlandı. Türkçe çevirisi birkaç kez 1939'da Eğitim Bakanı [Hasan Âli Yücel](#) zamanında yayınlandı.^{[32][33][34]}

Mustafa Kemal Atatürk

Kurtuluş Savaşı sonrasında vatandaşların sadece %3-4'ünün okuma yazması vardı. Halkın %80'i köylerde yaşıyordu.^[2] Atatürk ilk defa Köy Enstitülerinin kuruluş yasalarını çıkardı.^[35] İlk önce askerliğini çavuş olarak yapmış erlerden köy öğretmeni yetiştirilip köylere öğretmen olarak gönderilme projesini önerdi ve bu proje uygulandı.

Hasan Âli Yücel

İsmail Hakkı Tonguç

İsmet İnönü

İsmet İnönü 1966 yılında geride bıraktığı hayatı boyunca hatırlanacak en önemli eserlerinin Köy Enstitüleri ve çok partili hayata geçiş olacağını söyledi.^{[11][36]} 1941 yılında Köy Enstitüleri hakkında şu ifadeleri dile getirmişti:

Köy enstitülerini cumhuriyetin eserleri içinde en kıymetlisi, en sevgilisi sayıyorum. Köy enstitülerinden yetişen evlatlarımızın muvaffakiyetlerini ömrüm boyunca yakından ve candan takip edeceğim.^{[37][38]} [İsmet İnönü](#), 09.05.1941

Halil Fikret Kanad

Yoğun muhalefet ortaya çıkmadan önce Köy Enstitülerinin arkasında durdu ve her türlü desteği verdi. [Toprak reformunu](#) desteklediğini açıklamıştı. 1946 seçimlerinde [CHP](#)'ye oy kaybettireceği endişesi ile Köy Enstitüleri'nin kapatılmasına karar verdi.^[39]

Yorum

Bir fikir olarak, toplum yaşam merkezi, iş ve eğitimi bütünleştiren ve uygulama ile, toplumun eğitmeni, kendi okulları, evleri ve iş yerlerini inşa ederek, birlikte bir oluşum yapılması düşünülerek oluşturulmuştur.

Yetişenler, yeniden köylere giderek, öğretmen olarak çalışacaklardır. Zorunlu değil, özveri ile teorik olması planlanmış, köye, yerleşim yerine göre öğretmen fikri benimsenmiştir. Okuma, yazma, temel bilgiler yanında, modern ve tarım bilimine uygun teknikleri öğreteceklerdi. Gittiği yerlerdeki, onlar tahsis edilmiş alanlarda ürün yetiştireceklerdi.

1940-1946 yılı arasında faaliyette bulunmuşlar, 1946 yılında kapatılmış, ancak tam tasfiyesi 1954 yılında olabilmıştır. Son Mezunlar açısından bir süre almıştır. Gerçekten kapatılma değil, öğretmen okulu yapısına dönüştürülmüştür.

15 milyon nüfus açısından 17,251 kişi yetişmiş bin kişiye bir kişi düşmektedir.

Programda değişiklik yapıldı, iş için, iş içinde eğitim yaklaşımından vazgeçildi. 1945 yılında yapılarına tenkitler olmuştur.

Mao/Çin ve Rusya/Kolhoz uygulamalarında olduğu gibi, tek tip kıyafet, öğrencilerin yönetime katılması, karma eğitim, kız/erkek birlikte olmaları, köylülerin yapım ve masraflara katılmaları zorunlu olması, angarya gibi çalışmaları, öğretmenlerin köyün sosyal ve kültürel yapısına karşı çıkmaları, devamlı olarak Ankara'ya baskı yapılmasına neden olunmakta idi.

1946 yılında kapatılan, daha doğrusu Öğretmen Okuluna devredilen yapı için 1950 yılında ilk defa serbest seçim ile iş başına gelen hükümeti itham etmek anlamsız olmaktadır. Bu İktidar, Atatürk'ü koruma kanunu çıkararak, hakkında olumsuz yaklaşımları önlemiş, buna karşın sanki Atatürk'e karşı gösterilmiş, ancak karşı oldukları tek bir örnek gösterilememiştir.

Konu Atatürk'e dayandırılmaktadır, buna kaynak, 1924 yılında ülkemize davet edilen John Dewey araştırmaları sonucunda 1933 Üniversite Reformunu oluşturmuştur. 1940 yılında kurulan Köy Enstitüleri ile alakası bir varsayımdır.

Bu konuda Atatürk'ün yakın arkadaşı Celal Bayar, tüm ülkede okullar açılarak, eğitimi yaygınlaştırdığı ve en geniş ağı oluşturdukları da bir hakikattir.

Enstitü Yapı ve İşlev bakımından Turgut Özal ve Doğramacı yaklaşımı ile Avrupa, İngiltere ve Amerika'ya giden Yükseköğretim Kurumu heyetinin (Rektör olarak Yazarın bulunduğu ekip) hazırladığı rapor ile 8 yıllık eğitime geçilmiş, 16 yıl üniversite kavramı eksik kalmıştır. Aynı zamanda enstitü kavramı da etkinleşmemiştir. Yükseköğrenim bünyesinde 12 dal ile enstitü faaliyeti başlamış iken Kemal Gürüz ve ekibi bunu kaldırmıştır.

[Köy Enstitüleri kuruluş amacı nedir? Köy enstitüleri özellikleri \(milliyet.com.tr\)](http://milliyet.com.tr)¹⁷

Köy Enstitüleri nedir? Köy Enstitüleri dersleri nedir? Köy Enstitüleri özellikleri nedir? Köy Enstitüleri nerelerde kuruldu ve neden kapatıldı? İşte Köy Enstitüleri hakkında bilmeniz gerekenler...

Mehmet Can Kömürcü

Köy Enstitüleri 17 Nisan 1940 tarihli ve 3803 sayılı yasa ile ilkokullara öğretmen yetiştirilmesi amacıyla açılan okullara verilen addır. Köy Enstitüsü projesi bütünüyle Türkiye Cumhuriyeti'ne aittir ve dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından yönetilmiş bir programdır.

Köy Enstitüleri kuruluşu ve amacı

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun ardından Anadolu'da okul ve öğretmen eksikliği konusu gündeme geldi. Dönemin cumhurbaşkanı olan İsmet İnönü önderliğinde Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel ve İsmail Hakkı Tonguç'un çabaları sayesinde köylerde yaşayan ve ilkokul mezunu vasfı taşıyan çocukların Köy Enstitüleri'nde eğitim görüp tekrar yaşadıkları köylere dönerek öğretmenlik yapması amaçlanmıştır.

Cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllarda okuma yazma oranı yüzde 5'i bile geçmiyor ve nüfusun yüzde 80'i köylerde yaşıyordu. Bu sebeple 1940 yılı itibarıyla tarıma elverişli köylerde Köy Enstitüleri açıldı.

Köy Enstitüleri nerelerde kuruldu?

Köy Enstitüleri, tren yollarına yakın ve tarıma elverişli 21 bölgede kuruldu. Köy Enstitüleri'nde eğitim görenler hem örgün eğitim aldı hem de modern tarım teknikleri konusunda bilgiler edindi. Böylece tarımda verimliliğin artırılması planlandı.

Köy Enstitüleri dersleri nelerdir?

Köy Enstitüleri'nin tümünün kendisine ait tarlası, bağı, besi hayvanları, arı kovanları ve atölyeleri vardı. Köy Enstitüleri'nde verilen derslerin yarısı temel örgün eğitim diğer yarısı ise uygulamalı eğitim konularını kapsıyordu.

Köy Enstitüleri neler kazandırdı?

Köy Enstitüleri sayesinde 1940 ve 1946 yılları arası 15 bin dönüm tarla tarıma elverişli hale getirildi ve bu tarlalarda üretime başlandı, 750 bin fidan dikildi, 1200 dönüm bağ oluşturuldu, 150 büyük çaplı inşaat, 60 ışık, 210 öğretmen evi, 36 ambar ve depo, 48 ahır ve samanlık, 100 km yol, 16 su deposu, 12 tarım deposu, 20 uygulama okulu ve 12 elektrik santrali yapılmıştır.

Köy Enstitüleri neden kapatıldı?

Köy Enstitüleri, 1946 yılında Hasan Ali Yücel'in Millî Eğitim Bakanlığı görevinden ayrılmasına kadar işlev görmeye devam etti. Hasan Ali Yücel'den sonra Millî Eğitim Bakanı görevini sürdüren Reşat Şemsettin Sırer Köy Enstitüleri'ni Köy Öğretmen Okulları'na dönüştürdü. Köy Öğretmen Okulları da 27 Ocak 1954 tarihinde Demokrat Parti hükümeti tarafından kapatılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarında 1945'te Sovyetler Birliği Türkiye'den Kars, Artvin, Ardahan'ı istedi ve boğazlarda askeri üs talebinde bulundu. İsmet İnönü bu sebeple ABD'den askeri yardım talebinde bulundu. Destek talebini kabul eden ABD, Truman Doktrini ile yardımlara başladı fakat bunun karşılığında Türkiye'de demokrasi düzeninin tesisi için 5 yıllık kalkınma planı ve Köy Enstitüsü gibi Sovyetler Birliği'ndeki sistemlere benzer uygulamaların kaldırılması talebinde bulundu.

Okullar ilk olarak öğretmen okullarına dönüştürüldü. Cumhuriyet Halk Partisi içerisinde Köylüyü Topraklandırma Yasası'na karşı çıkan bir grup milletvekili partiden ayrılarak Demokrat Parti'yi kuru. Bu oluşum içerisinde Mustafa Kemal Atatürk'ün devrimlerine karşı olan ve yeniliklerin önünü kesmek isteyen bazı kişilerin bulunduğu iddia ediliyordu.

Köy Enstitüleri'nin kapatılması bazı Köy Enstitüsü müdürlerince bir tür karşı devrim olarak nitelendirildi.

10 Kasım 1938 Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümü... 1966 yılında İsmet İnönü, yaşamı boyunca bıraktığı en önemli eserlerin Köy Enstitüleri ve çok partili hayata geçiş olduğunu söylemişti.

Yorum

CHP Köy Enstitü kavramını bir propaganda olarak kullanmış, ancak Köy Öğretmen Okulları ve eğitimin yaygınlaşması ile okuma yazmanın artması, tüm köylerde okul açılması, lise kurulması ve Üniversitelere bile köylülerin doğrudan katılması ile bir dönüşüm DP iktidarında yaşanmıştır.

Bir otokratik yapı, Mao mantığı ile yürütülen bir işletme, demokrasi ile uyuşmadığı, bu açıdan 1946 yılında yapısının değiştiği de bir gerçektir.

Yazar buna karşın, zamanımızda her endüstri dalı için bir enstitü yapısında oluşum olması, doğrudan kendisine söylenen Özal ve Doğramacı'nın önerisi ile gerçekleştirmek istemektedir.

Köy Enstitü mantığında “*ilkokul vasfı taşıyan çocukların eğitim görüp, yaşadıkları köyde olması*” yaklaşımı yerine, üstün araştırma ve hizmet birimlerinde, sanayi ve ekonomiye katkı açısından işçi ve işveren ile konuya ilgili enstitü oluşturup, bir bakıma stajyer yaklaşımı yapılması ile modernleştirilmelidir.

Hacettepe'nin bir Enstitü olarak kurulduğu ve Üniversite olana kadar sayısız Uzman Peditriyen yetiştirdiği gerçeği görülmelidir, algılanmalıdır.

Köy Enstitüleri Neden Kuruldu, Neden Kapatıldı? (toplumsaltarih.wordpress.com)¹⁸

Köy Enstitüleri; köy öğretmen ve eğitmenleriyle köylerde tarım ve sağlık görevlisi olarak çalışacakları yetiştirmek amacıyla kurulmuş eğitim kurumlarıdır. Cumhuriyet yönetiminin toplum yapısını yönlendirici uygulamalarının en belirgin örneklerindedir.

Türkiye'de zorunlu ilköğretim uygulaması, II. Mahmut'un 1824 yılındaki fermanıyla başlamıştı. Öğretmen yetiştirmek amacıyla da ilk öğretmen okulu 16 Mart 1848'de açılmıştı (Dârulmuallimin-i Rüşdü 1868'de ise ilköğretim öğretmeni yetiştirmek amacıyla “Dârulmuallimin-i Sıbyan” öğretime başladı. Kurtuluş Savaşı sona erdiğinde eğitim alanında hiç de iç açıcı bir durum yoktu. Osmanlı döneminden 2345 ilköğretim ve bunlarda görevli 3.061 öğretmen devralınmıştı. 1926 yılına gelindiğinde ilköğretim sayısı 4.770'e, öğretmen sayısı da 9.062'ye yükseldi ama ilköğretim sorunu çözülemedi. Özellikle köylerde ilköğretim ve öğretmen gereksinimini giderilemiyordu. Mustafa Necati Bey'in Millî Eğitim Bakanlığı döneminde, 1926 yılında Denizli ve Kayseri'de birer Köy Öğretmen Okulu açılarak soruna çözüm bulunmaya çalışıldı. Ancak, bu okullardan olumlu sonuç alınmadı ve 1932'de kapatılmalarına karar verildi.

1933-1934 yılında kent çocuklarının %75'i ilköğretime gidebiliyorken, köy çocuklarının ancak %20'si bu olanaktan yararlanabiliyordu.

Köy Enstitülerinin Açılış Nedenleri

Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) 1935'teki IV. Kurultayı'nda ilköğretimin yaygınlaştırılması amacıyla bir dizi karar alındı. Bunların en önemlisi, askerliğini onbaşı ve çavuş olarak yapan köy gençlerinin kısa bir eğitimden geçirilerek kendi köylerinde eğitmen olarak görevlendirilmesiydi. İlk uygulama 1936'da başladı ve 84 köylü genç Eskişehir'e bağlı Çifteler'de açılan bir kurstan sonra köy eğitmeni olarak görevlendirildi. Uygulamanın başarılı olması üzerine kursların sayısı artırıldı, eğitmenlere toprak, tohumluk ve tarım araç-gereci de verilerek buldukları bölgede

tarımsal çalışmalara öncülük etmeleri sağlandı. 1937’de konu daha kapsamlı bir biçimde ele alındı ve Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan’ın hazırlattığı bir program çerçevesinde Eskişehir Çifteler ’de (1937), İzmir Kızıllıçullu ’da (1937), Edirne Kepirtepe ’de (1938) ve Kastamonu Gököy’de (1939) deneme niteliğinde dört **Köy Öğretmen Okulu** açıldı. Edirne’deki okul önce Karaağaç’ta öğretime başladı, sonra Kepirtepe ’ye nakledildi.

Bu çalışma Hasan Ali Yücel’in milli eğitim bakanlığını üstlenmesiyle birlikte daha da genişletildi. Başlatılan yeni programın mimarı, dönemin ilköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç oldu. 17 Nisan 1940’ta çıkarılan 3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanunu önceki deneme okullarının enstitüye dönüştürülmesini ve ayrıca 17 yeni köy enstitüsü açılmasını öngörüyordu. Bu okulların her birinin bir çevresi olacak ve bu çevre içinde yer alan illere, nüfusa göre öğrenci kontenjanı ayrılacaktı. Enstitülere, beş yıllık köy okullarını bitirenlerle üç yıllık okulları bitirenlerden iki yıllık hazırlık sınıfını başarıyla tamamlayanlar alınacaktı. Karma öğretim sistemine dayanan enstitülerin öğretim süresi beş yıldır. Öğrencilerin ilk üç yıllık başarı düzeylerine bakılarak en başarılılar öğretmenliğe, geri kalanlar öteki köy hizmetlerine yönlendirilecekti. Okullar aynı zamanda birer tarım işiği, sağlık ocağı olarak işlev görecekti, çeşitli tohum ve tarım araçlarının ilk denemeleri buralarda yapılacaktı. 1942 yılında çıkarılan 4274 sayılı Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilat Kanunu’yla Enstitüler sağlam bir yapıya kavuştu.

Millî Eğitim Bakanlığı’nın ayırdığı ödenekle, öngörülen 21 Köy Enstitüsü’nün kısa sürede kurulup tamamlanması olanaksız olduğundan gerek yapıım gerekse öğretim ve uygulama harcamalarının karşılanmasında köy bütçelerine ve imeceye de başvuruldu. Enstitülere alınan öğrenciler okulun yapıım işlerinde ve örnek tarım uygulamalarında da görev aldılar. Köy Enstitülerinde okutulan derslerin %50’si kültür, %25’i tarım, %25’i de teknik dersleriydi.

Köy Enstitülerine öğretmen yetiştirmek amacıyla 1942-43 öğretim yılında Ankara Hasanoğlan Köy Enstitüsü’ne bir **Yüksek Köy Enstitüsü** eklendi. Köy Enstitülerinin en başarılı öğrencileri, öğretmenler kurulu kararı ve sınavla üç yıllık bu okula alındı, ilk yıl Kızıllıçullu ve Çifteler Köy Enstitülerini bitirenlerin tamamı Yüksek Köy Enstitüsü’ne alındı. Diğer Köy Enstitüleri henüz mezun vermemişti. Köye yönelik bir araştırma enstitüsü olması da amaçlanan Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü’nde Türkiye’nin en seçkin eğitimcileri, üniversite öğretim üyeleri ve devlet yöneticileri görev aldı. Derslerin bir bölümü Ankara’daki bazı fakülte ve yükseköğretim kurumlarında görülüyor, bazı uygulamalı dersler ise ilgili devlet kuruluşlarında işleniyordu. Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü kısa sürede başlı başına bir kültür çevresi durumuna geldi. Bu enstitü, kapatıldığı 1947 yılına değin 209 mezun verdi.

Köy Enstitüsü mezunu ilk 1941 öğretmen 1944 yılında köy okullarında görev aldı. 1948’de Van’a bağlı Erciş’te açılanla birlikte toplam sayısı 21’e ulaşan köy enstitülerinden kapatıldıkları 1953 yılına kadar 1.398’i bayan, 15.943’ü erkek olmak üzere 17.341 köy öğretmeni diploma aldı. 1936-1947 yılları arasında faaliyet gösteren eğitim kurslarından ise 8.675 eğitimci mezun oldu. Sağlık bölümlerinden de 1.248 sağlık memuru yetişti.

Çok partili rejime geçildikten (1946) sonra, yeni kurulan Demokrat Parti’nin (DP) yoğun eleştirileriyle karşılaşan Köy Enstitüleri bu dönemde belirgin bir duraklama geçirdi. 1947’de, Reşat Şemsettin Sırer’in milli eğitim bakanlığı sırasında, eğitim programları temelli yitkiliklere uğradı ve Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü kapatıldı, Köy Enstitülerinin yönetici ve öğretmenleri değiştirildi. İbrahim Hakkı Tonguç görevden alındı. Aynı yıl, eğitim kurslarına son verildi. DP’nin iktidara geldiği 1950 seçimlerinin ardından önce sağlık bölümleri kapatıldı sonra da Köy Enstitülerinin programı klasik ilköğretim okullarının programıyla birleştirildi (1951). Birkaç yıl sonra da çıkarılan 6234 sayılı yasayla Köy Enstitüleri tümüyle kapatıldı (1954) Köy Enstitülerinin adı ilköğretim Okulu olarak değiştirildi.

Çok sayıda öğretmen ve eğitimci yetiştirmenin ve köy çocuklarına öğrenim olanağı sağlamanın yanı sıra Türkiye’nin kültür yaşamına damgasını vuran bir “köy kökenli aydın kuşağı” yaratan Köy Enstitüleri, yöneltlen bütün eleştirilere karşın kalıcı bir iz bırakmıştır.

Yorum

Okul yerine uygulama merkezli oluşturulan enstitü fikri, ilk planda askerlikte onbaşı ve çavuş olanların bir kurs gibi eğitimden geçirilmeleri ile eğitimci olarak görevlendirildi.1936 yılında bu başlayan uygulama genişletildi. Ancak tam eğitim olması ve eğitimci olabilmeleri için, 1942-1943 yılında Yüksek Köy Enstitüsü kurularak 3 yıllık eğitim ile hoca yetiştirilmiştir.

Bu 1946 yılında Öğretmen Okullarına dönüşmüştür.

Kısaca belirtildiği gibi, 1940 yılında kurulan Köy Enstitüleri, 1943 yılında yüksekokula dönüşmüş, sonra da 1946 yılında formatı değiştirilmiş ama devam etmiştir.

Ülkemizde öğretmenler 3 yıllık yüksekokul şeklinde eğitilirken, 1993 yılında Eğitim Fakültelerine dönüştürülerek, tam akademik boyut kazanmıştır.

Burada Eğitim Yüksekokullarında okutmanlar varken, akademik elemanların olması, uygulamaların aktif yapılması da gündeme gelmiştir. Pamukkale Üniversitesi oluşturduğu

Vakıf ile PEV koleji bir uygulama merkezi olarak Eğitim Fakültesine hizmet vermiştir. Uygulama boyutu eğitimde önemlidir.

Atatürk Orman Çiftliği

Atatürk'ün uyguladığı bir yöntem olarak örnek sunulmalıdır.

Atatürk Orman Çiftliği (Wikipedia)¹⁹, 1925 yılında [Ankara](#)'nın batısında [Yenimahalle](#)'de bulunan, [Gazi Mustafa Kemal Atatürk](#) tarafından parça parça ve farklı bireylerden satın alınan arazi üstünde onun talimatı ile kurulan ve [Türk](#) tarımına öncülük eden çiftliktir (Çiftlik alım kayıtlarına Atatürk'ün Türkiye İş Bankası'ndaki 00000002 no.lu hesap detaylarından ulaşılabilir.).

1937'de Atatürk tarafından [Hazine](#)'ye bağışlanan çiftlik, günümüzde [Tarım ve Orman Bakanlığına](#) bağlı tüzel kişiliği haiz bir kuruluş olarak faaliyetlerini sürdürür. 1992'de birinci derecede tarihî ve doğal sit alanı olarak tescil edilmiştir.

Ankara'nın en büyük yeşil alanı olan çiftlik arazisi içinde ülkenin en büyük [hayvanat bahçesi](#), Atatürk'ün doğduğu [Selanik](#)'teki [evin bir benzeri](#), tarihî [Karadeniz Havuzu](#) ve [Devlet Mezarlığı](#) gibi ziyaret alanları bulunur.

Yorum

Bir bakıma bu bir Enstitü yapısındadır, ancak eğitim yerel, çalışanlara olması, öğrenci yetişmemesi ile farklı olabilir iken, eksik topluma bir eğitim aracı olmuş, öğrenci yetişmemiştir. Atatürk'ün traktör kullanması buna bir örnek olarak sunulabilir. Arsalar alınarak tek bir arsa halinde bütünleştirilmiştir.

Bu ismi konulmamış olsa bile, bir yeni yöntemdir. Ülkemiz tarlaları, özellikle miras yolu ile halen parçalanmış arsalar yerine, örneğin İtalya'da olduğu gibi çiftlik kavramı olursa, üretim %30 artabileceği söylenebilir. Parçalı tarlalar ve traktörlerin 100 dönüm sürmesi, binlerce dönümde kullanılmaması bir kayıp olarak ele alınabilir.

Hacettepe Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enstitüsü (Wikipedia)²⁰

Hakkında / Tarihçe

1954: Hacettepe Tıp Fakültesi'nin başlangıcı sayılan Çocuk Sağlığı Kürsüsü 2 Şubat 1954 tarihinde Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesine bağlı olarak **Prof. Dr. İhsan Doğramacı** tarafından kuruldu.

1957: Hacettepe Çocuk Hastanesi açıldı.

1958: Hacettepe Çocuk Sağlığı Enstitüsü ve ona bağlı Çocuk Hastanesi eğitim, öğretim, araştırma ve kamu hizmeti faaliyetlerine başladı.

1961: Hacettepe Çocuk Sağlığı Enstitüsü bünyesinde Hacettepe Sağlık Bilimleri Yüksekokulu kuruldu ve Hemşirelik, Tıbbi Teknoloji, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon alanlarında eğitime başladı.

1962: Hacettepe Çocuk Sağlığı Enstitüsü bünyesinde Ev Ekonomisi Yüksekokulu'na bağlı olarak Beslenme ve Diyetetik alanında eğitim başladı.

1963: Hacettepe Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi haline getirildi. Temel Bilimler, Hemşirelik, Fizyoterapi- Rehabilitasyon, Tıbbi Teknoloji ve Sağlık Teknolojisi Yüksekokulları Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesine bağlı olarak yeniden örgütlendi. Böylece Ankara'nın ikinci, Türkiye'nin dördüncü Tıp Fakültesi olarak Hacettepe Tıp Fakültesi kuruldu.

1963: Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesine bağlı olarak Dış Hekimliği Yüksekokulu kuruldu.

1965: Hacettepe eğitim kurumlarının koordinasyonunu sağlamak amacıyla Hacettepe Bilim Merkezi kuruldu.

1966: Hacettepe Tıp Merkezi kuruldu ve Hacettepe Tıp Merkezi Hastanesi hizmete girdi.

1967: 8 Temmuz 1967 tarih ve 892 sayılı Kanun ile **Hacettepe Üniversitesi** kuruldu. 1954 yılından başlayarak örgütlenen ve gelişen birimler Üniversitemize bağlandı. Tıp, Sağlık Bilimleri, Fen ve Sosyal Bilimler Fakülteleri eğitime başladı.

1967: 31.07.1967 tarihinde **Prof. Dr. İhsan Doğramacı** Üniversitemizin kurucusu ve ilk Rektörü olarak göreve başladı.

2022: Hacettepe Üniversitesi, günümüzde ülkemizin önde gelen üniversitelerinden biri olarak 16 Fakülte, 15 Enstitü, 4 Meslek Yüksekokulu, 2 Yüksekokul, 1 Konservatuvar, 98 Araştırma ve Uygulama Merkezi ile bilim, teknoloji ve sanat alanlarında toplumsal kalkınmaya ve evrensel değerlere katkılarını sürdürmektedir.

On binlerce öğrencisi, mezunu ve çalışanı için [Hacettepeli Olmak](#) büyük bir gurur olmaya devam ediyor...

Yorum

Doğramacı Kerküklü olması ile Irak'ta okullar açmış ama başarı tam olmamıştır. Aynı şekilde Abdülhamit tüm Osmanlı yerlerinde okullar açmış, bir yapı oluşturmuş, Atatürk'te bu okullardan yetişmiştir. Bazıları Osmanlı düşmanı olarak yetişmişlerdir.

Medrese ve Fen okulu (Darülfünun) yeterli olmamış, Atatürk Üniversite yapısını yerleştirmiştir.

Doğramacı bu boyut ile, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enstitüsü kurarak, sayısız Uzman Pediatrist yetiştirmiş, hastaneyi de geliştirmiştir.

Yazar Hacettepe dördüncü mezunu, ilk Hacettepe mezunu Denizli'de Rektörü yanında doğrudan Doğramacı yardımı ile PEV Koleji, Üniversite yerleşim yeri, Tıp Fakültesi ve Hastanesinin yapılması gibi birçok yapıyı, yap işlet devret gibi, çalışması ve ödemesi ile yapılandırmıştır.

Hacettepe yapısının enstitü gibi yapılanması amaçlamış, sadece Onkoloji yapısı yapılmış, bunun ters tepmesi ile Paris Üniversitesinde Öğretim Üyesi olarak ayrılmış, sonra Yükseköğretim Başkanı olarak dönmüştür.

Özal ile Doğramacı, şahsen bana, enstitü modeli ile yapılanma yaklaşımı ile, uygulama merkezli yaklaşımı sağlamıştır. Tıp Fakültesi Hastanesi, Eğitim Fakültesi Uygulama okulu, bütçede para olmadan başlanmış, devletten sadece kadro talebinde bulunulmuştur.

Burada enstitü modeli ile yapılanma yazarın bir idealidir.

Tarihçe (Wikipedia)²¹

Hacettepe Üniversitesi'nin temelleri; 2 Şubat 1954 tarihinde, [Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi](#)'ne bağlı olarak [Altındağ](#)'ın [Hacettepe](#) semtinde kurulan [Çocuk Sağlığı Kürsüsü](#)'ne dayanır. Profesör Doktor [İhsan Doğramacı](#) başkanlığında yönetilen bu kürsü, 1957 yılında [Çocuk Sağlığı Enstitüsü ve Hastanesi](#) adını alarak bir sağlık kuruluşuna dönüştürüldü. 1958 yılına gelindiğinde ise, enstitü bünyesinde devam ettirilen araştırma ve tedavi çalışmalarına ek olarak, eğitim faaliyetlerine başlandı. 1961'de [hemsirelik](#), tıbbi teknoloji, [fizik tedavi ve rehabilitasyon](#) bölümleri; 1962 senesinde de beslenme ve diyetetik üzerine [Sağlık Bilimleri Yüksekokulu](#) kuruldu. 1963 yılında yüksekokulun ismi [Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi](#) olarak değiştirildi. Ayrıca, yine aynı sene [Dış Hekimliği Yüksekokulu](#) da eğitim hayatına başladı. Tek bir çatı altında ve eş zamanlı olarak eğitim, araştırma ve tedavi faaliyetlerini yürütmek güçleştiği için 1965 yılında [Hacettepe Bilim Merkezi](#) kurularak bütün eğitim faaliyetleri bu birime bağlandı. Diğer tüm sağlık çalışmaları ise sonraki yıl aktif hale gelen [Hacettepe Tıp Merkezi ve Hastanesi](#) bünyesinde devam ettirildi.^[1]

8 Temmuz 1967 tarihinde [Resmî Gazete](#)'de yayınlanarak yürürlüğe giren 892 sayılı kanunla resmi olarak Hacettepe Üniversitesi kuruldu. [Tıp](#), [Sağlık](#), [Fen](#) ve [Sosyal Bilimler](#) Fakülteleri ile eğitime başlayan üniversiteye 1968 yılında [Ev Ekonomisi Yüksekokulu](#) dahil edildi. Önceki yıllarda yüksekokul sıfatıyla kurulmuş olan [Eczacılık](#) ve [Dış Hekimliği](#) bölümleri ise 1971 yılında fakülte haline getirildi. Zaman içerisinde yeni bölümlerin, fakültelerin, araştırma merkezlerinin ve yüksekokulların açılmasıyla giderek büyüyen ve bina sıkıntısı yaşamaya başlayan üniversite, çözümü yeni bir yerleşkeye taşınmakta buldu. Bu bağlamda; [Sihhiye Kampüsü](#)'ne 20 kilometre uzaklıkta bulunan [Beytepe](#) mevkiinde, 1500 hektarlık bir alana [Beytepe Kampüsü](#) kuruldu.^[1]

2020 yılı itibarıyla Hacettepe Üniversitesi; on beş fakülte, on beş enstitü, iki yüksekokul, bir konservatuvar, dört meslek yüksekokulu ve doksan sekiz araştırma ve uygulama Merkezi ile faaliyetlerine devam etmektedir.^[1]

Yorum

Yapılanma Doğramacı Irak Petrolünden geliri olsa bile, temel Rockefeller Vakfından aldığı kredi ile yapılmıştır. Bunun bize anlatılan hikayesi, kredi almaya giderken, Chevrolet, İmpala Belair marka arabası ile arka koltukta geldiği izlenmiş ve kendisine bu sorulmuş. İktisatlı, ucuz, güvenli ve arka koltuk, çalışması ve emniyet açısından önemli demiş. Kendisi için bunu düşünen, halk içinde aynısını düşünür, lüks kavramı değil, kalite ve güven faktörü öne çıktığı için kredi uygun görülmüştür.

Amerikan Sefiri Marc Grossman, Pamukkale Üniversitesi için Hazine'den 1 artı 5 milyar dolar çıktığını söylemiş ve sonra bu kişiye verilir, Doğramacı gibi denilmiş, ucuz hiçbir şeyde

olmayacak, kalite ve güvenlik temel olmalı diye eklenmiştir. Yaşam sağlıklı olarak en az 5 yıl devamı önemli denilmiştir. Ayrıldığım/istifa ettiğim için gerçekleşmedi demeliyim.

Doğramacı ile bizzat konuşmaların ötesinde, Pediatriyen olmam, hatta Hacettepe de öğrenci olmamın ana unsurlarındandır.

Hacettepe birçok ilde Tıp Fakültesi oluşmasına sebep olmuş, Eskişehir boyutunda ilk akademik eleman (001 Akademik sicil no) olarak Anadolu Üniversitesi kurulmuş, sonra Osmangazi olunca da (007 akademik sicil no) ile, Denizli’de değil, Eskişehir’de göreve devam etmişim.

Doğramacının hedefi Üniversite olması değil, her birim bir enstitü boyutu ile bir araştırma, eğitim ve sanayi, topluma katkı sağlaması idi. Bu hedefi net anlaşılmadığının farkındayım. Bizlere belirttiği için biliyoruz, bunu da aktarmamız önemli, gereklidir.

Hedef Yükseköğretimi Yaygınlaştırmak olmalıdır

Ülkemizde Vakıf Üniversiteleri ile yaygınlaşmış, her konuda bir doygunluğa ulaşmıştır.

Türkiye’de 2008 Üniversitenin 129’u Devlet, 75 Vakıf ve 4 Vakıf Meslek Yüksekokulu vardır.

Enstitü yapılarının daha ziyade ziraat üzerine olduğu ve Devlet Üretim Çiftliklerinin bir bakıma devamı niteliğinde görülmektedir. Her bitkinin kendisine özgün, yetişmesi, gübrenmesi, NPK oranları ve böceklerden korunması özel, özgün ve zehir yerine doğal, yöntemlerin kullanılması ile, mutlaka bir araştırmayı gerekli kılmakta, enstitü boyutu gerekli olmaktadır.

Aynı durum diğer boyutlarda da olmalı, kısaca bir yapı geliştirilmelidir. Her fabrika, üretim yeri ve yaklaşım, bir enstitü şeklinde yükseköğretim yapılanmasını gerekli kılar. Çünkü enstitüde bir uygulama, aktif faaliyet alanı bulunmaktadır.

Bunun yanında çalışanların Üniversite kadrosu yerine bir iş, fabrika veya bir uygulama yeri, ziraat oluşumları gerektiği için, bu olanaklı olabilmektedir.

Gelecekteki yapılanma Üniversite bünyesinde, faaliyetlerine göre genel değil, özel ve özgün enstitüler oluşmasıdır. Fen, Sosyal ve Biyolojik Bilimler varken, bunların bir alt uygulama şeklinde olması beklenir.

Bu bir rüya değil, gerçekleşebilecek bir durum olmalıdır. Verilen sözleri tutma olanağı bulunmalıdır.

Enstitü Üniversiter bir yapı içinde, uygulamalı, sertifikasyon, beceri kazandırma ve uzmanlaştırma ile araştırma boyutunu, hizmeti alan ile birlikte yapmak olarak planlanmaktadır.

Bir Bakış Açısı

Bir Üniversite kurulduktan sonra bazı bilim dalları kadro ve yapılanma açısından etkinliği artabilmektedir. Bu birimlerin Enstitü boyutu ile daha ileri gelişmesi söz konusu edilmelidir.

Hacettepe Ankara Üniversitesine bağlı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enstitüsü olarak kurulmuş, 1954 yılından 1967 yılına kadar bu yapıda işlev görmüş, daha sonra üniversite olarak faaliyet göstermiştir. 1966 yılında Tıp Fakültesine kaydımızı Ankara Üniversitesi Hacettepe Tıp Fakültesi olarak yapılmış, aynı benzer yapı Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi ilk yıllarında öğrenciler, Hacettepe Üniversitesi Eskişehir Tıp Fakültesi olarak diploma almışlardır.

Bir araştırma ve uygulama merkezi, örneğin Irak ve diğer yurtdışı ülkelerde yapılanmada, Amerika Sefiri Grossman ile konuşulduğu gibi yapılanması, gerekirse bir düzey sonra orada üniversite yapı oluşması daha sağlıklı olacaktır. Nitekim birçok üniversite diğerlerinin desteği ile oluşmuştur.

Öneri, enstitü şeklinde oluşması sonra daha ileri aşamaya geçmesi daha uygun görülmektedir.

SONUÇ: Pamukkale Üniversite yapılanmasında Yap-İşlet-Devret yaklaşımında tüm ilgili bireyler (13 kişi) tarafından niye, nasıl, neden, kim ve ne şekilde sorunlarına cevap verecek bireye özgü gerekçe yazılması istenmiş, İdari Personel de uygulama konusunda görüşlerini iletmış, Rektör olarak onay verilerek başlanmış, kredi alınıp, uygulanmıştır. Mahkemede sitem işlenmiş, Üniversite sahip olma aşamasında, niye 3 kişi yeterken, 13 kişilik oluşturulmuş, başka kişiler olsa onlarda katılacak denilmiştir. Bu kişilerden Rektör emretti yaptım diye Savcılığa yazılar iletilmiştir. Bu açıdan işlevlerde danışmanlık hukuk açısından da gereklidir.

Kaynaklar

- 1) Enstitü, huzur, adalet ne demek (nedirnedemek.com)
- 2) Enstitü Nedir? Üniversite ile Enstitü Arasındaki Farklar (ienstitu.com)
- 3) Institute, Institutiones (Wikipedia)
- 4) Institutionalization (Wikipedia)
- 5) Bilim parkı (Tekno-park) Wikipedia
- 6) Science park (Wikipedia)
- 7) Business cluster (Wikipedia)
- 8) Âdem-i merkezîyetçilik (Wikipedia)
- 9) Decentralization (Wikipedia)
- 10) Temel İlkeler ve Tanımlar (TCK: mevzuat.com)
- 11) [Politika](#) nedir ve temel felsefesi (yandex.com.tr/görsel/Search)
- 12) [Devletin Görevleri Nelerdir?](#) (gorev.gen.tr)
- 13) Laik (Wikipedia)
- 14) Egemenlik (Hazırlayan: Sosyolog Ömer Yıldırım: felsefe.gen.tr)
- 15) Yükseköğretim Kanunu (mevzuat)
- 16) Köy enstitüsü (Wikipedia)
- 17) Köy Enstitüleri kuruluş amacı nedir? Köy enstitüleri özellikleri (milliyet.com.tr)
- 18) Köy Enstitüleri Neden Kuruldu, Neden Kapatıldı? (toplumsaltarih.wordpress.com)
- 19) Atatürk Orman Çiftliği (Wikipedia)
- 20) Hacettepe Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enstitüsü (Wikipedia)
- 21) Hacettepe Üniversitesi, Tarihçe (Wikipedia)